మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

శ్రీయన గౌరినాబరగు చెల్వకు జిత్తము పల్లవింప భ ద్రాయితమూర్తి యై హరిహరంబగు రూపము దాల్చి విష్ణు రూ పాయ నమశ్శివాయ యని పల్కెడు భక్తజనంబు వైదిక ధ్యాయిత కిచ్చ మెచ్చు పరతత్త్వము గొల్చెద నిష్టసిద్ధికిన్. (తిక్కనామాత్యుడు పై ప్రార్ధనా పద్యంతో మహాభారతం, విరాట పర్వము ప్రారంభించాడు). మహా భారతం సంస్కృతంలో భగవాన్ వేద వ్యాసుడు రచించాడు. దానిని తెలుగులో కవిత్రయం అనువదించారు. ఈ అనువాదం మొత్తం పద్యములు, వచనములో సాగింది. క్రీ.శ.1022 ప్రాంతంలో రాజరాజ నరేంద్రుడు రాజమహేంద్రవరమును (ప్రస్తుత రాజమండ్రి) రాజధానిగా చేసుకొని ఆంధ్ర దేశాన్ని పరిపాలించాడు.

ఆయన ఆస్థానం లో నన్నయభట్టారకుడు అనే మహాకవి ఉండేవాడు రాజ రాజ లో, నరేంద్రుని కోరిక మేరకు నన్నయభట్టారకుడు క్రీ.శ.1055 ప్రాంతంలో మహా భారతం ఆదిపర్వము నుండి అరణ్యపర్వములో కొంత భాగము వరకు తెనిగించాడు. తరువాత క్రీ.శ.1255-60 ప్రాంతంలో సింహపురి (ప్రస్తుత నెల్లూరు) ని పరిపాలించు మనుమసిద్ధి మహారాజు ఆస్థానంలో ఉన్న తిక్కనసోయయాజి అనే మహాకవి విరాట పర్వము నుండి మిగిలిన 15 పర్వములు తెనిగించాడు. తరువాత క్రీ.శ.14 వ శతాబ్దము పూర్వార్ధములో ఎర్రాప్రగ్గడ అను మహాకవి నన్నయ భట్టారకుడు తెనిగించగా మిగిలిన అరణ్య పర్వ శేషమును పూరించాడు. ప్రస్తుతం మనము అరణ్య పర్వమును పూర్తి చేసుకొని విరాట పర్వములో ప్రవేశిస్తున్నాము. విరాట పర్వము నుండి మిగిలిన 15 పర్వములు తెనిగించిన తిక్కన సోమయాజి గురించి తెలుసు కుందాము. తిక్కన తండ్రి పేరు కొమ్మన దండనాధుడు. తల్లి పేరు అన్నమాంబ. గౌతమ గోత్రం. ఆపస్తంభ సూత్రీకుడు. ఒకరోజు తిక్కనకు తన తండ్రి మరియు హరిహర నాధుడు కలలో కనిపించారు. హరిహర నాధుడు వ్యాసమహా భారతాన్ని తెనిగించమని తిక్కనను కోరాడు. హరిహర నాధుని కోరిక మేరకు తిక్కన వ్యాసమహా భారతాన్ని విరాటపర్వము నుండి తెనిగించాడు. హరిహరనాధునికి అంకితం ఇచ్చాడు. నన్నయ తను తెని గించిన మహా భార తాన్ని తన ప్రభు పైన రాజ రాజ నరేంద్రునికి అంకితం ఇస్తే తిక్కన తను తెనిగించిన మహా భారతాన్ని పరమాత్ముడైన హరిహరనాధునికి అంకితం ఇచ్చాడు. అదీ విశేషం. తిక్క నిజ జీవితంలో కూడా మహాభారతంలో అతి జరిగిన ప్రసిద్ధమైన అజ్ఞాత వాసము, రాయబారఘట్టం జరిగాయి.

ఆ రోజుల్లో మనుమసిద్ధి నెల్లూరు మండలం పరిపాలిస్తున్నాడు. తిక్కన మనుమసిద్ధి ఆస్థానంలో మంత్రిగా ఉండేవాడు. కాకతీయ సామ్రాజ్యాన్ని గణపతి దేవుడు పరిపాలిస్తున్నాడు. మనుమసిద్ధిని అతని దాయాదులు, అక్కన, బయ్యనలు, రాజ్య భ్రష్టుడిని చేసారు. వారికి కులోత్తుంగ చోళరాజు సాయ పడ్డాడు. అప్పుడు తిక్కన మనుమసిద్ధిని అజ్ఞాతవాసంలో ఉంచాడు. తాను తన శిష్యులతో ఓరుగల్లు ప్రభువు గణపతి దేవుని వద్దకు రాయబారం వెళ్లాడు. దేవునికి వ్యాసభారతం వివరంగా చెప్పాడు.

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

అనుమకొండనుండి వచ్చిన బౌద్ధులను వాదనలో ఓడించాడు. గణపతి దేవుడు తిక్కనను ఏమి కావాలి అని అడిగాడు అప్పుడు తిక్కన నెల్లూరులోని రాజకీయ పరిణామాలను, మనుమసిద్ధి అజ్ఞాతవాసాన్ని వివరించాడు. సహాయం అర్ధించాడు. వెంటనే గణపతి దేవుడు సానుకూలంగా స్పందించాడు. కుళోత్తుంగ చోళుని ఓడించాడు. మనుమసిద్ధి దాయాదులను జయించి మనుమసిద్ధిని తిరిగి నెల్లూరు సింహాసనం మీద కూర్చోపెట్టాడు. ఆ విధంగా తిక్కన మనుమసిద్ధి రాజ్యస్థాపనాచార్యుడయ్యాడు. చారిత్రకాధారాలను బట్టి తిక్కన క్రీ.శ.1210 నుండి 1288 వరకు (78 సంవత్సరాలు) జీవించాడని తెలుస్తూ ఉంది. తిక్కన కవిత్వ ధోరణిని పరిశీలిస్తే తిక్కన భారత రచనలో నాటకీయత కనపడుతుంది. నన్నయ శ్రవ్య కావ్య ప్రక్రియలో దృశ్యకావ్య మర్యాదలను చొప్పించి నాటకీయతను కావ్య, ఇతిహాస, రచనలలో ప్రవేశపెట్టాడు. దానిని తిక్కన పరిపుష్టి చేసాడు. నన్నయ నాటకీయతలో ఆకృతి శిల్పం కనబడితే, తిక్కన నాటకీయతలో అభినయ శిల్పం అగ్రస్థానంలో నిలుస్తుంది. నన్నయ నాటకీయత ప్రయోగ సంబంధం అయితే, తిక్కన నాటకీయత ప్రదర్శన యోగ్యం అయింది.

అదియును కాక, తిక్కన కాలంలో ఓరుగల్లును గణపతిదేవుడు పరిపాలిస్తున్నాడు అని చెప్పుకున్నాము కదా! కాకతీయుల కాలంలో నాట్యకళ, శిల్పకళ ఎంతో ఆదరణకు నోచుకున్నాయి. ఆయన ఆస్థానంలో ఉన్న జాయప్ప సేనాని నృత్తరత్నాకరం అనే నాట్య గ్రంథాన్ని రచించాడు. ఓరుగల్లు దేవాలయ స్తంభాల మీద చెక్కిన నృత్య భంగిమలు వీటికి ఉదాహరణలు. పరిస్థితులలో తిక్కన మహాభారతం తెనిగించాడు. తిక్కన మహా భారతాన్ని అటు శ్ర వ్యకావ్యంగానే కాకుండా ఇటు దృశ్య కావ్యంగా కూడా మలిచాడు. అందువలన తిక్కన మహాభారతంలో నాటకీయత మనకు స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. (తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు వారు ప్రచురించిన శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము విరాటపర్వము పీఠిక ఆధారంగా). తిక్కన తన మహా భారతాన్ని ఈ క్రింది వచనంతో ప్రారం భించాడు.

మహాభారతంబు సమస్త దురితాపహంబును నభిమత శుభా వహంబును, నశుభ హరణంబునుం, గావున నొక్క మహాఫలంబు గోరి జనమేజయుండు కృష్ణద్వైపాయన మహాముని కారుణ్యంబు వడసి తదీయ ప్రియశిష్యుండైన వైశంపాయను వలన వినిన కథ యగుటం జేసి తత్ప్రకారంబు నడపెద; నది ఎట్లనినం బరమ పవిత్రులగు పాండుపుత్త్రు చరిత్రం బుపాఖ్యాన సహితంబుగా వ్యాఖ్యానంబు సేయుచుండ వారల వనవాస సమ్యగనుష్ఠానంబు సవిస్తరంబుగా విని జనమేజయుండు వైశంపాయనున కిట్లనియె.

"ఓ మహర్షి! మా తాతలు పాండవులు వనవాసానంతరము అజ్ఞాత వాసమును అతి రహస్యంగా, చాతుర్యంగా, కౌరవులకు తెలియకుండా ఎలాగడిపారో సవిస్తరంగా చెప్పండి." అని అడిగాడు. దానికి వైశంపాయనుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు. "జనమేజయా! పాండవులు తమ వనవాస కాలాన్ని పూర్తి చేసారు. తమతో వచ్చిన బ్రాహ్మణులనందరిని చూచి ధర్మరాజు "అయ్యా! ఇన్నాళ్లు మాతో పాటు మీరూ అడవులలో ఎన్నో కష్టాలు

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

అనుభవించారు. ఇక మేము అజ్ఞాతవాసము గడప వలసి ఉన్నది. ఈ అజ్ఞాత వాసము కూడా మేము నిర్విఘ్నముగా పూర్తి కావలెనని ఆశీర్వదించండి." అని నమస్కరించాడు. అప్పుడు ధౌమ్యుడు ధర్మజుని చూచి "ధర్మజా! నీవు ధర్మస్వరూపుడవు. నీ వలెనే పూర్వము ఇంద్రుడు వృత్రాసుర వధానంతరము, బ్రహ్మ హత్యా పాతకము పోగొట్టుకొనుటకు నిషధాచలముమీద, హరి అదితి గర్భంలో వామన మూర్తి గానూ, ఔర్వుడు తన తల్లి తొడలోనూ అజ్ఞాత వాసం గడిపారు. తరువాత కాలము కలిసి వచ్చిన తరువాత వారు తమ తమ పూర్వపు వైభవమును పొందారు. అటులనే నీవు కూడా అజ్ఞాత వాసానంతరము నీపూర్వ వైభవమును పొంద గలవు." అని పలికాడు.

బ్రాహ్మణులందరూ పాండవులను దీవించి తమ తమ ప్రదేశాలకు వెళ్లిపోయారు. తరువాత ధర్మరాజు తన తమ్ములను చూచి "మనము ఐదుగురము. ద్రౌపది. ఆరుగురం. అజ్ఞాతవాసం గడిపే ఉపాయం చెప్పండి." అని అడిగాడు. దానికి అర్జునుడు "అన్నయ్యా! మనకు యమధర్మరాజు ఇచ్చిన వరం ఉన్నది కదా మనలను ఎక్కడకు పోయినా ఎవరూ గుర్తుపట్టలేరు. కురు దేశం చుట్టు పాంచాల, ఛేది, మత్స్య, సాళ్వ, విదేహ, బాహ్లిక, దశార్ణ, శూరసేన, కళింగ మగధ, దేశములు సుభిక్షంగా మనకు నివాస యోగ్యంగా ఉన్నాయి. ఈ దేశములలో మనకు అనుకూలంగా ఉన్న రాజ్యములో మనము అజ్ఞాత వాసము గడిపెదము. అని అన్నాడు. "నాకు తెలిసి విరాటరాజు సద్ధర్మ వర్తి, మంచివాడు, బలవంతుడు అతని పాలనలో మనము అజ్ఞాత వాసము గడుపుట ఉచితము అని నాకు తోచుచున్నది. మరి మనము విరాట రాజు కొలువులో ఎవరెవరు ఏమేమి పనులు చేసెదమో వివరంగా తెలపండి." అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

ఆ మాటలు విని అర్జునుడు "అన్నయ్యా! నీవు మహనీయ మూర్తివి. సుకుమారుడవు. ఎంతో ప్రాభవమును అనుభవించినవాడవు. అలాంటి వాడివి నీవు ఒరులను ఎలా సేవించగలవు. నాకు తెలియడం లేదు." అని అన్నాడు. అర్జునుడు. "అర్జునా! నాకు శ్రోతము, స్మార్తము, శకునము, జ్యోతిషము మొదలగు శాస్త్రములు తెలియును. ఈ విద్యలను ప్రదర్శిస్తూ నేను కాలం గడపగలను. నీకు తెలుసుగా నేను ద్యూత ప్రియుడను. విరాట రాజును నా ద్యూతక్రీడతో అలరిస్తాను. ఆయన నా గురించి అడిగితే నేను పూర్వము ధర్మరాజు వద్ద ఉంటూ అతనితో స్నేహంగా ఉండేవాడిని అని చెపుతాను." అని పలికాడు. తరువాత ధర్మరాజు భీముని చూచి "నా సంగతి సరే భీమా! బకాసురుని, కిమ్మీరుడిని, చంపిన వాడవు. అలాంటి వాడివి సేవకా వృత్తి ఎలా చెయ్యగలవు?" అని అడిగాడు. "అన్నయ్యా! నాకు రుచికరంగా వంటలు చేయడం వచ్చు కదా! నేను వంటలవాడిగా విరాటుని కొలువులో చేరుతాను. పైగా నాకు మల్లయుద్ధంలో ప్రావీణ్యం ఉంది కదా. అతని కొలువులో మల్లయుద్ధ ప్రదర్శనలు ఇస్తూ అందరికీ వినోదం కలిగిస్తాను. నా పూర్వ చరిత్రగురించి అడిగితే నేను ఇంతకు ముందు ధర్మరాజు కొలువులో వంటలవాడిగా ఉండేవాడినని చెబుతాను." అని పలికాడు భీముడు.

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

ధర్మరాజు అర్జునుని చూచి "అర్జునా! నీ సంగతి ఏమిటి నీవు ఎలాంటి కొలువు చేసెదవు?" అని అడిగాడు. దానికి అర్జునుడు "అన్నయ్యా! నేను దేవేంద్రుని వద్దకు వెళ్ళినప్పుడు నన్ను ఊర్వశి కామించగా నేను నిరాకరించాను. అప్పుడు ఊర్వశి నన్ను నపుంసకుడుగా శపించినది. దేవేంద్రుడు ఆ శాపము నన్ను ఈ అజ్ఞాతకాల సమయమున అనుభవించమని, అజ్ఞాత వాస కాలము పూర్తి కాగానే ఆ శాపము నుండి విముక్తి కాగలనని చెప్పాడు. ఆ శాపవశమున నేను పేడి రూపము తాల్చి బృహన్నల అను పేరుతో విరాటుని కొలువులో ప్రవేశిస్తాను. నాకు నాట్య విద్యలో ప్రవేశము కలదు. అంతఃపురము లో ఉన్న ఆడపిల్లలకు నాట్యం నేర్పుతాను. ఇంతకు ముందు నేను ద్రౌపది దగ్గర ఆమె అంతఃపురములో నాట్యాచార్యుడి గా ఉన్నానని చెబుతాను." అని అన్నాడు అర్జునుడు.

తరువాత ధర్మరాజు నకులుని చూచి "ఇతడు చాలా సుకుమారుడు అందగాడు ఇతడు తన నిజరూపమును ఎలా దాచగలడు. ఒరులను ఎలా సేవింపగలడు." అని బాధపడ్డాడు. "అన్నయ్యా! నాకు అశ్వ శిక్షణలో ప్రవేశమున్నది. నేను అశ్వ శిక్షకుడిగా విరాటుని కొలువులో చేరుతాను. అశ్వశాల లోని గుర్రాలకు ఎలాంటి వ్యాధులు రాకుండా చూచుకుంటాను. నేను దామగ్రంధి అనే పేరుతో సంచరిస్తాను. ఇంతకు ముందు ధర్మరాజు వద్ద అశ్వశిక్షకుడిగా ఉన్నాని చెబుతాను. " అని అన్నాడు నకులుడు. ధర్మరాజు నవ్వి సహదేవుని వైపు చూచాడు. "అన్నయ్యా! నాకు పశుపోషణలో అనుభవం ఉన్నది. తంత్రీపాలుడు అనే పేరుతో గోరక్షకుడిగా విరటుని కొలువులో ప్రవేశిస్తాను. ఇంతకు ముందు ధర్మరాజు గోవుల శాలయందు పని చేసినానని చెబుతాను." అని అన్నాడు సహదేవుడు. "ఇంక మిగిలింది ద్రౌపది సుకుమారి. పనులు చేయించుకొనడమే గాని ఒరులను సేవించి ఎరుగదు. ఇటువంటి ఈ ఉదాత్తచిత్త ఏ పని చెయ్యగలదు." అని మనసులో బాధ పడ్డాడు ధర్మజుడు.

అది గ్రహించిన ద్రౌపది "నేను సైరంధ్రీ వేషంలో మాలిని అనే పేరుతో విరాట రాజు అంతఃపురానికి వెళతాను. విరాటరాజు భార్య సుధేష్ణను ప్రసన్నం చేసుకుంటాను. అందరూ గౌరవించే విధంగా సైరంధ్రీ వ్రతం సాగిస్తాను. ఇంతకు ముందు నేను ద్రౌపది దగ్గర సైరంధ్రిగా పనిచేసానని చెబుతాను." అని పలికింది ద్రౌపది . "అందరికి అన్ని పనులు కుదిరాయి. మనం అందరం అజ్ఞాతవాసాన్ని నిరపాయంగా గడుపుదాము" అని అన్నాడు ధర్మరాజు. "మన ధౌమ్యు లవారు అగ్ని హోత్రం రక్షిస్తుంటారు. మిగిలిన వారు వారి వారి స్వస్థలాలకు వెళ్తారు. ఎవరైనా మిమ్ములను మా గురించి అడిగిన ద్వైతవనమునుండి ఎటో వెళ్ళిపోయినారని చెప్పండి." అని ఆదేశించాడు ధర్మరాజు. ధౌమ్యుడు పాండవులను చూచి ఇలా పలికాడు. "ధర్మజా! మీరు కురు వంశంలో జన్మించారు. గౌరవంగా బతికారు. ఈ సమయంలో పరులను సేవించుట కొంచెం కష్టమే. కాని కాలం మనకు అనుకూలం కాదని మరిచి పోవద్దు. పరాక్రమాలు ప్రదర్శించడానికి ఇది సమయం కాదు. అందువలన అజ్ఞాత వాసం భగ్నమవుతుంది.

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

రాజులను సేవించేటప్పుడు చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి. రాజుతో చనువుగా ఉన్నాను అనుకొని రాచ మర్యాదను అతిక్రమిస్తే హాని కలుగుతుంది. రాజు కన్నా అధికంగా మనము దుస్తులు వేసుకోడంగాని, రాజు కన్నా అధికమైన ఇంటిలో ఉండటంగాని, రాజు కన్నా అధికంగా మాట్లాడటం గాని చెయ్యకూడదు. సహజంగా రాజులు తమ ఆజ్ఞను అతిక్రమించిన వారిని పుత్రులైనా మిత్రులైనా శత్రువులుగానే చూస్తారు. తాను చేయలేని పనిని కూడా నెత్తిన వేసుకొనకూడదు. తరువాత భంగపాటు తప్పదు. రాజులవద్ద మౌనంగా ఉండరాదు; అని చెప్పి అధిక ప్రసంగము చేయరాదు. మితంగా, చతుర సంభాషణలతో రాజును ప్రసన్నం చేసుకోవాలి. అంతఃపుర రహస్యాలను ఎప్పుడూ బయట పెట్టరాదు. రాజు గారికి చెప్పదగిన మాటలను, రాజుగారు వినదగిన మాటలనే చెప్పాలి.

ఏదైనా ఆసనాన్ని రాజు అనుగ్రహంతోనే అధిరోహించాలి. రాజు కన్నా ఉన్నతమైన ఆసనాన్ని ఎప్పుడూ అధిరోహించరాదు. రాజు అభిమానించాడని పొంగిపోవడం, అవమానించాడని కుంగి పోవడం మంచిదికాదు. రాజు చెప్పిన పనిని స్థలము, కాలము, ఎండ వాన, ఆకలి, దప్పిక, వీటితో నిమిత్తము లేకుండా శ్రద్ధతో చెయ్యాలి. రాజధనాన్ని విషంగా భావించాలి. రాజధనాన్ని సంగ్రహించడం ప్రాణాలమీదికి తెచ్చుకోవడమే. రాజు కొలువులో నవ్వడం, ఆవులించడం లాంటి అనుచిత కార్యాలు చేయరాదు. రాజుగారి శత్రువులతో గాని, వారి దూతలతో గాని సన్నిహితంగా మెలగరాదు. భటుడు తనకు సంపద కలదు కదా అని ఎక్కువగా భోగింపరాదు. రాజుకు కంటగింపుగా ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ అజ్ఞాత వాస సమయమున మీరు జాగ్రత్తగా అణిగి మణిగి మెలగండి." అని చెప్పాడు ధౌమ్యుడు.

"మాకు అన్ని మీరే. మాకు తెలియని ఎన్నోవిషయాలు చెప్పారు తప్పకుండా పాటిస్తాము." అని చెప్పాడు ధర్మరాజు. ధౌమ్యుని ఆశీర్వాదము పొంది పాండవులు, ధౌమ్యుడు అక్కడి నుండి విరాటు నగరానికి బయలుదేరారు. యమునా నది వెంట నడుస్తున్నారు. మత్స్యదేశం పొలిమేర చేరుకున్నారు. అక్కడ ధౌమ్యుడు ఒక ఆశ్రమంలో నిల్చిపోయాడు. పాండవులు జనపదముల వెంట కాకుండా అరణ్యముల నడుమ నుండి విరాట నగరం వైపు నడుస్తున్నారు. చాలా దూరం నడిచారు. ద్రౌపది ఇంక నడవ లేక పోయింది. ఇంక విశ్రాంతి తీసుకుందాము అనుకుంది. కాని ధర్మరాజు ఒప్పుకోలేదు. త్వరగా విరాట నగరం చేరాలని అతని కోరిక పట్టుదల. ద్రౌపది ఇంక ఒక్క అడుగు వేయలేను అని చెప్పింది. ధర్మజుడు నకులుని చూచి "నకులా! ద్రౌపది అలసి పోయింది. కొంచెం ఎత్తుకొని తీసుకొని రాగలవా!" అని అడిగాడు. "నేనుకూడా బాగా అలసి పోయాను అన్నయ్యా!" అన్నాడు నకులుడు. ధర్మరాజు తరువాత సహదేవుని అడిగాడు. అతడూ అదేసమాధానం ఇచ్చాడు. ఇంక అర్జునుని వంతు వచ్చింది. అర్జునుడు ద్రౌపదిని అవలీలగా ఎత్తుకొని మోసుకుంటూ విరాటనగరం వైపు పయనించాడు. అంతా విరాట నగరం పొలిమేర సమీపించారు. అక్కడ అందరూ ఆగారు. ధర్మరాజు తన తమ్ములను చూచి "మనం ఈ

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

ఆకారాలతోనూ ఆయుధాలతోనూ నగరంలో అడుగు పెడితే మనలను సులభంగా గుర్తుపడతారు. ముందు మనం మన ఆయుధాలను ఎక్కడైనా దాచి పెట్టాలి." అన్నాడు. అందరూ చుట్టుపక్కల చూచారు. పక్కనే శ్మశానం ఉంది. అక్కడకు సామాన్యంగా ఎవరూ రారు. పైగా భూత ప్రేత పిశాచములు తిరుగాడుతుంటాయి అని భయం. అది అనువైన స్థలం అని అనుకున్నారు. ఆ శ్మశానంలో ఒక జమ్మిచెట్టు ఆకాశం అంటే కొమ్మలతో దట్టమైన ఆకులతో, పగటి వేళలోనే దట్టమైన చీకటితో భయంకరంగా ఉంది. జమ్మిచెట్టును చూచి అర్జునుడు "అన్నయ్యా ఈ జమ్మిచెట్టుమీద మన ఆయుధాలు భద్రపరుద్దాము." అని అన్నాడు.

పాండవులు తమతమ ఆయుధాలను అని ఒక చోట చేర్చి వాటిని వెంట్రుకలతో ఉన్న చర్మంలో కట్టారు. పక్కనే ఒక జంతువు చచ్చి పడి ఉంది. ధర్మజుడు దాని చర్మం ఒలిచి తెమ్మని సహదేవునికి చెప్పాడు. ఆ చర్మాన్ని ఆయుధాల మూటకు చుట్టారు. ఆపక్కనే ఒక అనాథ శవం పడి ఉంది. ఆ శవాన్ని కూడా ఆయుధాల మూటతో చేర్చి కట్టారు. వేలాడ గట్టాడు. ధర్మరాజు ఆ జమ్మి చెట్టు ఎక్కి ఆ ఆయుధాల మూటను ఒక కొమ్మకు ఆ ఆయుధాల మూటకు నమస్కరించాడు. తనకూ అర్జుననికి తప్ప వేరేవారు ఎవరికీ ఆయుధాల మాదిరి కనపడవద్దని, విషసర్పాల మాదిరి కనపడమని, భీముడు వస్తే అస్సలు కన పడవద్దని వేడుకున్నాడు. (అజ్ఞాత వాస కాలంలో ఒళ్లుమండి ఎప్పుడైనా భీముడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి తన గదను తీసుకొని కౌరవులను అందరినీ చావగొడతాడని, అజ్ఞాత వాసం భగ్నం అవుతుందని ధర్మజుని భయం). ధర్మరాజు చెట్టుదిగాడు. చుట్టూ చూసాడు. దూరంగా కొంతమంది పశువుల కాపరులు ఉన్నారు. వారు కూడా ఆ పక్కకు రాకుండా ఒక ఉపాయం పన్నాడు. వారి దగ్గరకుపోయి "అయ్యలారా! మా తల్లి చనిపోయింది.

మా కులాచారం ప్రకారం ఆమె శవాన్ని జమ్మి చెట్టు కొమ్మకు వేటాడ గట్టాలి అందుకే అలా వేటాడ గట్టాము." అంటూ శవాకృతిలో ఉన్న తమ ఆయుధాల మూట చూపించాడు. అమాయకులైన ఆ గోపాలురు అదిరి పోయారు. ఆ విషయం ఇతరులకు చెప్పడానికి పరుగు పరుగున వెళ్లారు. తరువాత ధర్మరాజు యమధర్మరాజును ప్రార్థించాడు. ధర్మరాజుకు సన్యాసి వేషము, భీమునకు వంటలవాడి వేషము, అర్జుననికి పేడి వేషము, నకుల సహదేవులకు అశ్వపాలకుడు, పశుపాలక వేషాలు లభించాయి. మీరు అందరూ ఒకరి వెంట వరుసగా విరాట నగరంలో ప్రవేశించండి అని చెప్పి ముందు తను కమండలం పాచికల కట్ట చంకన పెట్టుకొని నగర ప్రవేశం చేసాడు ధర్మరాజు. దైవ వశాత్తు ఆ రోజు విరాట రాజు నగరసంచారం చేస్తున్నాడు. దూరం నుండి సన్యాసి వేషంలో ఉన్న ధర్మరాజును చూచాడు. "ఆహా! ఏమి ఆ ఠీవి రాజ్యాలను ఏలే చక్రవర్తి మాదిరి గోచరిస్తున్నాడు." అని ఈ రాజసం మనసులో అనుకున్నాడు. ధర్మరాజుకు ఎదురు పోయి నమస్కరించాడు. "అయ్యా! తమరు ఎవరు? ఏ ఊరు? మా నగరుకు ఎందుకు వచ్చారు? వివరించండి." అని అడిగాడు.

ధర్మరాజు చిరు నవ్వు నవ్వి "" నేను బ్రాహ్మణుడను. కురు దేశంలో

అమరనధ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

జన్మించాను. ధర్మరాజు స్నేహితుడను. ప్రస్తుతం సన్యాసాశ్రమము స్వీకరించాను. నాకు జూద విద్యలో ప్రవేశం ఉంది. నా శత్రువులు నా సంపదనంతా జూదం లో అపహరించారు. ఆ అవమానాన్ని భరించలేక దేశం విడిచి వచ్చాను. నా పేరు కంకుడు అంటారు. తమరు సజ్జనులైనా మహారాజులని విని వచ్చాను. నేను నీచ వృత్తి చేయను. నాకు ఒక సంవత్సరం వ్రతం ఉన్నది ఆ వ్రతకాలం తమరి దగ్గర ఉంటాను అనుగ్రహించండి తరువాత నాకు అపకారం చేసిన వాళ్లను వెతుక్కుంటూ వెళతాను." అని అన్నాడు ధర్మరాజు. "అయ్యా! తమరు మా రాజ్యంలో ఉండటం కన్నా మహద్భాగ్యం మరొకటి లేదు. నాకు జరిచే మర్యాదలు అన్ని తమరికి జరుగుతాయి. తమరు సంతోషంగా మా నగరులో ఉండండి." అని అన్నాడు. దానికి ధర్మరాజు "నాకు రాచ భోగాలు అక్కర లేదు. నేను హోమం చేయగా మిగిలిన పదార్థం తింటాను. నేలమీద పడుకుంటాను." అన్నాడు ధర్మరాజు. అ "మీ ఇష్టం వచ్చినట్టు ఉండండి!" అన్నాడు విరాటరాజు. ఆ విధంగా ధర్మరాజు విరాటరాజు కొలువులో స్థానం సంపాదించాడు. తరువాత భీముడు, చేతిలో గరిటతో వంటలవాడిగా ప్రవేశించాడు. విరాట రాజుకు అభివాదం చేసాడు. "అయ్యా! నేను నాల్గవ జాతి వాడను. వంటలు చేయగలను. నా పేరు వలలుడు. తమరి కొలువులో వంటలవాడిగా ఉంటాను. నేను ఇదివరకు ధర్మరాజు వద్ద వంటలవాడిగా ఉండేవాడిని ఆయనకు ప్రీతిగా రుచికరమైన వంటలు చేసేవాడిని.

ధర్మరాజును సేవించినట్టే తమరిని సేవిస్తాను. నాకు మల్లయుద్ధం కూడా వచ్చు. తమరికి వినోదం కూడా కలిగిస్తాను. అనుగ్రహించండి. తమరికి ఇష్టం లేకపోతే వేరే చోటికి పోతాను." అని అన్నాడు భీముడు. దానికి విరాట రాజు "నీ మాటలకు నేను ముగ్ధుడనయ్యాను. మా వంటశాలలో చేరు." అని అన్నాడు. ఆ విధంగా భీముడు విరాటుని కొలువులో వంటలవాడయ్యాడు. అర్జునుడు అందమైన చీర కట్టుతో, రవికతో, చక్కని తలక ట్టుతో, ఆడవేషంలో విరాటరాజు కొలువుకూటం ప్రవేశించాడు. అర్జునునిలో నపుంతకత్వము, ఆడతనము రెండూ మూర్తిభవిస్తున్నాయి. విరాటుని చూచి "మహారాజా! నా పేరు బృహన్నల. నేను పేడిని. ఆడపిల్లలకు ఆటపాట నేర్పుతాను. నన్ను తమరి కొలువులో చేర్చుకోండి." అని ప్రార్థించాడు.

"అయ్యో ఇంత అందమైన వాడివి నీకు పేడి రూపమా." అని అడిగాడు "అవును మహారాజా! శాప వశమున నపుంసకత్వము అనుభవించవలసి వచ్చినది. పేడితనము వలన ఏ పనీ చెయ్యలేను. చిన్నప్పటి నుండి సంగీతము నృత్యము నేర్చుకున్నాను. అన్నిరకముల వాయిద్యములను కూడా వాయించగలను నాకు అలంకరణ విద్య లో కూడా ప్రవేశమున్నది." అని పలికాడు అర్జునుడు. అతని పేడి వేషంలో ఏమీ దోషము లేదని గ్రహించాడు. వెంటనే తన కుమార్తె ఉత్తరను పిలిపించాడు. తండ్రి పిలుపు నందుకొని ఉత్తర మంద గమనంతో కొలువు కూటమునకు వచ్చింది. "బృహన్నలా ఈమె నాకూతురు ఉత్తర. ఈమెకు నాట్యం నేర్పగలవా!" అని అడిగాడు. బృహన్నల వినయంగా నేర్పుతాను అని

అమరనాధ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

సమాధానం చెప్పాడు. "బృహన్నలా నా కూతురు ఉత్తర ఇంకా చిన్న పిల్ల ఆటపాటల మీద మక్కువ ఇంకా పోలేదు. నీవే ఆమెకు కళలయందు ఆసక్తి కలిగించాలి. నర్తనలో తగిన శిక్షణ ఇవ్వాలి. ఈమెకు రక్షకుడిగా ఉండాలి." అని పలికాడు. ఉత్తరను చూ చి "అమ్మా ఈమె నీ గురువు. ఎలా చెబితే అలా భక్తితో నడుచుకో." అని బృహన్నలకు ఉత్తరను అప్పగించాడు. ఆ విధంగా అర్జునుడు బృహన్నల నామంతో విరాటుని కొలువులో చేరాడు. తరువాత నకులుడు అశ్వలకు వేషంలో విరాటుని కొలువుకూటమునకు వచ్చాడు. అ సమయంలో విరాటుడు తన వద్దకు కొని రాబడిన గుర్రాలను పరిశీలిస్తున్నాడు. నకులుడు కూడా ఆ గుర్రాలను తదేకంగా చూస్తున్నాడు. ఇది గమనించాడు విరాటుడు. అతనికి అశ్వ విద్యలో నైపుణ్యం ఉన్నట్టు ఉన్నది అని తెలుసుకున్నాడు. అతని గురించి వివరాలను తెలుసుకొని రమ్మని తన మంత్రులను ఆజ్ఞాపిస్తున్న తరుణంలో నకులుడు విరాటుని వద్దకు వచ్చి "మహారాజా! నా పేరు తామగ్రంధి. నా అశ్వ విషయములు అన్నియు తెలియును. అశ్వముల ఆయుఃప్రమాణము చెప్పగలను. అశ్వపోషణ చేయగలను. ఇంతకు ముందు ధర్మరాజు వద్ద అశ్వరక్షణ చేసేవాడిని. కాని ధర్మరాజు అందరిని వదలి వెళ్లిపోయాడు. విరాటరాజు సుజనుడు, లోకోత్తర చరితుడు అని విని నేను తమరి కొలువులో చేరాలని కోరి తమరిని సేవించాలని వచ్చాను." అని అన్నాడు.

విరాటుడు అతని నైపుణ్యానికి మెచ్చి అతనిని తన అశ్వశాలలో చేర్చుకున్నాడు. తరువాత సహదేవుడు చేతిలో ముల్లుకర్రతో, తలమీద తాళ్ల మూటతో, గోపాలుడి వేషంలో విరాటుని వద్దకు వచ్చాడు. "మహారాజా! నా పేరు తంత్రీపాలుడు. నేను ఆల మందలను చక్కగా పెంచుతాను. పశువులలో ఉన్న రకాలు నాకు తెలియును పశువుల వ్యాధులకు చికిత్స చేయగలను. ఇంతకు ముందు ధర్మరాజు గారి వద్ద పశుపాలకుడిగా ఉండేవాడిని. నన్ను తమరి కొలువులో పశుపాలకునిగా నియోగించచేయండి." అని కోరాడు. విరాటుడు అతని మాటలకు మె అతనిని పశుపాలకుడుగా నియోగించాడు. ఆ ప్రకారం ఐదుగురుపాండవులు విరాటుని కొలువులో వివిధ వృత్తులలో చేరారు. ఇంక మిగిలింది పాండవపత్ని ద్రౌపది. ద్రౌపది సైరంధ్రీ వేషానికి తగ్గట్టు తలకు కొప్పు పెట్టుకొంది మాసిన చీర ధరించింది. మహారాణి అయిన ద్రౌపది దాసీభావాన్ని మనసులో నింపుకుంది. విరాట నగరం రాజవీధిలో నడుస్తూ అంతఃపురం చేరుకుంది. ఆ సమయంలో విరాటరాజు పత్ని సుధేష్ణాదేవి విహారం నిమిత్తం రాజప్రాసాదం పైకి ఎక్కి విహారం చేస్తూ రాజవీధి వెంట వస్తున్న సైరంధ్రిని చూచింది. ఆమె అందానికి ఆశ్చర్యపోయింది. ఆమెను తీసుకురమ్మని తన చెలికత్తెలను పంపింది. వారు వెళ్లి సైరంధ్రీవేషంలో ఉన్న ద్రౌపదిని సుధేష్ణ సముఖానికి తీసుకొని వచ్చారు. "మానినీ నీవు ఎవరవు! నీ కులం ఏది! నీ పేరు ఏమి! ఏపనిమీద ఆ నగరానికి వచ్చావు!" అని అడిగింది. "అమ్మా! నేను సైరంధ్రీజాతి స్త్రీని. నా పేరు మాలిని అంటారు. నాకు ఐదుగురు భర్తలు. నేను ఒకానొక కారణమున నా విరోధుల చేతిలో నా భర్తల ముందే అవమానం పొందాను.

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
ప్రధమ ఆశ్వాసము

అడవులకు వెళ్లాను భర్తలతో సహా అడవులలో ఉన్నాను. బ్రహ్మచారిగా కాలం గడిపాను. ఇంకొక్క నా వ్రతము ఉన్నది. మీరు ధర్మ వర్తనులు అని విని వ్రత కాలం తమరి వద్ద గడపాలని వచ్చాను. నా చేతనైన పనులు చేస్తాను. నేను ఇంతకు ముందు శ్రీకృష్ణుని భార్య సత్యభామ దగ్గరా, పాండవ పత్ని ద్రౌపది దగ్గరా పని చేసాను. నాకు పూలమాలలు, చెండ్లు కట్టడం తెలుసు. రకరకాల తిలకాలు దిద్దగలను కురులను అందంగా అల్లగలను ముడవగలను." అని చెప్పింది ద్రౌపది. కాని సుధేష్ణకు ఒక సందేహం కలిగింది. "సైరంధ్రీ! నీవు అందగత్తెవు. నిన్ను చూచి మా రాజు నీ మీద మనసు పడితే నేనేంచేసేది? అసలు ఆడవాళ్లే నిన్ను వింతగా చూస్తారే ఇంక మగవాళ్లు ఎంత? నిన్ను అంతఃపురంలో ఉంచుకోవడం చాలాకష్టం. నాకై నేనే నా వినాశం కోరుకోవడం వంటిది." అని పలికింది సుధేష్ణ.

"అమ్మా! తమరు అలా అనవలదు నా భర్తలు బలవంతులు. నీ విషయంలో చాలా జాగ్రత్తగా ఉంటారు ఎవరైనా నన్ను నీచ భావంతో చూస్తే వాడిని నా భర్తలు చంపుతారు. కాబట్టి పురుషులు నా వంక చూడరు. నాకు అలాంటి నీచ బుద్ధులు లేవు. నన్ను మీరు నమ్మవచ్చును. నన్ను తమరి సేవకురాలిగా స్వీకరించండి. కాని నాకు కొన్ని నియమాలు ఉన్నాయి. నేను ఇతరుల ఎంగిలితినను. నీచపు పనులు చెయ్యను." అని పలికింది. సైరంధ్రి మాటలకు సంతోషించి సుధేష్ణ ఆమెను తన వద్ద పరిచారికగా చేర్చుకుంది. ఆ ప్రకారం ద్రౌపది కూడా విరాటుని కొలువులో చేరింది. పాండవులు, ద్రౌపది అజ్ఞాతంగా విరాటుని కొలువులో వివిధ వృత్తులలో సంతోషంగా కాలం గడుపుతున్నారు.

మహా భారతము
విరాట పర్వము
ప్రధమాశ్వాసము సంపూర్ణము.
ఓం తత్సత్. - ఓం తత్సత్. - ఓం తత్సత్.

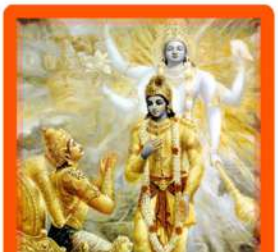

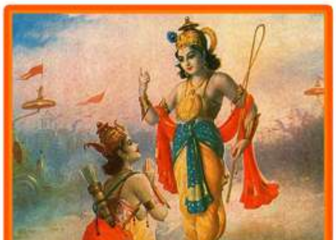

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.-విరాట పర్వము

ద్వితీయాశ్వాసము

(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

ఆ ప్రకారము వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు మహాభారత కధను ఇలా చెప్పసాగాడు. ధర్మరాజు విరాట రాజు కొలువులో ధర్మ ప్రసంగములతో, ద్యూతా క్రీడ లతో కాలము గడుపుచూ, అందులో గెలిచిన ధనమును తమ్ములకు ఇస్తూ కాలము గడుపుతున్నాడు. భీముడు వలలుని పేరుతో వంటల వాడుగా, విరాటునికి రుచికర మైన వంటలు చేయుచూ, మిగిలిన ఆహార పదార్ధములను తమ్ములకు ఇస్తూ కాలము గడుపుతున్నాడు.
అర్జునుడు తన సంగీత సాహిత్య ప్రసం గములకు వచ్చిన బహు మతు లను, ధనమును తమ్ములకు ఇస్తున్నాడు. నకులుడు, సహదేవుడు తమ తమ విధినిర్వహణలో తాము ఆర్జించిన ధనమును తమ్ములకు ఇస్తున్నారు. అందరూ ద్రౌపదిని కంటికి రెప్పవలే కాపాడుకుంటున్నారు. ఆవిధంగా నాలుగు నెలలు గడిచాయి. అంతట ఒకనాడు ఒక మల్లుడు విరాట రాజు కొలువుకు వచ్చాడు. "ఓ మహారాజా నేను రాజుల నందరిని సందర్శించాను. ఎక్కడ కూడా నన్ను మల్లయుద్ధంలో గెలిచే వీరుడు కనిపించలేదు. అందుకే మీవద్దకు వచ్చాను" అని పలికాడు. అతని భయంకరాకారాన్ని చూచి విరాటుని కొలువులో ఉన్న మల్లులు అందరూ వెనకడుగు వేశారు. విరాట రాజు మొహం చిన్న బోయింది. అప్పుడు ధర్మరాజు విరాటుని చూచి "మహారాజా! ఇదివరకు నేను ధర్మరాజు కొలువులో పనిచేసేటప్పుడు ఒక మల్లయోధుని చూచాను. అతడు ఇప్పుడు తమరి కొలువులో వంట వాడుగా ఉన్నాడు. అతడు ఎందరినో మల్లయుద్ధం లో ఓడించాడు." అని చెప్పి ఊరు కున్నాడు.

విరాట రాజు వలలుని వేషంలో ఉన్న భీమునికి ఎన్నో కానుకలు ఇచ్చి సత్కరించాడు. భీముడు ఆ కానుకలను అక్కడ ఉన్న పేదవారికి పంచి ఇచ్చాడు. మరల తన వంట శాలకు వెళ్ళిపోయాడు. ఆ ప్రకారంగా వలలుడు మల్లులతో పోరుతూ రాజుకు, అంతఃపుర కాంతలకు ఆనందం వినోదం కలుగ చేస్తున్నాడు. మల్లులు లేన పుడు సింహము లతో పులులతో పోరి అంతఃపుర కాంతలకు వినోదం కలిగించేవాడు. ఆ ప్రకారంగా కాలం గడిచిపోతూ ఉంది. అజ్ఞాత వాసం ఇంక కొన్ని రోజులలో ముగుస్తుంది అనగా ఒక నాడు మత్స్యపతి విరాటుని మరిది, ఆ రాజ్య దండ నాధుడు, కీచకులలో అందరికి పెద్దవాడు, మంచి అందగాడు, కాని తెలివి తక్కువ వాడు, తన బల గర్వంతో విర్రవీగేవాడు అయిన సింహబలుడు, తన అక్క గారైన సుధేష్ణకు నమస్కారం చెయ్యడానికి అంతఃపురానికి వచ్చాడు. అప్పుడు అక్కడే ఉన్న ద్రౌపది అతని కంటపడింది. సింహబలుడు ద్రౌపది అందానికి ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆమె మీదినుండి చూపు మరల్చ కోలేక పోయాడు.

విరాట రాజు వలలుని వేషంలో ఉన్న భీమునికి ఎన్నో కానుకలు ఇచ్చి సత్కరించాడు. భీముడు ఆ కానుకలను అక్కడ ఉన్న పేదవారికి పంచి ఇచ్చాడు. మరల తన వంట శాలకు వెళ్ళిపోయాడు. ఆ ప్రకారంగా వలలుడు మల్లులతో పోరుతూ రాజుకు, అంతఃపుర కాంతలకు ఆనందం వినోదం కలుగ చేస్తున్నాడు. మల్లులు లేన పుడు సింహము లతో పులులతో పోరి అంతఃపుర కాంతలకు వినోదం కలిగించేవాడు. ఆ ప్రకారంగా కాలం

అమరనాధ్ అమర్

గడిచిపోతూ ఉంది. అజ్ఞాత వాసం ఇంక కొన్ని రోజులలో ముగుస్తుంది అనగా ఒక నాడు మత్స్యపతి విరాటుని మరిది, ఆ రాజ్య దండ నాధుడు, కీచకులలో అందరికి పెద్దవాడు, మంచి అందగాడు, కాని తెలివి తక్కువ వాడు, తన బల గర్వంతో విర్రవీగేవాడు అయిన సింహబలుడు, తన అక్క గారైన సుధేష్ణకు నమస్కారం చెయ్యడానికి అంతఃపురానికి వచ్చాడు. అప్పుడు అక్కడే ఉన్న ద్రౌపది అతని కంటపడింది. సింహబలుడు ద్రౌపది అందానికి ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆమె మీదినుండి చూపు మరల్చు కోలేక పోయాడు.

ఆహా! మానవులు ఎవరైనా ఇంతటి అంద కత్తెల ను చూచి ఉంటారా! ఈ సుందరాంగి ని పొందని జీవితం నిరర్ధకం కాదా! ఇంతటి అంద కత్తె ఆనాడు మన్మధుని వద్ద ఉంటే, శివుని సునాయా సంగా లొంగ తీసు కొనే వాడు కదా! బ్రహ్మదేవుడు మన్మధుని ఐదు బాణాలు కలిపి ఈ సుందరిని సృష్టించి నట్టు లున్నది. అసలు ఈ సుందరాంగిని చూస్తే మన్మధుడే విరహ వేదనతో కుంగిపోడా! ఇంతటి అందాల రాసికి జన్మనిచ్చిన తల్లిదండ్రులు ఎవరో కదా! ఈమె పేరు ఏమిటో! ఇంతటి అందాల రాసిని భార్యగా పొందిన ఆ అదృష్ట వంతు డెవరో! ఈమెను పొందే మార్గమేదో! ఆపనికి నాకు తోడు పడే వారెవరో! " అని పరి పరివిధాల ఆలోచిస్తున్నాడు కీచకుడు. ఆ సమయం లో ద్రౌపది మాసిన చీర కట్టుకొని ఉన్నది. అతని వికారమైన చూపులు చూచి అతనిని అసహ్యించుకుంటూ ఉన్నది. " వీడేమిటి తన వైపు ఇలా చూస్తున్నాడు. ఇప్పుడు నాకు దిక్కెవ్వరు?" అని మనసులో అనుకుంటూ ఉంది. కాని కీచకునికి ఇవేమీ పట్టలేదు. ఆమె చూపులు శృంగార చేష్టలని మురిసి పోతున్నాడు. పక్కనే అక్క సుధేష్ణ, పరిచారికలు చూస్తున్నారు అనే ధ్యాస లేకుండా కీచకుడు ద్రౌపది వైపు తదేకంగా మోహంతో చూస్తున్నాడు.

కొంత సేపటికి తేరుకొని అక్క సుధేష్ణను చూచి నమస్కరించాడు. ఆమె అతనికి ఉచితాసనము చూపించింది. కీచకుడు ద్రౌపదిని చూపిస్తూ " అక్కా! ఈమె ఎవ్వరు? పేరేమి? ఏ ఊరు? ఈమె భర్త ఎవరు? ఇక్కడకు ఏపని మీద వచ్చింది?" అని అడిగాడు. ఆ మాటలకు సుధేష్ణకు అతని మీద అనుమానం కలిగింది. "ఇతనికి మాలిని మీద కామం కలిగింది. ఇతని మనసు మరలించాలి." అని అనుకుంది. కాని అంతలోనే కీచకుడు ద్రౌపది వద్దకు వెళ్లాడు. "ఓ సుందరీ! నీ అందచందాలు ఎవరికి ఉంటాయి చెప్పు. నీవు ఎవరవు? నీ పేరేమి? తల్లి తండ్రులు ఎవరు? నీ భర్త ఎవరు?" అని అడిగాడు. ద్రౌపది ఏమీ మాట్లాడకుండా నిలుచుంది. • సుందరీ! నీ అందం నన్ను పిచ్చివాడిని చేసింది. నిన్ను తాకాలని ఉంది. కాని చేతులు వణుకుతున్నాయి. ఏమి చెయ్యాలి చెప్పు? ఇలాగే ఉంటే నేనుమన్మధ బాణాలకు బలి అయిపోతాను." అని మోహావేశంతో అన్నాడు.

ద్రౌపదికి కోపం ముంచుకొచ్చింది కాని తొందర పడకూడదు అని అనుకొంది. "ఓఅన్నా! నేను చాలా కష్టాలలో ఉన్నాను. నా కట్టు, నా మాసిన చీర చూడు. ఈ పరిస్తితులలో కూడా నేను నీకు మన్మధవికారం కలిగిస్తు న్నానా! మీరు మంచి వారు. మీకు తోబుట్టువులు ఉన్నారు.

మహా భారతము.-విరాట పర్వము

ద్వితీయాశ్వాసము

(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

నన్ను కూడా మీ ఆడ పడుచు గా భావించండి. నేను హీనకులంతో పుట్టిన దానను. పతివ్రతను. మీరు ఇలా మాట్లాడటం భావ్యమా!" అని అడిగింది. కీచకుడు మన్మధావేశంతో ఉన్మత్తుడై "ఓ వనితా! నీ అందం నన్ను పిచ్చివాడిని చేసింది. నీవు నీచ జాతి స్త్రీవి కావు. నాకు పరస్త్రీ సాంగత్యం వలన వచ్చు పాపము నేను సహించగలను కాని మన్మధుని బాధ ఓర్వలేను." అన్నాడు. కీచకుడు. ఇంక ద్రౌపది కి కోపం వచ్చింది. ఆ దుర్మార్గుడికి బుద్ధి చెప్పాలనుకుంది. "ఓరీ కీచకా! ఐదుగురు గంధర్వులు నా భర్తలు. వారు నిన్ను హతమారుస్తారు. జాగ్రత్త!" అని హెచ్చరించింది.

" ఓ లతాంగీ! నీ భర్తలే కాదు. నన్ను ఎదిరించగల ధీరుడు ఈ భూమి మీద లేడు!" అన్నాడు కీచకుడు. "ఓరీ వివేక హీనుడా! పూర్వము రావణాది రాక్షసులు నీ వలెనే పరస్త్రీని మోహించి పతనం చెందారు. తెలియదా! " అని మరల హెచ్చరించింది. దుఃఖ భారంతో అక్కడి నుండి వెడలి పోయింది. కీచకుడు అక్క సుధేష్ణ వద్దకు వెళ్లి "అక్కా! నా హృదయము ఈమె మీద మరులు కొన్నది. ఇప్పటి దాకా నీ వద్ద ఉన్నది. ఇంతలో ఎక్కడికి వెళ్లింది!" అని ద్రౌపది కోసం వెతుకుతున్నాడు. సుధేష్ణ ఇది అంతా చూచింది. "నేను అనుకున్నంతా అయినది. ఈ సైరంధ్రిని చూచి కీచకుడు మోహావేశంలో పడ్డాడు. వీడికి ఏమి కీడు మూడు తుందో? వద్దన్నా వినే వాడు కాదు వీడు. దేవుడా నేను ఏమి చేసేది! అయినను నా శక్తి వంచన లేకుండా చెప్పి చూస్తాను" అని మనసులోనే తలచింది సుధేష్ణ. "తమ్ముడా కీచకా! నీ అంతఃపురంలో ఎంతో మంది అందమైన కాంత లున్నారు కదా! ఈ నీరసాకార అయిన సైరంధ్రిని ఎందుకు కోరుకుంటావు? నా మాట విను"" అని అనునయించింది సుధేష్ణ. "అక్కా! ఈ సైరంధ్రిని పోలిన సుందరాంగి మానవులలో నేకాదు దేవతలలో కూడా లేదు. అది నిక్కువము. ఆమె కళ్లు, మృదువైన ఆమె చేతులు, పద్మాలవంటి ఆ కాళ్లు, ఆ కోకిల కంఠస్వరము, ఆ మేని సొంపు ఈ సైరంధ్రిలోనే ఉన్నాయి. నీకు ఈవిషయం తెలియదు అక్కా! ఏ ఉపాయంతో నైనా సరే ఆమె నాకు కావాలి" అని అన్నాడు కీచకుడు. మామూలు మాటలతో వినడని సుధేష్ణ కొంచెం కటువుగా చెప్పసాగింది. 'తమ్ముడా కీచకా! పరసతీ సంగమము వలన నీ కున్న ఆయుష్షు, ఐశ్వర్యము, కీర్తి హరిస్తాయి అని తెలియదా! ధర్మాత్ములు దీనిని హర్షించరు. ఇది వివేకం కాదు. అదియును కాక, భర్తకు తెలిస్తే ప్రాణము మీదికి వస్తుంది అనే భయంతో గుండెలు అదురు తుంటే, చుట్టుపక్కల వాళ్లు చూస్తే పరువు పోతుందనే భయంతోనూ, సాటి ఆడవారికి తెలిస్తే వారిలో గౌరవం పోతుంది అనే బాధతోనూ, బంధువులకు తెలిస్తే వంశ ప్రతిష్ట నాశనం అవుతుందనే వ్యధతోనూ, నిరంతరం భయంతో ఉండే పర స్త్రీతో ఏమి సుఖిస్తావు చెప్పు. అందుకే జారిణితో పొందు సుఖం కాదని అందరూ దానికి దూరంగా ఉంటారు. పైగా ఆమె భర్తలు ఐదుగురు గంధర్వులు. వాళ్లను తల్చుకుంటేనే నాకు భయంగా ఉంది. దాని సంగతి మర్చిపోరా తమ్ముడూ! చెడ్డ మార్గంలో పోతే బతుకు బాగుంటుందా! అందుకనే నీ లాంటి బుద్ధిమంతులు అలాటి పనులు చెయ్యరు కదా! " అని

మహా భారతము.-విరాట పర్వము

ద్వితీయాశ్వాసము

(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

అనునయంగా పలికింది అక్క సుధేష్ణ. అక్క చెప్పిన మాటలు ఏమాత్రం కీచకుని చెవికి ఎక్కలేదు. ' ఓ సుధేష్ణా! ఒక్క మాట చెపు తున్నాను విను. ఈ భూలోకంలో నన్ను ఎదిరించి నిలువగల వీరుడు లేడు. నా భుజబలంతో ఆ గంధర్వులను చంపు తాను. కాబట్టి నాకు బుద్ధులు చెప్పడం మాని నాకు ఆమె ను పొందే సుఖాన్ని కలిగించు. లేక పోతే నేను మన్మధబాణాలతో చస్తాను. నన్ను నిందిం చక, నాకోరిక తీరే మార్గం చూడు." అని కిందికి ఒంగి అక్క పాదాలకు సాష్టాంగ ప్రమాణం చేసాడు కీచకుడు. వీడు ఎంత చెప్పినా వినని మూర్ఖుడు. వీడు మాటలతో వినడు. వీడికి ఆమెను జతచేస్తే సరి. ఆమె భర్తలైన గంధర్వుల చేతిలో చస్తాడు. లేకపోతే మన్మధుడి చేతిలో చస్తాడు. ఎలాగైనా వీడి చావు తప్పదు." అని అనుకుంది సుధేష్ణ.

"తమ్ముడా కీచకా! ఎందుకు ఆరాటపడతావు? నీకు ఆమెతో పొందు కూర్చడం పెద్ద కష్టమేమీ కాదు. నీవు వెళ్లు. నేను ఈరోజే మద్యం తీసుకు నా భర్తలు దగ్గర లేక పోయిననూ ధైర్యంగా ఉన్నాను. నాలాంటి అనాధలు మీలాంటి వారిని ఆశ్రయిస్తే మీరు నన్ను ఇలాంటి పనులకు పంపడం భావ్యమా!" అని వినయంగా పలికింది ద్రౌపది. " ద్రౌపదీ! నిన్ను నేను మనసుపడి కోరుకున్న మద్యము తేవడానికి పంపుతున్నాను. దానికి వేరే నీచజాతి వారినిపంపుట భావ్యమా! ఇదేనా మన స్నేహము! అదియును కాక నీకు కీచకుని ఇల్లు పరాయి ఇల్లు కాదు కదా. అది నా తమ్ముని ఇల్లు. కావున వెళ్లి మద్యము తీసుకొని రా!' అని పలికింది సుధేష్ణ. ఆమె అంతగా చెపుతున్నపుడు కాదనలేక దేవుని మీద భారం వేసి కీచకుని ఇంటికి మద్మయు తెచ్చుటకు బయలు దేరింది ద్రౌపది. సూర్యుడికి నమస్కారం చేసింది. "ఓ సూర్యభగవానుడా! నేను పాండు పుత్రులను తప్ప అన్యులను మనసులో తలపనేని, నాకు ఈ కీచకుని వలన ఎలాంటి కీడు కలగకుండా కాపాడు!" అని ప్రార్థించింది. సూర్యుడు కరుణించాడు. వెంటనే ద్రౌపదికి రక్షణగా ఒక రాక్షసుని పంపాడు. వాడు అదృశ్య రూపంలో ద్రౌపది వెన్నంటి నడుస్తున్నాడు. ద్రౌపది

తడబడే అడుగులతో కీచకుని మందిరం ప్రవేశించింది. ఆమె రాక కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు కీచకుడు. : "మా దేవికి తృషతీరుటకు మద్యము తీసుకు రమ్మని నన్ను పంపినది. త్వరగా మద్యము పోయించండి. " అని అడిగింది ద్రౌపది. "ఓ సుందరాంగీ! మీ దేవి తృష తీర్చుటకు మద్యము కొరకు వచ్చినదానిని మరి నా తృష దీర్పవా! నా మదన తాపాన్ని పోగొట్టవా! నన్ను నీ సేవకునిగా ఏలుకొనవా! " అని అడిగాడు కీచకుడు. "ఆలస్యం అయితే మా దేవి కోపిస్తుంది. త్వరగా మద్యం పోయించండి." అనిమరల అడిగింది ద్రౌపది. "నేను మీదేవికి వేరు వాళ్లతో మద్యం పంపుతాను. నీవు ఈ మద్యం తాగి నా మదన తాపాన్ని పోగొట్టవా ! నిన్ను నా రాణిని చేసుకుంటాను. అపారమైన మణి భూష ణాలు, విలాస గృహాలు నీకు అర్పించుకుంటాను. నా భార్యల అందరిని నీకు దాసీలుగా చేస్తాను. నేను కూడా నీ కనుసన్నలలో మెలుగు తాను." అంటూ కీచకుడు ద్రౌపది పైన పడి ఆమెను పట్టుకో బోయాడు.

అమరనాథ అమర

మహా భారతము.-విరాట పర్వము
ద్వితీయాశ్వాసము
(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

అంత లో ఆమెకు రక్షగా ఉన్న రాక్షసుడు ఆమెలో ఆవేశిం చాడు. అంత బలా ఢ్యుడైన సింహబలుని ఆమె విదిలించి కొట్టింది. వెంటనే బయటకు వచ్చింది. కీచకుడు ఆమెను వెంబడించాడు. ఆమె పరుగెత్తింది. విరాట రాజు కొలువు కూటంలో ప్రవేశించింది. కీచకుడు కూడా ఆమె వెంట కొలుకు కూటంలోకి ప్రవేశించి, జంకుకొంకు లేకుండా ఆమెను పట్టుకొని జుట్టు పట్టు కొని లాగి కింద పడవేశాడు. ఆ సమయంలో ఆమెను రక్షిస్తున్న రాక్షసుడు కీచకునికొట్టి, లాగి నేలమీద పడ వేసాడు. కీచకుడు ఆ దెబ్బకు అవమానంతో కుంగి పోయాడు. ఆ సమయంలో అన్న గారితో పాటు కొలువు కూటంలో ఉన్న భీముడు ఈ దృశ్యం చూచి కోపంతో ఊగిపోయాడు. ఒక్క క్షణం తన అజ్ఞాత వాస ప్రతిజ్ఞను మరచాడు. కీచకుని మీద పట్టరాని కోపంతో పక్కనే ఉన్న వృక్షమును చూచి వెంటనే ఒకసారి అన్నగారి వంక చూచాడు. ధర్మజుడు వెంటనే భీముని కను సైగతో వారించాడు. "మహారాజా! మన వంటలవాడు వలలుడు ఎక్కడ. చూచాడో కాని వంట చెరకు కొరకు వేరే వృక్షములు లేవా! ఫలపుష్పాదులో ఉండి అందరికి నీడ నిచ్చే ఆ వృక్షమును వంట చెరకు కొరకు ఖండించడం ఎందుకు?" అని అన్నాడు ధర్మరాజు. భీముని కోపము, ధర్మరాజు వారింపు ద్రౌపది చూచింది. మెల్లగా పైకి లేచింది. తన భర్తల వైపు తీక్షణంగా చూచింది. "అయ్యా ధర్మాధర్మములను తెలిసినవారు, దుష్ట శిక్షణ, శిష్టరక్షణ చెయ్యగలవారు, శత్రువులను అవలీలగా చంపగలవారు, గంధర్వులు ఐన నా భర్తలు ఐదుగురు, ఈ కీచకుడు నన్ను ఈ విధంగా అవమానిస్తుంటే చూస్తూ ఊరు కున్నారు. ఇంక సామాన్యమైన స్త్రీలకు రక్షణ ఎక్కడిది? వారికి ఎవరు దిక్కు. ఈ విరాట రాజు సభలో ధర్మహాని జరుగుతుంటే ఎవరూ మాట్లాడటం లేదు. ఇంతమంది చూస్తూ ఉండగా ఒక స్త్రీని నిండు సభలో అవమానిస్తుంటే, కొంత మంది కైనా నా మీద కరుణ కలగ లేదా! ఏమి చెప్పాలి? ఈ దేశాన్ని ఏలే మహారాజును ఏమని నిందించాలి! ఎక్కడైనా ధర్మహాని జరిగితే దండించవలసిన కీచకుడు నన్ను నిండు సభలో అవమానిస్తుంటే ఊరకుండుట రాజు, భావ్యమా?" అని సూటిగా ప్రశ్నించింది ద్రౌపది.

విరాటరాజు ఆమె వంక చూచాడు. విరాట రాజుకు కీచకుని మందలించే ధైర్యము లేక ద్రౌపదిని అనునయించాడు. అది చూచి కీచకుడు తన మందిరానికి వెళ్ళిపోయాడు. అప్పుడు కలత చెందిన హృదయంతో ధర్మరాజు ద్రౌపదిని చూచి " ఓ సైరంధ్రీ! జరిగనది అంతా రాజు, సభాసదులు చూచారు. నీకు న్యాయం జరుగుతుంది. నీవు ఇంక అంతఃపురానికి వెళ్లు. అయినా నీకు జరిగిన అవమానానికి నీ భర్తలు కోపించరా! అయినా సమయం కాదని ఊరుకొని ఉంటారు. కాబట్టి నీ భర్తలను నిందించడం ఉచితం కాదు. ఒక కులస్త్రీ ఎన్ని కష్టములు పడినను ఈ ప్రకారము నిండుసభలో నిలబడి మాట్లాడటం భావ్యమా?'" అని పలికాడు ధర్మరాజు. కాని ద్రౌపది అక్కడి నుండి కదలలేదు. ఏదో మాట్లాడాలని ప్రయత్నించ బోతుంటే ధర్మ రాజు "ఓ సైరంధ్రీ! ఏమిటిది! పది మందిలో నాట్యం చేస్తున్నట్లు నిల్చున్నావు. కులస్త్రీలకు ఇది తగదు." అని అన్నాడు ధర్మరాజు. ద్రౌపది

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.-విరాట పర్వము
ద్వితీయాశ్వాసము
(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

తల ఎత్తి ధర్మజుని వైపు చూసింది. "ఓ కంకు భట్టా! నా భర్త ఒక నటుడు. ఇది సత్యము. పెద్దలను బట్టి పిన్నలు ప్రవర్తిస్తారు. నా భర్త నటుడు.

కాబట్టి నేను నర్తకినే. నా భర్త నటుడే కాదు. జూదరి కూడా! ఒక జూదరి భార్యకు గౌరవ మర్యాదలు ఎలా లభిస్తాయి?" అంటూ వెళ్ళిపోయింది. తనను ఒక ధూర్తుని ఇంటికి మదిర కోసం పంపిన ఆ సుధేష్ణకు తన బాధలన్ని చెప్పుకొనుటకు సుధేష్ణ దగ్గరకు వెళ్ళింది. సుధేష్ణ ద్రౌపదిని చూచి కంగారు నటిస్తూ "మాలినీ! ఏమిటిది! ఇలా ఉన్నావు! నిన్ను ఎవరు ఏమన్నా అన్నారా! ఏమి జరిగిందో చెప్పు! వారి అంతు జూస్తాను" అని పలికింది సుధేష్ణ. ద్రౌపది నిర్వేదంగా నవ్వి "అమ్మా! అన్నియు తెలిసి కూడా ఇలా పలికిన నేను ఏమి చెప్పగలను? నీవు పంపిన విధంగా నేను మద్యము కొరకు తమరి తమ్ముడు కీచకుని ఇంటి వెళ్లాను. అతను నన్ను పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నిం చాడు. నేను పరుగెత్తాను. అతను నన్ను వెంబడించి నా జుట్టు పట్టుకొని కొట్టాడు. ఇంతకంటే నేను ఏమి చెప్పగలను?" అని పలికింది. ద్రౌపదీ! విచారించకుము. నేను ఆ కీచకుని దండిస్తాను." అని అనునయించింది.

"తమరు ఇంతగా అలుక చెందవలసిన పనిలేదు లెండు. నాభర్తలు ఐదుగురు గంధర్వులు ఉన్నారు. వారు కీచకుని మీద పగ తీర్చుకుంటారు." అని పలికింది. ఆ మాటలు విని సుధేష్ణ భయభ్రాంతురాలైంది. ద్రౌపదిని ఎన్ని విధాలు గానో ఓదార్చింది. కాని ద్రౌపది కోపము తగ్గలేదు. అన్న పానీయాలు విసర్జిం చింది. తన నివాసమునకు బోయి రోదిస్తూ ఉంది. (అసలు ఈ కీచకుడు ఎవరు? అనే దానికి సమాధానంగా వ్యాసుని సంస్కృత మహాభారతం ఒక సంశోధిత ప్రతిలో పాద పీఠికగా ఈవిధంగా ఉంది. ఒక బ్రాహ్మణ స్త్రీయందు క్షత్రియుని వలన పుట్టిన వాడిని సూతుడు అంటారు. అలాంటి వాడు క్షత్రియుని కంటే తక్కువ. వైశ్యుని కంటే కొంచెం ఎక్కువ. రాజ సంబంధములకు అర్హుడు. అట్టి సూత వంశమున బుట్టిన వాడు కీచకుడు. అతని భార్య పేరు మాళవి. వారికి 106 మంది కీచకులు కలిగారు. అందులో పెద్ద వాడి పేరు సింహ బలుడు. మహా బలవంతుడు. అతను తన తల్లి చెల్లెలి కూతురైన సుధేష్ణ వద్ద విరాటనగరంలో ఉంటున్నాడు. అతని తమ్ములు 105 మంది అతనిని అనుసరించి విరాట నగరంలో ఉంటున్నారు).

"ఆ కీచకుడు మహా బలవంతుడు. అతనిని చంపడానికి సమర్థుడు భీముడు ఒక్కడే." అని మనసులో తలచింది ద్రౌపది. ఆ రోజు రాత్రి అందరూ నిద్రావస్థలో ఉండగా ద్రౌపది భీమసేనుడి వద్దకు వెళ్ళింది. భీమసేనుడు హాయిగా నిద్రపోతున్నాడు. "ఆహా! నన్ను అవమానించిన కీచకుడు హాయిగా నిద్రపోతున్నాడు. కాని అది చూచిన మీరు నిశ్చింతగా ఎలా నిద్రపోగలుగుతున్నారు. మీ అన్నగారు తమరు పరాక్రమము చూపడానికి ఇది సమయం కాదు అన్నాడనా!" అని తలపోస్తూ అతడిని తట్టి లేపింది. భీముడు ఉలిక్కిపడి లేచాడు "ఎవరు?" అని అడిగాడు. "నేను మాలిని" అని చెప్పింది ద్రౌపది. భీమునికి ద్రౌపది ఎందుకు వచ్చిందో అర్థం అయింది. ఆమె నోటనే విందామని "ఏమిటి! ఇంత పొద్దుపోయిన తరువాత

మహా భారతము.-విరాట పర్వము

ద్వితీయాశ్వాసము

(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

ఎందుకు వచ్చావు? కారణమేమి? ఎవ్వరూ చూడకుండా వచ్చావు కదా! " అని కంగారుగా అన్నాడు. "తెలిసి తెలిసి నన్ను అడుగడం ఏమిటి? అంతలోనే మరిచిపోతే నేనేమియు చెప్ప పని లేదు. నీవు వినం బనిలేదు. అలాకాకుండా జరిగినది అంతా నా నోట వినాలని అనుకుంటే చెపుతాను వినండి. విరాటుని బావమరిది కీచకుడు తన అక్కను చూడటానికి వచ్చి ఆమె మందిరానికి వచ్చాడు. అక్కడ ఉన్న నన్నుచూచాడు. మదనావేశంలో మాట్లాడాడు. నా పొందు కావాలని కోరాడు. నేను అతనితో నా భర్తలు ఐదుగురు గంధర్వులు, నీ ప్రాణాలు తీస్తారు అని చెప్పాను. అతను వెళ్లిపోయాడు. తరువాత అతని అక్క సుధేష్ణ నన్ను మద్యము తెమ్మని అతని ఇంటికి పంపింది. నేను వెళ్లనన్నాను. కాని బలవంతం చేసింది. తప్పని పరిస్థితులలో కీచకుని ఇంటికి వెళ్లాను. అతడు నా చెయ్యి పట్టుకొన బోగా నేరు విదిలించుకొని పరుగెత్తాను. అతను నన్ను వెంబడించాడు. నేను మీరు ఉన్న ప్రదేశానికి వచ్చాను. అక్కడ ఏమి జరిగిందో మీరు చూచారు. ఇంతకన్నా ఏమి చెప్పగలను. ఆనాడు కురు సభలో దుశ్శాసనుడు నన్ను అవమానించాడు. అడవిలో ఉండగా సైంధవుడు నన్ను తీసుకొని వెళ్లాడు. ఈ నాడు విరాటుని కొలువులో కీచకుడు ఈవిధంగా చేసాడు. ఈవిధంగా అవమానాలు పాలు కావడం నాకు వింత కాదు కదా! స్త్రీ ఆర్తనాదం విన్నా, గోమాత అరుపు విన్నా రక్షించడం వీరు లకు పరిపాటి. అలాంటిది నేను అలా రోదిస్తున్నా ధర్మజుటు ఎలా చూస్తూ ఊరు కున్నాడు?" అని పలికింది ద్రౌపది. "ద్రౌపదీ! ఈ కీచకుడు నిన్ను అవమానించడం చూచిన నన్ను ధర్మజుడు అడ్డుపెట్టక పోతే అక్కడే వాడిని, వాడి సైన్నాన్ని, విరాటుని తో సహా హతమార్చి ఉండేవాడిని. కాని ఆ సమయంలో అజ్ఞాత వాసం భంగం అయితే, జనం ఆ ' మనలను గుర్తిస్తే, మరలా మనము అరణ్య వాసము చెయ్యాలి కదా! అప్పుడు దీని కంతకూ నువ్వు, నేను కారణం అని అందరూమనలను నిందిచరా? కావున నన్ను వారించినందుకు ధర్మజుని నిందిచనవసరము లేదు. సమయం మించిపోలేదు. ఆ కీచకుని చంపి నీకు సంతోషం కలిగిస్తాను. అయినను కీచకుని చంపడం ఎంత పని! కాని అది రహస్యంగా జరగాలి కాని బహిరంగం గాకాదు కదా! " అని అన్నాడు భీముడు. అది విన్న ద్రౌపది "నేను ఎవరికీ భయపడలేదు. మా అత్తగారు కుంతికి గాని, భర్త లైన మీకు కూడా భయపడలేదు కాని ఈ నాడు ఆ సుధేష్ణ కు భయపడుతున్నాను. మూర్ఖుడైన కీచకుని చేతిలో పరాభవం పొందిన అవమాన భారంతో అని అలా అన్నాను కాని అన్ని విషయములు తెలియక కాదు. ధర్మజుని నిందించాలని కాదు." అంది ద్రౌపది.

ధర్మరాజు గురించి ద్రౌపది ఇంకా ఇలా పలికింది. "భీమసేనా! అజాత శత్రువు అనే పేరు, రాజ సూయం నిర్విఘ్నంగా నెరవేర్చడం, ధర్మైకనిరతుడు అనే బిరుదు ధర్మరాజుకు తప్ప వేరెవరికి ఉంటాయి. అతనికి ఉన్న గాంభీర్యం, కరుణ, నిత్యసత్యవ్రతము మరొకరికి సాధ్యమా! అతడు సామాన్య మానవుడు కాడు. అట్టి మహాత్ముడు ఒకరి కింద ఊడిగంసేయడం చూస్తే చాలా బాధగా ఉంది. బకాసురుడు,

అమరనాథ అమర్

మహా భారతము.-విరాట పర్వము

ద్వితీయాశ్వాసము

(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

కిమ్మీరుడు లాంటి రాక్షసులను సంహరించిన నీలాంటి వీరుడు కట్టెలు కొట్టడం, వంటలు చెయ్యడం చూస్తుంటే బాధగా ఉంది. పరమేశ్వరుని మెప్పించి పాశుపతాన్ని సంపాదించిన అర్జునుడు పేడి రూపంలో నాట్యం నేర్పుతుంటే చూడడానికి మనసు ఒప్పడం లేదు. అత్యంత సుందరుడు, అరివీరభయంకరుడైన నకులుడు ఒకరికింద ఊడిగం చేస్తూ గుర్రాలకు సేవ చేస్తుంటే చూస్తూ నిత్యం కన్నీరు పెట్టుకుంటాను. అత్యంత కోమలుడైన సహ దేవుడు పశువులను మేపుతుంటే దుఃఖంతో మనసు పరితపిస్తుంది. ఇంక నా సంగతి.
చి న్నప్పటినుండి నా తల్లితండ్రుల ప్రేమానురాగాలతో పెరిగాను. రాజసూయయాగంతో పునీతు రాలనైనాను. నా అత్తగారు కుంతీ దేవి కూడా నాకు పని చెప్పాలంటే వెనకాడేది. అలాంటి నేను ఒకసామాన్యురాలిగా సైరంధ్రిగా పరులకు ఊడిగం చేయడం బాధాకరం కాదా! భీమసేనా! నీవు ఆ కీచకుడిని చంపకపోతే నామనస్సుకు శాంతి లేదు." అని దుఃఖించింది.

" ద్రౌపదీ ఈవిషయం నీవు ఇంతగా చెప్పవలెనా! రేపటి దినం ఆ కీచకునికి నా చేతిలో చావు మూడింది నీవు నిశ్చింతగా ఉండు. మన అజ్ఞాత వాస కాలం పూర్తి కావచ్చింది. ఇంక ఒక నెల మాత్రము ఉంది. నీవు ఒక పని చెయ్యి. కీచకుడి కోర్కె నీవు అంగీకరించి నట్టు అతనిని ఒంటరిగా నర్తన శాలకు రమ్మని చెప్పు. అక్కడ అతనిని ఎవ్వరికీ తెలియకుండా చంపుతాను. ఇదే నా నిర్ణయం. అదుగో తెల్లవార బోతున్నది. ఇంక నీవు వెళ్లు. " అని ద్రౌపదికి ధైర్యం చెప్పి పంపాడు భీముడు. మరునాడు సూర్యోదయం అయింది. కీచకుడు నిద్రలేచాడు. కాలకృ త్యాలు నిర్వర్తించాడు. అతనిలో ద్రౌపదిమీద మదనావేశం పెల్లుబికింది. చక్కగా అలంకరించుకున్నాడు. ద్రౌపది కోసం సుధేష్ణ అంతఃపురానికి వెళ్లాడు. సైరంధ్రిని చూచాడు. మనస్సు చలించింది. ధైర్యాన్ని, వివేకాన్ని కోల్పోయాడు. ఆమె దగ్గరగా వెళ్లాడు. భీముడు చెప్పిన మాటలను మననం చేసుకుంది ద్రౌపది. కీచకుని చూచీ చూడనట్టుగా నటించింది. "మాలినీ! ఏమి ఈ తిరస్కారము. నన్ను మోహించడం ఇష్టంలేదా! లేక అసలు మగాళ్లు అంటేనే ఇష్టం లేదా! మాలినీ! నా సంపదలకు నీవే రాణివి.

ఈరాజ్యాన్ని ఏలే విరాటుడు పేరుకు మాత్రమే రాజు. నేనే అతనికి ఇంత కూడు పెడుతున్నాను. ఈ దేశంలో రాజ్య తంత్రమును నేనే నడుపుతున్నాను. ఈ రాజ్యంలో ప్రజలందరూ నన్నే రాజుగా ఆదరిస్తున్నారు. నేను ఎవరినైనా కోరు కుంటే వారు నా అధీనం కావాలసిందే. కాదనే ధైర్యం ఎవరికీ లేదు." అని పలికాడు కీచకుడు. ద్రౌపది కొంచెం మెత్త బడినట్లు నటించింది. "వద్దని ఎంత చెప్పినా వినకుండా నా మీద పడ్డావు. అది భావ్యమా! నీ హృదయం మన్మథతాపానికి గురి ఐనట్లే ఎదుటి వారి చిత్తములు కూడా మన్మథ తాపానికి గురి అవుతాయి కదా! మీరు పురుషులు. బయట పడతారు కాని మగువలు తమ మోహాన్ని ధైర్యం చేసి బయట పెట్టరు. కాబట్టి కీచకా! నీవు రహస్యంగా నీ కోర్కె తీర్చుకొనుము." అని పలికింది ద్రౌపది. "కీచకుని హృదయం ఆనందంతో పొంగి పోయింది.

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.-విరాట పర్వము
ద్వితీయాశ్వాసము
(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

" మాలినీ! నీ మనసు తెలుసుకున్నాను. మరి నా కోరిక ఎప్పుడు, ఎలా, తీరుస్తావో చెప్పు" అన్నాడు. అనునయంగా కీచకుడు. "ఈ రోజు రాత్రికి ఒంటరిగా నర్తన శాలకు రండి. " అని పలికింది ద్రౌపది.
"మాలినీ! నీ అనుమతి ప్రకారం చేస్తాను. ఒంటరిగా నర్తనశాలకు వస్తాను. ఇది నిశ్చయము. ఈ మాట మీద ఉండు." అన్నాడు కీచకుడు. " నీవు ఒక్కడివే రావాలి. లేకపోతే నేను వెడలిపోతాను. ఇది నిక్కువము. మనం ఇద్దరం ఇక్కడ ఉండటం భావ్యం కాదు. మీరు వెళ్లి పొండి. " అంది ద్రౌపది. కీచకుడు వెళ్లగానే ద్రౌపది వంటశాలకు వెళ్లింది. "నా పని నేను పూర్తి చేసాను. ఇంక మీ పని మీరు పూర్తి చేయండి. ఈ రోజు రాత్రికి ఆ కీచకుని చంపాలి. మీ ఇష్టం ఎలా చేస్తారో చెప్పండి. " అని పలికింది ద్రౌపది. "అది సరే! నీవు ఆ కీచకుడు ఏమేమి మాట్లాడుకున్నారో చెప్పు! " అన్నాడు భీముడు. జరిగినది అంతా చెప్పింది ద్రౌపది. ఆ మాటలకు భీముడు పరమ ఆహ్లాదం పొందాడు. "ద్రౌపదీ! ఇంక చాలు! ఆ కీచకుని మీద పగ తీర్చుకుంటాను. కాని వాడు నీవు చెప్పినట్టు వస్తాడంటావా! లేక తెలివి తక్కువగా అందరి కీ చెపుతాడా!
అయినా అలా ఎందుకు చేస్తాడు. నీవు నర్తనశాలకు ఒంటరిగా రమ్మని చెప్పినపుడు వాడి మొహంలో సంతోషం చూచావు కదా. వాడు నర్తన శాలకు తప్పక వస్తాడు. నిశ్చలంగా ఉన్న నన్ను తడిమి చూస్తాడు. నీవు కాదని తెలుసు కుంటాడు. అపుడు నేను వాడిని ఒడిసి పట్టుకుంటాను. వాడిని చిత్రవధ చేస్తాను. వాడు నా చేతిలో చస్తాడు. నీవు నిశ్చింతగా ఉండు. ద్రౌపదీ!" అన్నాడు భీముడు జరగ బోయేది వివరిస్తూ. ద్రౌపది భయపడింది. కోపావేశంలో గుట్టుబయటపడి అజ్ఞాతవాసం భంగం అవుతుందేమో అని అనుమానించింది. "అయ్యో! మీ కోపావేశంలో రహస్యాన్ని బట్టబయలు చేయకండి. తరువాత ధర్మరాజు, తదితర జనులు అజ్ఞాతవాసం భంగం చేసి నందుకు మనలను నిందిస్తారు. అజ్ఞాతవాసం భంగం కాకుండా, గుట్టుగా కీచకుని చంపడమే మన ప్రయత్నం. అలా కాకపోతే వద్దు" అంది ద్రౌపది. "అబ్బా! ఇన్ని ఆంక్షలు పెడితే ఎలాగా ద్రౌపదీ! వాడు ఎదిరించి నిలబడితే ఇది గుట్టుగా చేయాలి....... ఇది బహిరంగంగా చేయాలి....... అని ఎలా ఆలోచించగలం చెప్పు. అయినా నీవు చెప్పిమాటలు మనసులో పెట్టుకుంటాను. రహస్యంగానే చంపడానికి ప్రయత్నిస్తాను. సరేనా!" అన్నాడు భీముడు.

"సుధేష్ణ నా కోసం వెదుకుతూ ఉంటుంది. నేను వెళతాను." అని ద్రౌపది వెళ్లిపోయింది. కీచకుడు తన మందిరంలో విరహ బాధను అనుభవిస్తున్నాడు. ఎంతకూ రాత్రి కాలేదేమా అని పరితపిస్తున్నాడు. కీచకుడికీ అనుమానంగానే ఉంది. మాలిని తను చెప్పినట్టు నర్తనశాలకు వస్తుందా! ఒకవేళ వచ్చినా నా కోరిక తీరుస్తుందా! రాత్రిలోగా ఆమెకు మనసు మారుతుందేమో! నిజంగా ఆమెకు ఐదుగురు గంధర్వులు భర్తలుగా ఉన్నారా!

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.-విరాట పర్వము

ద్వితీయాశ్వాసము

(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

మాలిని నర్తనశాలకు వచ్చేటప్పుడు సుధేష్ణ ఏమైనా పని చెపుతుందా! ఒక వేళ మాలిని రాకపోతే నేను ఈ మదన తాపాన్ని తట్టుకోగలనా! మాలిని లేకుండా నేను బతక గలనా! అయినా ఆ సుందరి రాకుండా ఎలా ఉంటుంది? అంత కఠినాత్మురాలా! నాలో ఇంత కామాన్ని రేపిన మాలినికి అక్కడ మనసు ఎలా నిలుస్తుంది! అసలు నేను ఇంత విరహవేదనను అనుభవించడం ఎందుకు? నేనే వెళ్లి మాలినిని ఈడ్చుకొని వచ్చి అనుభవిస్తాను." అని పరి పరి విధాల ఆలోచిస్తున్నాడు కీచకుడు. విరహవేదనతో వేగిపోతున్నాడు కీచకుడు.. ఉద్యాన వనంలో విహరి స్తున్నాడు. తొందరగా అస్తమించనందుకు సూర్యుడిని నిందిస్తున్నాడు. నా కొరకు బ్రహ్మ ఈ రోజు అంతా పగలే గాని రాత్రి లేకుండా చేసాడా అని అనుమాన పడ్డాడు. ఎప్పుడు అస్తమిస్తాడా అని సూర్యుని వంక చూస్తున్నాడు.

ఎట్టకేలకు సూర్యాస్తమయం అయింది. చీకట్లు ఆవరించాయి. చంద్రోదయం అయింది. ద్రౌపది సమయం కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉంది. బాగా పొద్దుపోయింది చంద్రుడు కూడా అస్తమించాడు. చీకట్లు దట్టంగా ఆవరించాయి. ద్రౌపది తన మందిరము నుండి బయలుదేరి భీముని వంటశాల చేరుకుంది. సయయం ఆసన్న మయినదని భీముని తొందర పెట్టింది. భీముడు ఒక చీరను తన తలకు తలపాగా మాదిరి చుట్టుకున్నాడు. నర్తనశాలకు బయలుదేరాడు భీముడు. ద్రౌపది అతనిని అనుసరించింది. ఇద్దరూ నర్తనశాలకు చేరుకున్నారు. నర్తన శాలలో ఒక పక్క ఉత్తర పవళించే పాన్పు ఉన్నది. భీముడు దాని మీద కూర్చున్నాడు ద్రౌపది పక్కనే ఎవరికీ కనపడకుండా దాగుకొని ఉంది. ఇంతలో కీచకుడు బాగా అలంకరించుకొని, మద్యము సేవించి, మత్తుగా, నర్తనశాలను సమీపించాడు. మాలిని అప్పటికే అక్కడకు వచ్చి ఉంటుంది అని అనుకున్నాడు. నర్తనశాల లోపలకు ప్రవేశించాడు. పాన్పుమీదకూర్చున్న భీముని

చూచి మాలిని అనుకున్నాడు. కామంతో పిచ్చివాడయ్యాడు. ఆమెను సమీపించాడు. తన చేతిని ఆ శయ్య మీద వేసాడు. భీముడికి పట్టరాని కోపం వచ్చింది. కీచకుడు భీముని శరీరం మీద చెయ్యి వేసి, "ఓ మాలినీ! నీకోసం ఎన్నో వస్తువులను తెచ్చాను. ఇప్పటి దాకా స్త్రీలు నన్ను పొందటానికి నాకు కానుకలు సమర్పించేవారు. అసలు నన్ను చూచిన స్త్రీ మరొకరి వంక కన్నెత్తి కూడా చూడదు. నా కోసం విరహాగ్నిలో పరితపిస్తుంది. అలాంటి నన్ను నువ్వు ఆకర్షించావు. నీకోసం నేను పరితపిస్తున్నాను. ఇంతకంటే నేను ఏమి చెప్పగలను." అని అన్నాడు కీచకుడు. భీముడు కూడా స్త్రీ సహజమైన కంఠస్వరముతో "మిమ్మల్ని మీరు పొగుడుకుంటున్నారు. కాని నా లాంటి స్త్రీ మీకు దొరుకునా! నీ శరీరానికి నా శరీరం తగిలినప్పుడు కలిగే అనుభూతి ఏమిటో నువ్వే తెలుసుకుంటావు. నన్ను ఒకసారి తాకిన తరువాత నీకు మరో స్త్రీని తాకే అవకాశం ఉండదు. నన్ను తాకినందుకు ఫలం ఇప్పుడే అనుభవిస్తావు!" అంటూ తటాలున పైకి లేచాడు. కీచకుని జుట్టుపట్టుకొని వంచాడు. మాలిని

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.-విరాట పర్వము
ద్వితీయాశ్వాసము
(తిక్కనామాత్య ప్రణీతము)

భర్త గంధర్వుడు వచ్చాడు అని అనుకున్నాడు కీచకుడు. భీముని పట్టు విడిపించుకొని భీముని బలంగా చూచి మాలిని అనుకున్నాడు. కామంతో పిచ్చివాడయ్యాడు. ఆమెను సమీపించాడు. తన చేతిని ఆ శయ్య మీద వేసాడు. భీముడికి పట్టరాని కోపం వచ్చింది. కీచకుడు భీముని శరీరం మీద చెయ్యి వేసి, "ఓ మాలినీ! నీకోసం ఎన్నో వస్తువులను తెచ్చాను. ఇప్పటి దాకా స్త్రీలు నన్ను పొందటానికి నాకు కానుకలు సమర్పించేవారు. అసలు నన్ను చూచిన స్త్రీ మరొకరి వంక కన్నెత్తి కూడా చూడదు. నా కోసం విరహాగ్నిలో పరితపిస్తుంది. అలాంటి నన్ను నువ్వు ఆకర్షించావు. నీకోసం నేను పరితపిస్తున్నాను. ఇంతకంటే నేను ఏమి చెప్పగలను." అని అన్నాడు కీచకుడు. భీముడు కూడా స్త్రీ సహజమైన కంఠస్వరముతో "మిమ్మల్ని మీరు పొగుడుకుంటున్నారు. కాని నా లాంటి స్త్రీ మీకు దొరుకునా! నీ శరీరానికి నా శరీరం తగిలినప్పుడు కలిగే అనుభూతి ఏమిటో నువ్వే తెలుసుకుంటావు. నన్ను ఒకసారి తాకిన తరువాత నీకు మరో స్త్రీని తాకే అవకాశం ఉండదు. నన్ను తాకినందుకు ఫలం ఇప్పుడే అనుభవిస్తావు!" అంటూ తటాలున పైకి లేచాడు. కీచకుని జుట్టుపట్టుకొని వంచాడు. మాలిని భర్త గంధర్వుడు వచ్చాడు అని అనుకున్నాడు కీచకుడు. భీముని పట్టు విడిపించుకొని భీముని బలంగా 875 లాగి నేలమీద పడవేసి మోకాళ్లతో అదిమాడు. ఇరువురి మధ్య భయంకరమైన పోరుసాగింది. ఒకరిని మించి ఒకరు బాహువులతో యుద్ధం చేస్తున్నారు. ఇద్దరిలో ఒకవిధమైన భయం ఉంది. తాను అక్కడ ఉన్నట్టు ఎవరికన్నా తెలిస్తే పరువు పోతుంది అని కీచకుడు, తన విషయం తెలిస్తే అజ్ఞాతవాసం భంగం అవుతుంది అని భీముడు మనసులో భయపడుతూనే ఎక్కువ చప్పుడు చేయకుండా ద్వంద యుద్ధం చేస్తున్నారు. క్రమక్రమంగా భీముని శక్తి పెరుగుతూ ఉంది. కీచకుని శక్తి సన్నగిల్ల సాగింది. ఆవిషయం తెలుసుకున్న భీముడు విజృంభించాడు. కీచకుని ఒడిసి పట్టుకొని అతని ఆయువుపట్టులో దారుణంగా పొడిచాడు. ఆ దెబ్బకు కీచకుడు విలవిలా తన్నుకున్నాడు. భీముడు కీచకుని వికృతంగా చంపాలను కున్నాడు. కీచకుని తలను, కాళ్లను చేతులను అతని మొండెలోకి జొప్పించాడు. కీచకుని నేలమీద వేసి నలిపి, పొర్లించి, ఒక మాసం ముద్దగా చేసాడు. కీచకుడు చచ్చిపోయాడు. భీముడు ద్రౌపదిని పిలిచాడు. ద్రౌపది కీచకుని శవాన్ని ఆనందంతో ఆశ్చర్యంతో చూచింది. "కీచకా! ఇందుకా..... ఈసుఖం పొందడానికేనా ఇంతపని చేసావు!" అని అనుకుంది.

"ద్రౌపదీ! నేను అనుకున్నది చేసాను. నీ అవమానాన్ని పరితాపాన్ని పోగొట్టాను నీ కోపం శాతించిందా! నీకు సంతోషమేనా! నా భుజబలం ఏమిటో తెలిసిందా! ఎవరైనా దుర్బుద్ధితో నిన్నుపొందడానికి ప్రయత్తిస్తే వారికి చావు తప్పదు!" అని అన్నాడు . భీముని మాటలు విని ద్రౌపది మనసంతా ఆనందంతో నిండిపోయింది. "నిన్న కొలువులో నన్ను కీచకుడు అవమానించినపుడు నీ నిగ్రహం ఎంతో కొనియాడదగినది. ఈరోజు నర్తనశాలో పరుల కంటపడకుండా, మరొకరి సాయం కోరకుండా, కీచకుని వధించిన

అమరనథ్ అమర్

నీ సాహసం, పరాక్రమం, అపూర్వం అనితరసాధ్యం. నిన్ను అభినందించడం నా తరమా భీమసేనా! " అంది ఆరాధనా పూర్వకంగా. ద్రౌపది పలికిన ఆ పలుకులు విని భీముడు ఎంతో పొంగిపోయాడు. ఇంతలో అతనిలో వివేకం మేల్కొంది. "ద్రౌపదీ! ఇక్కడ ఇంక ఆలస్యం చేయడం మంచిదికాదు. నేను వెళుతున్నాను." అంటూ వడివడిగా వంటశాల వైపు వెళ్లాడు.

ప్రకారంగా భీముడు కీచకుని వధించిన ఘట్టాన్ని వైశంపాయనుడు జనమేజయునికి వివరించాడు.

మహాభారతము
విరాట పర్వము
ద్వితీయాశ్వాసము సమాప్తము. ఓం తత్సత్.

Editing
C. AMARANATH AMAR
AMR
సవరణ
అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
తృతీయాశ్వాసము

వైశంపాయన మహర్షి జనమేజయ మహా రాజుకు మహా భారత కధను ఈ విధంగా చెప్ప సాగాడు. కీచకుని చంపిన తరువాత భీముడు తాను నివసించే వంట ఇంటికి చేరుకున్నాడు. తన ఒంటిని శుభ్రంగా కడుక్కున్నాడు. ఏ విధమైన రక్తపు ఏ వాసన రాకుండా ఒంటికి మైపూతలు పూసుకున్నాడు. తన శయ్య మీద కూర్చున్నాడు. అక్కడ ద్రౌపది తన భర్త భీముడు క్షేమంగా వంట ఇంటికి చేరుకున్నాడు అని ధృవపరచుకొని, అక్కడ ఉన్న కావలి వాళ్లను పిలిచింది.

"అయ్యా! నా భర్తలైన గంధర్వుల చేతిలో ఈ కీచకుడు ఎలాంటి దుర్గతి పాలయ్యాడో చూడండి. " అని చెప్పింది. ఆ మాటలు విని వారు కలవర పడ్డారు. దివిటీలు తీసుకొని పెద్దగా అరుచుకుంటూ నర్తన శాలలోకి ప్రవేశించారు. ఈ అరుపులు విని సింహబలుని తమ్ములు కీచకులు కూడా అక్కడకు చేరుకున్నారు. అక్కడ మాంసపు ముద్దలాగా పడి ఉన్న కీచకుని చూచారు. అన్న చావును చూచి పెద్దగా ఏడిచారు. కిందపడి దొర్లారు. ఇంతలో వారి బంధువులు కూడా అక్కడకు చేరుకున్నారు. "ఎన్నోచావులు చూచాము కాని ఇంతటి వింత చావు చూడలేదు. ఎందరినో జయించిన సింహబలుని బలం ఎందుకూ పనికి రాకుండా పోయింది. అసలు వీడికి చేతులు ఏవి? కాళ్లు ఏవి? గంధర్వులు ఇలాగే చంపుతారేమో!" అని ఆశ్చర్యపోతున్నారు. "మనం ఎంతసేపు శోకించినా పోయిన వాడు తిరిగి వస్తాడా! ఇతనిని మనం శ్మశానానికి తీసుకుపోదాం" అన్నాడు ఒక కీచకుడు. మిగిలిన కీచకులు కూడా సరే అన్నారు.

సింహబలుని అంత్యక్రియలకు ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు. పక్కనే నిలబడి ఉన్న మాలిని (ద్రౌపది వారు ఏమి చేస్తున్నారో అని వారికి దగ్గరగా నిలబడి చూస్తూ ఉన్నది. కీచకులు ఆమెను చూచారు. కోపంతో రెచ్చిపోయారు. తన అన్న మరణానికి కారణం ఆమే అనుకున్నారు. ఒక్కసారిగా ద్రౌపది మీదికి దూకి ఆమెను పట్టుకున్నారు. ఆమె చేతులు వెనక్కు తిప్పి కట్టారు. "దీని వలననే, దీని అందం చూచి మోహించే తమ అన్న చని పోయాడు. ఇది బతక కూడదు. దీనిని కూడా అన్నయ్య శవంతో పాటు కట్టి కాల్చుట ఉచితము." అని నిర్ణయించారు. తమ నిర్ణయాన్ని విరాట రాజుకు తెలపడానికి వెళ్లారు. అప్పటికే విరాటుడు చారుల ద్వారా కీచకుల మరణ వార్తను విన్నాడు. కీచకుని మరణానికి ఎంతో దుఃఖిస్తున్నాడు. "మహారాజా! మేము ఈ సైరంధ్రిని మా అన్న కీచకుని శవంతో కలిపి దహనం చెయ్యాలని నిర్ణయించాము. దానికి మీ అనుమతి కావాలి" అని అడిగారు.

"మీకు తోచిన విధంగా చెయ్యండి" అని అన్నాడు విరాటుడు. కీచకులు ద్రౌపదిని ఈడ్చుకొని వెళ్లి, సింహబలుని శవంతో కలిపి కట్టారు. తర్వాత అందరూ ఏడ్చుకుంటూ శ్మశానానికి బయలు దేరారు. అనుకోని ఈ సంఘటనకు ద్రౌపది కలత చెందింది. తనను రక్షించు వారు లేరా అని ఎలుగెత్తి ఏడ్చింది. తన భర్తలను మారు పేర్లతో ఎలుగెత్తి పిలిచింది. "జయా! జయన్తా! విజయా! జయత్సేనా! జయద్బలా! నన్ను ఈ

అమరనాథ్ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
తృతీయాశ్వాసము

కీచకుని శవంతో పాటు కట్టి దహనం చేయడానికి తీసుకుపోతున్నారు. నన్ను రక్షించండి. " అని పాండవులను తనను రక్షించమని పిలిచింది. పెద్దగా ఏడ్చింది. ద్రౌపది పెట్టు కేకలు భీముని చెవిని పడ్డాయి. అతను కోపంతో ఊగిపోయాడు. అందరి కన్నా ముందు శ్మశానం చేరుకున్నాడు. ఒక పెద్ద చెట్టును మొదలంటా పెకలించి బుజం మీద పెట్టుకొని కీచకుల రాకకై ఎదురు చూస్తున్నాడు. శ్మశానానికి చేరుకున్న కీచకులు భయంక రాకారంతో నిలబడి ఉన్న భీముని చూచి భయపడి పోయారు. "అమ్మో! గంధర్వులు వచ్చారు మనలను చుట్టుముట్టారు పారిపోండి. " అని అరుచుకుంటూ కీచకుని శవాన్ని అక్కడే వదిలి పారిపోయారు. భీముడు వారిని తరిమి తరిమి కొట్టాడు. అందరిని కసిదీరా చంపాడు. పాంచాలిని విడిపించాడు. త్వరగా సుధేష్ణ మందిరానికి పొమ్మని చెప్పి తాను రహస్యంగా వంటశాలకు చేరుకున్నాడు.

విరాటుడు ఉప కీచకుల మరణ వార్తను విన్నాడు. తన భార్య సుధేష్ణ దగ్గరకు వెళ్లాడు. "ఎలాగైనా ఆ సైరంధ్రిని ఇక్కడినుండి పంపి వేయాలి. లేకపోతే ఇంకా ఎన్ని అనర్ధాలు కలుగుతాయో. ఆమె పక్కకు మగవారు పోతేనే ప్రమాదంలో చిక్కు కుంటున్నారు. నామాటగా ఆమెకు చెప్పి ఆమెను పంపి వెయ్యి" అని అన్నాడు విరాటుడు. శవాన్ని తాకిన మయల పోవడానికి ద్రౌపది సచేల స్నానం చేసింది. పుర వీధులలో నడుచుకుంటూ వస్తూ ఉంది. ఆమెను చూచి ప్రజలంతా హడలి పోయారు. "ఆమెను కోరిన కీచకునికే ఆ గతి పట్టిందే, ఇంక తామెంత. " అని కొన్నారు. ద్రౌపది వంట ఇంటి దగ్గరకు వచ్చింది. భీముని చూచింది. ఎవరికీ అర్ధం కాకుండా "కీచకుల బారి నుండి నన్ను కాపాడిన నా గంధర్వపతికి నమస్కరిస్తున్నాను." అని పల్కింది. దానికి భీముడు కూడా ఎవ్వరికీ అర్ధం కాకుండా అయినా భార్య చిక్కులో ఉంటే విడిపించకుండా ఏ భర్త అయినా ఊరుకుంటాడా. అది అతని కర్తవ్యం. దానికి పొగడ్త ఎందుకు!" అన్నాడు. ద్రౌపది అక్కడి నుండి అర్జునుడు ఉన్న నర్తనశాలకు వెళ్ళింది. నాట్యం నేర్చుకుంటున్న కన్యలను చూస్తూ నిలబడింది. ఆమెను చూచి ఆ కన్యలు "అయ్యో! ఆ కీచకుడు అంతపని చేసాడా! తగిన శాస్తి అనుభవించాడు. అయినా ఆ ఉపకీచకులు నిన్ను శవంతో కట్టి శ్మశానానికి తీసుకుపోవడం ఏమిటి ? నీ భర్తలు వాళ్లకు కూడా తగిన శాస్తి చేసారు" అని వాళ్లలో వాళ్లు ద్రౌపదిని అనునయించారు. ఆమెను చూచి బృహన్నల "మాలినీ! ఏమి జరిగింది వివరంగా చెప్పవా? " అని అడిగాడు. ద్రౌపది బృహన్నలతో ఇలా పలికింది. బృహన్నలా! నీవు అంతఃపురములో కన్యలకు ఆటపాటలు నేర్పు కుంటున్నావు. ఈ సైరంధ్రి కి ఏమి జరిగినా నీకు పట్టదుకదా! అందుకే ఏమయింది? అని అడుగుతున్నావు." అని బదులు చెప్పింది.

అయ్యో సైరంధ్రీ! నీవు కష్టములు పడుతున్నా నిన్ను రక్షించలేని పుట్టుక నాది. ఏమి చెయ్యగలను? కాని మనసులో నేను పడే బాధ ఎవ్వరికి తెలుస్తుంది? ఏ తప్పు చెయ్యని నీవు నాకు పరిచయం లేదా! నీవు కష్టపడుతుంటే నాకు బాధగా లేదా! " అని నిగూఢంగా అన్నాడు బృహన్నల. " అయ్యో! ఆసంగతి నాకు తెలియదా

అమరనాధ్ అమర

బృహన్నలా! అంతఃపురంలో నీవు నీకు తగిన విధంగా ఉండటమే నాకు కావల్సింది." అని పలికింది. ద్రౌపది. మిగిలిన అంతఃపుర కాంతలతో ద్రౌపది సుధేష్ణ దగ్గరకు వెళ్లింది. సుధేష్ణ ద్రౌపదిని కూర్చోపెట్టుకుంది.
సాదరంగా పలకరించింది. తన పక్కనే సైరంధ్రీ! నీవు చక్కనిదానవు! ఈ మగవాళ్లు ఏమాత్రం నిగ్రహం లేని వాళ్లు. విరాటరాజు దీని గురించి భయపడుతున్నారు. నీ ఇష్టం వచ్చిన చోటుకు నిన్ను పంపివేయమని తన మాటగా చెప్పమన్నారు. పైగా నీ భర్తలైన గంధర్వులచేత నువ్వు నీ వంక చూసిన వారందరినీ చంపిస్తున్నావు. జనం నిన్ను చూడ్డానికే భయపడుతున్నారు. కాబట్టి నీవు మా దేశాన్ని విడిచి ఎక్కడి కైనా పొమ్ము. " అని పలికింది సుధేష్ణ. "అమ్మా సుధేష్ణా! ఇదివరకు మాదిరి ఇంకొక్క పదమూడు దినములు నన్ను తమరి అంతఃపురంలో ఉండనివ్వండి. చాలు. నేను ఇక్కడకు వచ్చిన పని పూర్తి అవుతుంది. తరువాత నా భర్తలు మీకు కనిపించి మీ కోరిక తీరుస్తారు. అమ్మా! నా భర్తలు దయామయులు. పరులకు ఉపకారం చెయ్యడానికే ఎల్లప్పుడూ ప్రయత్నిస్తారు. వారికి ఉపకారం చేసిన విరాటుడికి వారు ఎల్లప్పుడూ ఉపకారం చెయ్యడానికే ఉద్యమిస్తారు. కాబట్టి నీ మనసులో ఉన్న అనుమానం గురించి ఆలోచించకు. ఇంతకాలం నన్ను నీతో సమానంగా ఆదరించావు. ఇప్పుడు ఈవిధంగా విడిచిపెట్టడం భావ్యమా చెప్పు! " అని పలికింది ద్రౌపది. ఆమె మాటలకు చలించిపోయింది సుధేష్ణ. " మాలినీ! నీవు పెట్టిన గడువుపూర్తి అయ్యేదాకా నా అంతఃపురంలో ఉండవచ్చును. కాని నా భర్తను, కొడుకులను జాగ్రత్తగా చూచుకొమ్ము. నీవు అంతః పురంలో నే ఉండుము. నీకు కావలసినవి అన్ని నేను సమ కూరుస్తాను అని పలికింది సుధేష్ణ.
మత్స్యదేశంలో జనం మాత్రం నానావిధాలుగా అనుకుంటున్నారు. "విరాటుని బావమరిది సింహబలుడు అత్యధిక బలవంతుడు. ఒక్క ఆడుదాని కోసం గంధర్వుల చేతిలో ఘోరంగా చచ్చాడు. సూత వంశం సర్వనాశనం అయింది. ఇంక మత్స్యరాజు తన బలం కోల్పోయాడు." అని అనుకొనసాగారు. హస్తినాపురం లో ఉన్న సుయోధనునికి ఈ విషయం చారుల వలన తెలిసింది. వెంటనే సభ ఏర్పాటు చేసాడు. " పాండవులు తాము చేసుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం అరణ్య అజ్ఞాత వాసములు ముగించుకొని వచ్చి, తమ రాజ్య భాగాన్ని అడగక ముందే వారిని మరల అరణ్యాలకు పంపే మార్గం గురించి ఆలోచించండి. " అని సుయోధనుడు తన మంత్రులను ఆదేశించాడు. కర్ణుడు లేచి సుయోధనా! మనము వేల కొద్ది చారులను మారు వేషాలలో దేశం నలుమూలలకు పంపుదాము. వారు తప్పకుండా పాండవులను గుర్తిస్తారు." అని పలికాడు.

దుశ్శాసనుడు లేచి అన్నయ్యా! పాండవుల గురించి నీవు విచార పడపనిలేదు. వారు అరణ్యవాసంలో తిరిగి తిరిగి క్రూరమృగాల పాలబడి ఎప్పుడో చచ్చి ఉంటారు. వారిని గురించి ఆలోచించడం అనవసరం." అని అన్నాడు. వారి మాటలను విన్న ద్రోణాచార్యులు లేచి "సుయోధనా! పాండవులకు ఆపదలు కలగడం అసంభవం. కాబట్టి

అమరనాథ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
తృతీయాశ్వాసము

వారిని వెదికించే ఏర్పాట్లు ముమ్మరం చేయండి. " అని పలికాడు. అప్పుడు తాత భీష్ముడు లేచి " సుయోధనా! ద్రోణాచార్యులు నిజంచెప్పారు. పాండవులు బాహుబలంలో, బుద్ధిబలంలో అసమాన్యులు. వారికి దైవబలం కూడా తోడయింది. కాబట్టి వారికి ఎలాంటి ఆపద కలుగదు. నాకు పాండవులు కౌరవులు సమానులే. అడిగారు కాబట్టి చెబుతున్నాను. ధర్మరాజు పుణ్యాత్ముడు. అతడు ఏ దేశంలో ఉంటే ఆ దేశం సుభిక్షంగా ఉంటుంది. అక్కడి ప్రజలు ధర్మవర్తనులై ఉంటారు. ధర్మరాజు ఉన్న చోట పశుసంపదలు వృద్ధి చెందుతాయి. కాబట్టి అలాంటి దేశాన్ని గుర్తించి అక్కడ పాండవులను గురించి వెదకించడం మంచిది." అని పలికాడు భీష్ముడు. అది విన్న కృపాచార్యుడు " ఆలస్యం చేయకుండా పాండవులను వెదికించడం ప్రసుత కర్తవ్యం. పాండవులు అరణ్య వాసం పూర్తి చేసారు. అజ్ఞాతవాసం కూడా దాదాపు పూర్తి అయింది. పాండవులు సుయోధనుని మీద చాలా కోపంగా ఉన్నారు. పగవాడు అల్పుడైనను అతని పట్ల మనం అప్రమత్తంగా ఉండాలి. కాబట్టి మన సైన్యాన్ని బలోపేతం చెయ్యాలి. తక్షణం పాండవులను వెదికించడం, సైన్యాలను సమీకరించడం మన ప్రస్తుత కర్తవ్యం. అరణ్య అజ్ఞాత వాసములు పూర్తి చేసుకున్న తర్వాత పాండవులు యుద్ధానికి దిగకున్న వారితో సంధి చేసుకోడమే సముచితం. పాండవులు సంధికి ఒప్పుకొనక యుద్ధానికి సిద్ధం అయితే మనం కూడా యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. పోనీ, పాండవులు అరణ్య వాసంలో మరణించారు అని అనుకుందాము. కాని పాండవులకు మిత్రులైన రాజులను మనం గెలవాలన్నా మనకు సైన్యబల సంపద కావాలి. కాబట్టి మనకు సైన్య సమీ కరణ అత్యంత ఆవశ్యకము." అని చెప్పాడు కృపాచార్యుడు.

అందరూ చెప్పిన మాటలు సావధానంగా విన్నాడు సుయోధనుడు. తగు నిర్ణయం తీసుకున్నాడు. సభను ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు. "కీచకుడు, భీముడు, శల్యుడు, బలరాముడు అసమాన బల సంపన్నులు. మల్లయుద్ధంలో ఆరితేరినవారు. ఈ నలుగురితో సమానమైన వారు భుజబల సంపన్నులు ప్రపంచంలో మరెవ్వరూ లేరు. వారిలో వారే ఒకరిని ఒకరు గెలవాలి కాని వారిని వేరేవాళ్లు గెలవలేరు. మత్స్యదేశ సైన్యాధ్యక్షుడు కీచకుని ఒక కాంత కారణంగా మరణించాడని, అతనిని గంధర్వులు చంపారని మనకు చారుల వలన తెలిసింది. కీచకుని చంపాలంటే మిగిలిన ముగ్గురిలో ఎవరో ఒకరు చంపాలి. బలరాముడు, శల్యుడు చాలా దూరంలో ఉన్నారు. వారు కీచకుని చంపడం అసాధ్యం. ఇంక మిగిలింది భీముడు. పైగా ఒక కాంత కారణంగా చంపాడు అన్నారు. ఆ కాంత ద్రౌపది కావచ్చు. మిగిలిన ఉపకీచకులను అందరిని చంపారట. అది ఒక్క భీమసేనుడికి మాత్రమే సాధ్యం. తాతగారైన భీష్ములు చెప్పిన లక్షణాలు గల రాజ్యం మత్యదేశం గా కనపడుతూ ఉంది. కాబట్టి పాండవులు మారువేషాలలో మత్స్యదేశంలో తలదాచుకొంటూ ఉండవచ్చు. విరాటుడు మనకు శత్రు రాజు. కాబట్టి మనం మత్స్యదేశం మీద దండెత్తి వారి గోధనమును ముట్టడిస్తే పాండవులు విరాటునికి సాయంగా వస్తారు.

అమరనాథ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
తృతీయాశ్వాసము

అప్పుడు వారిని మనం బయట పెట్టవచ్చు. సమయభంగం అయినదని మరల వారిని అరణ్య అజ్ఞాతవాసములకు పంపవచ్చు. పాండవులు అక్కడ లేకున్నా మనం విరాటుని సంపదనంతా కొల్లగొడదాము. అదియును మనకు లాభమేకదా. ఎటుచూచినా ఇదే మన ప్రస్తుత కర్తవ్యం. ఇది మీకు సమ్మతమైతే తగు ప్రయత్నం చేయండి." అని అన్నాడు. సుయోధనుడు. ఇది విన్న త్రిగర్త దేశాధిపతి సుశర్మ, కర్ణునితోనూ, దుశ్శాసనుని తోనూ మంతనాలు జరిపాడు. తరువాత లేచి ఇలా అన్నాడు. "సుయోధన సార్వభౌమా! ఇంతకు ముందు నన్ను కీచకుడు యుద్ధంలో గెలిచాడు. అతను చనిపోయాడు. అందువలన మరల కీచకునితో యుద్ధం చేసి గెలిచే అవకాశం లేదు. నన్ను విరాటుని మీదికి యుద్ధానికి పంపండి. నేను విరాట నగరాన్ని ముట్టడించి అతనిని ఓడిస్తాను. విరాటుని పశువులను మళ్ళించి తెస్తాను. అక్కడ పాండవులు ఉంటే వారిని గుర్తిస్తాను. దీనికి నేనే తగిన వాడిని." అని అన్నాడు.

అది విని కర్ణుడు " సుయోధనా! త్రిగర్త దేశాధీశుడు ఉచితమైన మాటలు పలికాడు. దానికి మీరు అనుమతి ఇవ్వాలి." అని అన్నాడు. సుయోధనుడు ఆలోచించి దుశ్శాసనుని చూచి, ఈ సభలోని పెద్దలు నీకు అనుమతి ఇచ్చారు. మన సైన్యాన్ని సిద్ధం చెయ్యి. ముందు రోజు సుశర్మ తన బలగాలతో విరాటుని తో యద్ధానికి పోతాడు. మరునాడు మన సైన్యాలతో విరాటుని మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరుదాము." అని అన్నాడు సుయోధనుడు. అలాగే చేస్తాను అన్నాడు దుశ్శాసనుడు. అప్పుడు సుయోధనుడు తన వ్యూహాన్ని సభాసదులకు ఈ విధంగా వివరించాడు. "ముందు సుశర్మ తన బలగాలతో వెళ్లి విరాటుని గోవులను ఒక వైపు నుండి మళ్లిస్తాడు. అప్పుడు విరాటుడు తన సైన్యాలతో సుశర్మతో యుద్ధానికి దిగుతాడు. మరునాడు మనము మన సైన్యాలతో మరొక పక్కనుండి విరాటుని గోవులను పట్టుకుంటాము. అప్పుడు గత్యంతరం లేక పాండవులు యుద్ధానికి వస్తారు." అంటూ సుశర్మను చూచి "రాబోవు బహుళ అష్టమినాడు నీవు నీ బలగాలతో విరాటుని గోగణాన్ని అపహరించు. మరునాడు అంటే నవమి నాడు మేము మరొక పక్కనుండి గోవులను పట్టుకుంటాము." అని నిర్ణయించాడు సుయోధ నుడు.

అందరూ యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యారు కాని అప్పటికే పాండవులు అజ్ఞాతవాస కాలం దాదాపు పూర్తి అయినదని ఎవ్వరూ తలపలేదు. వెంటనే సుశర్మ తన సేనలతో మత్స్యదేశము మీదికి దండెత్తాడు. చారుల వలన గోసమూహములు ఎక్కడ ఉన్నాయో తెలుసుకొని వాటిని పట్టు కొనడానికి ముందుకు సాగుతున్నాడు. విరాటుని గో సమూ హములను ఆక్రమించి మళ్లిస్తున్నాడు. గోసమూహాలకు రక్షకులుగా ఉన్న గోరక్షకులు సుశర్మ సేనలతో పోరాడుతున్నారు. కాని సుశర్మ సేనల ధాటికి ఆగలేకపోతున్నారు. వారందరూ వెంటనే విరాటరాజువద్దరకు పరుగెత్తారు. వారిని చూచి విరాటుడు, సభాసదులు వారికి ఏమయిందో అని భయపడ్డారు. "మహారాజా! త్రిగర్తాధీశుడు సుశర్మ తన సేనలతో వచ్చి మన గోసమూహాలను మళ్లించుకు పోతున్నాడు.

అమరనథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
తృతీయాశ్వాసము

తమరు వచ్చి కాపాడాలి." అని మొరపెట్టుకొన్నారు.

విరాటుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. " అదేమిటి! మీరు చెపుతున్నది. నిజమేనా! ఇదివరకు మన చేతిలో చావు దెబ్బ తిన్నాడు కదా! ఇంతలో సు శర్మకు అంత ధైర్యం ఎలా వచ్చింది." అంటూ మంత్రులను చూచి "ఇప్పుడు మనము మన సేనలతో వెళ్లి సుశర్మతో యుద్ధం చేయాలి. లేకపోతే మన పశుధనం మనకు దక్కదు. వెంటనే యుద్ధానికి సిద్ధం కండి. " అని ఆజ్ఞాపించాడు. విరాటుడు కూడా యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యాడు. చారులవలన సుశర్మ గోగణాలతో ఎటు వెళుతున్నాడో తెలుసుకొని ఆ వైపుకు తన సేనలను మళ్లించాడు. విరాటుని పెద్ద తమ్ముడు శతానీకుడు, మరొక తమ్ముడు మదిరాశ్వుడు, అతని తమ్ముడు సూర్యదత్తుడు, తమ తమ సేనలతో విరాటుని వెంబడించారు. విరాటుని కుమారుడు శంఖుడు కూడా తన శంఖాన్ని భయంకరంగా పూరిస్తూ యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యాడు. ఈ సమర సన్నాహాలు చూచి ధర్మరాజు, తన తమ్ములు, భీమ, నకుల సహదేవులతో కూడా విరాటుని వద్దకు వచ్చాడు. " మహారాజా! నేను ఇదివరకు ఒక ఋషి వద్ద ఎన్నో శస్త్రాస్త్రములను అభ్యసించాను. నాకు యుద్ధంచెయ్యడంలో ప్రావీణ్యం ఉంది. తమరు యుద్ధానికి వెళుతుంటే నేను ఊరకుండటం న్యాయమా! అందుకని నేనుకూడా తమరి వెంట యుద్ధానికి వస్తాను." అన్నాడు. విరాటుడు సరే అన్నాడు. వెంటనే ధర్మరాజు తన తమ్ములు భీమ, నకుల సహదేవులను రమ్మని సైగ చేసాడు. మహారాజా! ఇతడు మన వంటవాడు. మీకు తెలుసుగా ఇతను మల్లయుద్ధంలో నేర్పరి. యుద్ధంలో మనకు అవసర మవుతాడు. ఇతను తామగ్రంధి. అశ్వపాలకుడు పైగా యుద్ధ ప్రవీణుడు. ఇతడు తంత్రీపాలుడు. ఇతనికీ యుద్ధక్రీడలో ప్రవేశం ఉంది. అందుకని, వీరిని యుద్ధానికి పిలుచుకుపోవడం యుక్తం అని తోస్తూ ఉంది." అని అన్నాడు. విరాటుడు శతానీకుని పిలిచి వారికి కూడా రధాలు సిద్ధం చెయ్యమన్నాడు.

అందరితో కలిసి విరాటుడు సుశర్మ గోవులను మరలించిన వైపుకు తన సేనలను నడిపించాడు. సుశర్మ సేనలను చేరుకున్నాడు. సుశర్మ సేనలకు, విరాటుని సేనలకు ఘోర యుద్ధం జరిగింది. శతానీకుడు తన సేనలతో సుశర్మ సేనలను ముట్టడించాడు. మదిరాశ్వుడు కూడా తన సేనలతో సుశర్మ సేనలను నుగ్గు నుగ్గు చేస్తున్నాడు. సూర్యదత్తుడు కూడా తనసేనలతో సుశర్మ సేనలను కకావికలు చేస్తున్నాడు. విరాటుడు కూడా యుద్ధ రంగంలో ఎక్కడ చూచినా తానే అయి యుద్ధం చేస్తున్నాడు. విరాటుడు సుశర్మ రధాన్ని చూచాడు. వెంటనే తన రధాన్ని ఆ వైపుకు పోనిమ్మాడు. విరాటుడు సుశర్మను యుద్ధంలో ఎదుర్కొన్నాడు. ఇద్దరూ భయంకరంగా యుద్ధం చేస్తున్నారు. విరాటుని ధాటికి తాళలేక సుశర్మ సేనలు తిరుగు మొహం పట్టాయి. ఇంతలో సూర్యాస్తమయం అయింది. చీకట్లు అలుముకున్నాయి. కళ్లు కనపడక అందరూ యుద్ధం ఆపారు. కొంత సేపటి తరువాత చంద్రోదయం అయింది. పండు వెన్నెల వచ్చింది. ఆ వెన్నెల వెలుగులో మరల ఇరు పక్క సేనలు యుద్ధానికి తలపడ్డాయి. సుశర్మ రెట్టించిన ఉత్సాహంతో

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
తృతీయాశ్వాసము

యుద్ధ రంగానికి వచ్చాడు. విరాటుని సారధిని, గుర్రాలను చంపాడు. విరాటుని పట్టుకున్నాడు. తన రధం మీద కు లాగాడు. పెద్దగా సింహనాదం చేసాడు. విజయ దుందుభులు మోగించాడు.

విరాటుని సుశర్మ పట్టుకున్నాడు అనే వార్త అందరికీ తెలిసింది.. ధర్మరాజు భీముని పిలిచాడు.. "భీమా! ఈ విరాటుని కొలువులో మనం తలదాచుకొని బతుకుతున్నాము. విరాటుని బందీగాపట్టుకున్నాడు. అతనిని విడిపించడం మన ధర్మం. సుశర్మను వెంబడించి విరాటుని విడిపించు." అని కోరాడు. "అన్నయ్యా! అదెంతపని. నువ్వు తమ్ములు చూస్తూ ఉండండి. అదుగో ఆ మద్ది చెట్టును పెకలించి, శత్రు సేనలను చావగొడతాను. ఆ సుశర్మ మదమణుస్తాను. విరాటుని విడిపిస్తాను." అన్నాడు. ధర్మరాజు నవ్వి "భీమా! నువ్వు అలా చేస్తే నువ్వు భీముడివి అని అందరికి తెలిసి పోతుంది. మన అజ్ఞాత వాసం భగ్నం అవుతుంది. కాబట్టి మామూలుగా విల్లు అమ్ములతో యుద్ధం చెయ్యి. నకుల సహదేవులు నీకు చక్ర రక్షకులుగా ఉంటారు." అని అన్నాడు. భీముడికి ఒకింత నిరాశ కలిగింది. అన్న మాట ప్రకారం చెట్ల జోలికి పోకుండా "అన్నయ్యా! తమరు చెప్పినట్లే చేస్తాను. నా భుజబలంతో శత్రువులను ఓడిస్తాను. విరటుని తెచ్చి తమరికి అప్పగిస్తాను." అని పలికాడు.

అంతట ధర్మరాజు తాను ముందుండి సేనలను నడిపించాడు. త్రిగర్త సైనికులు ఇది చూచి ధర్మరాజు మీదికి బాణాలతో, కత్తులతో దాడి చేసారు. భీముడు శత్రువులు రధాలను విరగ్గొట్టాడు, సారధులను చంపాడు. ధర్మరాజు సుశర్మను ఎదుర్కొని యుద్ధం చేస్తున్నాడు. ఇది చూచి సుశర్మ రధంలో ఉన్న విరాటుడు పక్కనే ఉన్న గద ఒకటి తీసుకొని రధం మీద నుండి కిందికి దూకి సుశర్మను గదతో మోదాడు. అదే అదునుగా భీముడు సుశర్మ రధం మీదికి దూకాడు. సుశర్మను పట్టుకొని అతడి చేతులు విరిచి పట్టుకొని, సింహనాదం చేసాడు. సుశర్మ సేనలు ఆశ్చర్యపోయాయి. సుశర్మ చక్రరక్షకులు పారిపోయారు. సుశర్మ సైనికులు వెనుకకు తిరిగారు. భీముడు వారిని వెంబడించి తరిమాడు. సుశర్మ తోలుకుపోతున్న పశుసంపదను మరలించాడు. అన్నగారు, ధర్మరాజు తోనూ, నకుల సహదేవులతోనూ విరాటుని వద్దకు వచ్చాడు భీముడు. విరాటుడు సంభ్రమాశ్చర్యాలతో వారిని అభినందనలతో ముంచెత్తాడు. ధర్మరాజును చూచి "మీరు నా ధన, మాన ప్రాణములు కాపాడారు. దానికి ప్రతిగానేను మీకు ఏమి ఇచ్చుకోగలను. నా రాజ్యాన్ని తమరికి సమర్పించుకొంటాను. ఇదిమీరు కాపాడిన శరీరం.

ఈ రాజ్యం మీరు జయించినది. ఈ మత్స్య దేశాన్ని స్వీకరించండి. నన్ను రక్షించండి. " అని వేడుకున్నాడు విరాటుడు. ధర్మరాజు విరాటుని చూచి "మహారాజా! అది మీకు నా మీద ఉన్న మనన. మీరు విజయోత్సాహంతో మత్స్యనగరమునకు విజయం చెయ్యడం కన్నా వేరు ఆనందం నాకు ఏముంటుంది. అయినా నేను చేసినది ఏమున్నది. దీనికి ఇంత పొగడవలెనా రాజా!" అన్నాడు ధర్మజుడు. విరాటుడు ధర్మరాజు వైపు చూస్తూ "కంకా! నాకు అర్ధం కాని విషయం కాని ఒకటి ఉంది. ఇప్పుడు నువ్వు చేసింది

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
తృతీయాశ్వాసము

నాకు ఉపకారమా! నా వద్ద పని చేస్తున్నందుకు సేవా తత్పరతా! లేక కృతజ్ఞతా! లేక నా మీద కృపా! లేక అశేష శత్రు సంహార మొనరించి కీర్తి పొందుదామనా! ఏ కారణంతో నువ్వు ఈ శత్రు సంహారం చేసావు? అయినా ఈ వంటల వాడు ఏమిటి? ఇతనిపరాక్రమము ఏమిటి? ఇతడే కదా నన్ను యుద్ధంలో ఆ యుద్ధం చెయ్యడం ఏమిటి? గెలిపించింది. ఈ అశ్వ శిక్షకుడు, ఆ గోపాలుడు వీరిద్దరే ఈ యుద్ధంలో గాయపడకుండా శత్రు సంహారం చేసింది. ఆపదలలో ఉన్నపుడు.

సాయం చేసిన వాడే నిజమైన మిత్రుడు. కంకా! నీ మైత్రిని నేను మరువలేను. నీ ఇష్టం వచ్చినవి కోరుకొండి. గజములా! హయములా! కాంచనమా! రత్నములా వజ్రవైడూర్యములా! దేవతా కాంతల పోలు అందగత్తెలా!నానావిధ భోగ భోగ భాగ్యాలా! మీ ఇష్టం. కోరుకోండి. అవి నేను మీకు సమర్పించుకుంటాను." అన్నాడు విరాటుడు. ఈ విధంగా అది విని ధర్మరాజు, పాండవులు "మహారాజా! మమ్ములను గౌరవించడమే మాకు ఎంతో ఎక్కువ! దీనికంటే తమరు ఇస్తానన్న కానుకలు విలువైనవి కావు కదా! మనం అందరం నగరానికి చేరుకున్న తరువాత మమ్ములను తగు రీతిని సత్కరించండి. " అన్నారు. "మహారాజా! నాది ఒక మనవి. ధర్మరాజు విరాటుని చూచి మీరుకోరు కో మన్నారు కాబట్టి కోరుతున్నాను. ఈ సుశర్మను, అతని బంధు మిత్రులతో, ససైన్యంగా విడుదల చేయండి. ఇదేనేను కోరుకొనేది. వెంటనే ఈ విజయ వార్తను మన నగరంలో ప్రకటించండి. విజయోత్సవాలు జరిపించండి. " అని అన్నాడు.

ధర్మరాజు కోరిన ప్రకారం విరాటుడు సుశర్మను అతని బంధుమిత్రులను, సైన్యాన్ని విడుదల చేసాడు. ఆ రాత్రి అక్కడే గడపి మరునాడు రాజధాని విరాట నగరానికి ప్రయాణ మయ్యారు.

మహా భారతము విరాట పర్వము
తృతీయాధ్యాయము సమాప్తము
ఓం తత్సత్. ఓం తత్సత్. ఓం తత్సత్.

మహా భారతము.

విరాట పర్వము

చతుర్థాశ్వాసము

వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు ఈ విధంగా చెప్పాడు.
సుశర్మ తన సేనలతో విరాటుని గోవులను పట్టుకున్న మరునాడు సూర్యోదయ సమయంలో సుయోధనుడు తన సేనలతో భీష్ముడు, ద్రోణుడు, కర్ణుడు మొదలైన వీరులతో కలిసి విరాట నగరం వైపు బయలు దేరాడు. విరాట నగరానికి కొద్ది దూరంలో ఉన్న విరాటుని పశుసంపదను ముట్టడించారు. పశుసంపదకు కావలిగా ఉన్న కొద్దిపాటి సైన్యము అసంఖ్యాకంగా ఉన్న కౌరవ సేనను ఎదిరించ లేక పోయాయి.

విరాటుని గవాధ్యక్షుడు వెంటనే తన రథము మీద విరాట నగరానికి చేరుకున్నాడు. ఆ సమయంలో అంతఃపురంలో ఉత్తర కుమారుడు మాత్రం ఉన్నాడు. "ఉత్తరకుమారా! కురు సైన్యములు మన ఆవుల మందల మీద విరుచుకు పడ్డాయి. ఆవుల మందలను అపహరించుకొని పోతున్నాయి. తమరు వెంటనే వారితో యుద్ధము చేసి ఆవుల మందలను కాపాడాలి. తమరి తండ్రి విరాట మహారాజు తమరి పరాక్రమము గురించి, తమరి బాహు బలం గురించి, తమరి శౌర్యము గురించి, ఈ భూభారాన్ని భరించడానికి తగినవాడవని పది వేల మంది ముందు ఎప్పుడూ చెపుతూ ఉంటారు. తమరి బలపరాక్రమాలు ప్రదర్శించు సమయం ఆసన్నమయింది. వెంటనే బయలుదేరి కౌరవ సేనలను ఎదిరించి, మన ఆవులమందలను కాపాడండి. అని ప్రార్థించాడు. గవాధ్యక్షుని పొగడ్తలకు విరాటుని కుమారుడు, ఉత్తరుడు పొంగిపోయాడు.

"గవాధ్యక్షా! నిజం నిజం పలికావు. నేను కౌరవ సేనలను చిత్తుచేస్తాను. ఆవుల మందలను క్షణం లో విడిపిస్తాను. కాని నాకు తగిన సారథి లేడు కదా! అందుకని మనసులో బాధగా ఉంది. సమర్థుడైన సారథి దొరికితే కౌరవ సేనలను జయించడం ఎంత పని. నేను యుద్ధం చేస్తుంటే చూచి భీష్మ, ద్రోణ, కృపాశ్వత్థామలు, నన్ను అర్జునుడిగా భ్రమించేటట్టుగా యుద్ధం చేసి కౌరవ సేనలను చిత్తు చేసి ఆవుల మందలను విడిపించకపోతే నా తండ్రి, నా పరివారము నన్ను మెచ్చుతారా. ఆలస్యం అయితే ఆవుల మందలను దూరంగా తోలుకొని పోతారు. వెంటనే సమర్థుడైన సారథిని వెతకండి" అని అన్నాడు ఉత్తరకుమారుడు. ఆసమయంలో అక్కడే ఉన్న ద్రౌపది, ఉత్తరుడు తనను తాను అర్జునునితో పోల్చుకోడం చూసి నవ్వుకుంది. వెంటనే అర్జునుని వద్దకు వెళ్లింది. విషయమంతా వివరించింది. అర్జునుడు లెక్కలు వేసి తమ అజ్ఞాత వాసకాలం పూర్తి అయింది అని, తమను తాము ఎరుక పరుచుకోడానికి ఇదే సమయం అని నిర్ణయించుకున్నాడు.

ద్రౌపదిని చూచి "నీవు పోయి మన బృహన్నలకు సారథ్యం చేయు సామర్ధ్యము కలదు. పూర్వము ఖాండవ వన దహన సమయంలో అర్జునునికి సారథిగా పని చేసి అతని ప్రశంసలందుకున్నాడు. అతని సహకారం ఉంటే కౌరవ సేనలను జయించ వచ్చును. ఇందులో సందేహం లేదు అని వారితో చెప్పు. ఎలాగైనా

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

నన్నుసారధిగా ఉండేట్టు వారితో అంగీకరింప చెయ్యి" అని అన్నాడు. ద్రౌపది వెంటనే వెళ్లి ఉత్తర ను కలుసుకుంది "అమ్మా! మన రాకుమారుడు ఉత్తరుడు తగిన సారధి కోసం వెతుకుతున్నాడు అని తెలిసింది. మీ గురువు గారు బృహన్నల కు రధం నడపడంలో అర్జునుడు మెచ్చుకునే సామర్థ్యం ఉన్నాయి. ఖాండవ వన దహన కాలంలోనూ, ఇతర సమయాలలోనూ అర్జునునికి సారధిగా ఉండి అతనికి విజయం చేకూర్చాడు. ఈవిషయం రాకుమారునికి చెప్పు." అని పలికింది.

వెంటనే ఉత్తర మాలినితో కలిసి అన్నయ్య వద్దకు వెళ్లి విషయమంతా చెప్పింది అది విని ఉత్తర కుమారుడు పక్కున నవ్వాడు. "సైరంధ్రీ! నన్ను ఎందుకు ఎగతాళి చేస్తావు. నేను బృహన్నల వంటి వారి వైపు కన్నెత్తికూడా చూడనే అలాంటిది బృహన్నలను నాకు సారధిగా నియమిస్తానా? కౌరవ సైన్యాలు కౌరవ సైన్యాలు యుద్ధానికి వచ్చాయట. గోవులను పట్టుకున్నాయట? కౌరవుల మీద నా ప్రతాపం చూపడానికి నేను వెళుతున్నానట? ఇలాంటి సమయంలో నాకు బృహన్నల సారధిగా ఉంటే నలుగురూ నవ్వరా! అయినా మన దేశంలో సారధులకు ఇంత కరువు వచ్చిందా" అని ఆశ్చర్యపోయాడు ఉత్తర కుమారుడు. అప్పుడు సైరంధ్రి ఉత్తర కుమారుని చూచి "కుమారా! ఒక్క కౌరవ సేనకాదు మూడులోకాలు ఒక్కటై వచ్చినా బృహన్నల సారధిగా ఉండిన, నువ్వు గెలవవచ్చు. ఏదో కారణం వలన పేడి రూపం వచ్చినంత మాత్రాన అతనిలో ఉన్న సామర్థ్యం పోతుందా!"

అని పలికింది. వేరే సారధి లేకపోవడం వలన విధి లేక బృహన్నలను సారధిగా అంగీకరించాడు. వెంటనే ఉత్తర నేను పోయి బృహన్నలను పిలుచుకొని వస్తాను అని చెంగు చెంగున నర్తనశాలకు పరుగెత్తింది. గురువు గారికి నమస్కరించి "మా అన్నయ్య సారధి ఒక యుద్ధంలో మరణించాడు. మరల వేరే సమర్థుడైన సారధిని నియమించలేదు. ఈ రోజు కౌరవ సేన మా పశుగణములను అపహరించింది. మా అన్నయ్య యుద్ధానికి బాధపడుతున్నాడు. మీ గురించి సైరంధ్రి చెప్పింది. అందుకని మిమ్ములను తీసుకొని వెళ్లడానికి వచ్చాను నా మాట మన్నించి తమరు రావాలి. మా అన్నయ్య కు సారధిగా ఉండి ఈ ఆపద తప్పించాలి. నా మీద వాత్సల్యంతో తమరు ఒప్పుకోవాలి. " అని పలికింది ఉత్తర. పోవాలి. తగిన సారధి లేడనీ బృహన్నల నవ్వి "అమ్మా! ఉత్తరా! నాకు సారధ్యం చేసే నేర్పు ఉందా? ఏమో భయంగా ఉంది. నీ మాట ఎందుకు కాదనాలి.

నువ్వు అడిగావు కాబట్టి ఒక్క సారధ్యమే కాదు ఎంతటి కష్టతరమైన పని ఐనా చేసి పెడతాను. బయలుదేరాడు బృహన్నల. పద పోదాం." అని ఉత్తర వెంట అల్లంత దూరంలో బృహన్నలను చూచి ఉత్తరకుమారుడు "బృహన్నలా! కౌరవులతో నేను యుద్ధం చేయాల్సివచ్చింది. నీవు రధము నడపాలి. తొందరగా రా. రధము ఎక్కు. నీ గురించి సైరంధ్రి మాకు చెప్పింది." "రాకుమారా! ఏదో ఆటపాటల గురించి నన్ను పిలవ వచ్చును గాని, యుద్ధము చేయుటకు సారధిగా నన్ను రమ్మనుట నీకు ఉచితమా! ఎక్కడైనా మంచి

అమరనాధ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

బలాఢ్యుడైన సారధిని నియమించు.' అని అన్నాడు బృహన్నల. "అదేమిటి బృహన్నలా! నాడు ఖాండవ వన దహన సమయమున అర్జునుని రధము నీవు నడిపావట కదా! అర్జునునికి విజయము చేకూర్చావట కదా! మరి ఆ చాతుర్యము శౌర్యము నీలో తగ్గిపోయాయా! నా మీద స్నేహము పెంచుకో. నాకు మరోమాట చెప్పవద్దు. వెంటనే యుద్ధానికి తయారు కమ్ము. అని అన్నాడు ఉత్తరుడు. ఇష్టం లేనట్టుగా నటిస్తూ ఒప్పుకున్నాడు బృహన్నల. ఉత్తరకుమారుడు ఒక కవచం తెప్పించాడు. బృహన్నలకు ఇచ్చి తొడుక్కోమన్నాడు. దానిని తలకిందులుగా తొడుక్కొని అందరిని నవ్వించాడు బృహన్నల. తరువాత ఉత్తర కుమారుడు బృహన్నలకు కవచం తొడిగాడు. "బృహన్నలా తొందరగా రధమునకు హయములు పూన్చుము. మన ధ్వజమును ఎత్తుము. మనం తొందరగా పోయి గోవులను విడిపింపవలయును." అని తొందర పెట్టాడు. "నువ్వు ఏమి చెయ్యమంటే అది చేయవలయును. నీవు ఉన్న చోట ఉండవలయును. నీవు పొమ్మన్న చోటికి పోవలయును. నా బలం తెలుసుకొని నా నుంచి పని తీసుకొని విజయం సాధించుము." అని అన్నాడు బృహన్నల. బృహన్నల రధం సిద్ధం చేసాడు. కేతనం ఎగురవేసాడు. యుద్ధానికి వెళుతున్న అన్నయ్యను చూచి ఉత్తర "అన్నయ్యా! నీవు C కౌరవ వీరులను గెల్చినపుడు వారి తలపాగాలలో రంగురంగులతో వాటిని నాకు బొమ్మలకు తీసుకురావా!" అని అడిగింది. అలంకరించడానికి "అదేమిటి ఉత్తరా! రాకుమారుడు విజయలక్ష్మితో తిరిగి వస్తాడు. బొమ్మలకు చీరలు తెచ్చుట ఒక పనియే! అలాగే తెస్తాడు." అని పలికాడు బృహన్నల. తరువాత బృహన్నల వివిధములైన ఆయుధములను రధములో పెట్టించాడు. రధము ఎక్కాడు. ఉత్తర కుమారుడు పశువుల కాపరులను అడిగి కౌరవ సేన గోవులను ఏ పక్కగా తోలుకుపోయింది తెలుసుకున్నాడు. ఆ దిక్కుగా రధము పోనివ్వమన్నాడు.

బ్రాహ్మణులు, పుణ్యాంగనల దీవెనలు అందుకుంటూ ఉత్తరకుమారుడు ఊరిబయటకు చేరుకున్నాడు. అల్లంత దూరంలో రేగిన ధూళిని బట్టి కౌరవ సేన పోయిన ప్రదేశము నకు చేరుకున్నాడు ఉత్తరుడు. కౌరవసేనను తేరిపార చూచాడు. భయపడి పోయాడు ఉత్తరకుమారుడు. "బృహన్నలా! భీష్ముడు, ద్రోణుడు, కృపుడు, దుర్యోధనుడు మొదలగు వీరులు, అసంఖ్యాకమైన శస్త్రాస్త్రములు కలిగిన కౌరవ ఫైన్యము భయంకరంగా ఉన్నది. వీరితో నేను యుద్ధం చెయ్యగలనా! నాకు విలు విద్యలో అంత ప్రావీణ్యము లేదు. బాలుడు. విలువిద్యలో నిష్ణాతులైన శకుని, జయద్రధ, దుర్ముఖ, వికర్ణ, కర్ణ, మొదలైన వీరులతో నేను యుద్ధం చేయగలనా! ఇక్కడ పరిస్థితి ఇలా ఉంటుందని తెలియక వచ్చాను. ఈ కౌరవ సేనను చూచి నా శరీరం వణుకుతూ ఉంది నీవేమో నీ పాటికి రధం తోలుతున్నావు. నేను కౌరవ సేనను ఎదుర్కొనడం జరగని పని. రధము వెనకకు పోనిమ్ము అన్నింటి కన్నా ప్రాణములు తీపి కదా!" అన్నాడు వణుకుతూ ఉత్తర కుమారుడు.

"ఉత్తరకుమారా! అసమాన్యమైన కౌరవ సేనమీదికి నేను రధం ఎందుకు పోనిస్తాను. చూడు గోవులను తోలుకు పోతున్న కొద్దిపాటి సైన్యాన్ని ఎదిరించి

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

మనం గోవులను మళ్లించుకు పోదాము. పైగా అంతఃపురములో అందరి ముందర గోవులను మళ్లించుకు వస్తాను అని చెప్పావు కదా. ఇప్పుడు ఇలా బెదిరి "" పోవడం తగునా! అని అన్నాడు. "అమ్మో! పశువుల మాట దేవుడెరుగు అంతఃపుర కాంతల సంతోషము నాకు ఎందుకు. నేను యుద్ధం చేయను అంతే!" అన్నాడు ఉత్తరకుమారుడు. "అదికాదు ఉత్తర కుమారా! నీబలము ఎదిరి బలము చూచుకొని కొంచెంసేపు యుద్ధం చేసి నీ వలన కాక పోతే మరలి పోదాము. అసలు నిన్ను కౌరవ సేన చూడనేలేదు కదా!

"" ఇలామరలిపోతే వీరులుమెచ్చరు కదా! అని అన్నాడు.

మా "బృహన్నలా! సుశర్మ మన దేశంమీద దండెత్తి మన దక్షిణ వైపు ఉన్న గోసమూహాలను అపహరించుకుపోయాడు. తండ్రిగారు, తన సేనలతో సుశర్మను ఎదిరించడానికి వెళ్లాడు. మనకు సాయంగా నగరంలో సైన్యము లేదు ఇలాంటి పరిస్థితులలో నేను ఒంటరిగా అపారమైన కౌరవ సేనలను ఎదిరించగలనా చెప్పు. వాళ్లు మనలను కానక ముందే మనము వెళ్లిపోవడం మంచిది రధము మరలింపుము." అని అన్నాడు ఉత్తరకుమారుడు. "అది కాదయ్యా! ఇలా ఆవులను వదిలి వెళితే పురజనులు నిన్ను మెచ్చరు. వెనక్కు వెళ్లడం పిరికి తనం అవుతుంది. నీకు తగినసారథి లేడని సైరంధ్రి చెబితే నేనునీకు సారథిగా వచ్చాను. ఇప్పుడు ఆవులను శత్రువులకు వదిలి వెళ్లలేను. నీకేం భయం లేదు. మనసును చిక్కబట్టుకో. కౌరవ సైన్యములను ఉపాయంతో
ఎదిరించి మనగోవులను మరలించుకు పోదము..!" అని అన్నాడు బృహన్నల. "ఏంటి బృహన్నలా! నలుగురూ నవ్వుతారా! నవ్వనీ! నాకేంటి! నన్ను ఆపకు. నీకు అంత శక్తి ఉంటే నువ్వే ఎదిరించు." అంటూ ధనుర్బాణములను రధంమీద విడిచి రధము దిగి పరుగెత్తాడు ఉత్తరకుమారుడు. బృహన్నల కూడా రధము దిగి ఉత్తర కుమారుని వెంబడించాడు. ఇది చూచి కౌరవ సేనలో వారు హేళనగా నవ్వుకున్నారు. బృహన్నల ఉత్తర కుమారుని పట్టుకున్నాడు. ఉత్తరకుమారుని పరిస్థితి దారుణంగా ఉంది. నోరు ఎండి పోతోంది. మొహం వెలవెలపోయింది. కాళ్లు చేతులు గడగడ వణుకుతున్నాయి. గొంతు పూడుకుపోయింది.

"బృహన్నలా నీకు అనేక బహుమానాలు ఇస్తాను. నన్ను వదిలిపెట్టు. మా అమ్మ నాకోసం ఎదురు చూస్తూ ఉంటుంది. నేను ఆమెను చూడాలి! " అని అన్నాడు దీనంగా.

"ఉత్తరకుమారా! భయపడకుము. నీకు కౌరవులతో యుద్ధం చెయ్యడం చేతకాకపోతే నా రధానికి సారధిగా ఉండు. నేను కౌరవ సేనతో యుద్ధం చేసి ఓడించి గోవులను విడిపిస్తాను." అంటూ బృహన్నల ఉత్తర కుమారుని తీసుకొని రధం దగ్గరకు వచ్చాడు. తాను కూడా రధం ఎక్కి రధాన్ని శ్మశానంలో తాము ఆయుధములను దాచిన జమ్మి చెట్టువద్దకు పోనిచ్చాడు. ఇదిచూచి కౌరవ సేనలు కొంచెం కలవర పడ్డాయి. వారికి కొన్ని అపశకునాలు కనిపించాయి. వాటిని చూచి ద్రోణుడు ధైర్యంగా ఉండమని తమ

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

తమ సైన్యాలకు హెచ్చరించాడు. భీష్ముని చూచి "వీడు ఎవరో మహా గర్విష్టివలె ఉన్నాడు. వీడు ఎవరో తెలుసుకోవాలి! " అన్నాడు. భీష్ముడు దుర్యోధనుని తో ద్రోణుడు వినేటట్టు అన్యాపదేశంగా ఇలా అన్నాడు "సుయోధనా! మనం శత్రువులకు అనుకూలమైన ప్రదేశాన్ని దాటాము. ఇంక మన శౌర్యప్రతాపాలు చూపవలసిన సమయం వచ్చింది. శత్రువులకు మనం చలింప వలసిన పనిలేదు." అని అన్నాడు. అందులో ఉన్న గూడార్థం అర్థం చేసుకున్నాడు ద్రోణుడు. (ఇలా చెప్పుకోవచ్చు. మనం శత్రువులకు అనుకూలమైన ప్రదేశాన్ని దాటాము. అనగా అజ్ఞాతవాసం పూర్తి అయింది. ఇంక మన శౌర్యప్రతాపాలు చూపవలసిన సమయం వచ్చింది. వచ్చింది అనగా అర్జునుడు ఇంక బయల్పడి తన శౌర్యప్రతాపాలు చూపించ వలసిన సయయం ఆసన్నమయింది. శత్రువులకు మనం చలింప వలసిన పనిలేదు అనగా ఇంక పాండవులు కౌరవులకు సమయ భంగం అవుతుందని భయపడ పనిలేదు)

ఈ గూడార్థాన్ని గ్రహించాడు ద్రోణుడు. సుయోధనుని చూచి "సుయోధనా! ఇనాళ్లు సింహం ఆకలితో నకనక లాడుతూ గుహలో ఉండి బయటకు వచ్చినట్టు అర్జునుడు అరణ్య అజ్ఞాత వాసాలు ముగించుకొని మన మీద యుద్ధానికి వస్తున్నాడు. అతడితో యుద్ధం చెయ్యడానికి మనలో తగినవారు ఎవరున్నారు? అర్జునుడు గోవులను విడిపించుకు పోవడం తథ్యం." అని పలికాడు. ఆ మాటలకు కర్ణుడికి కోపం వచ్చింది. "పెద్దలను ఏమీ అనకూడదని మీరు పాండవ పక్షపాతంతో నోటికి వచ్చినట్టు మాట్లాడుతున్నారు. కురుసేనలో నువ్వు ఒక్కడివేనా వీరుడివి? అర్జునుడు నువ్వు అనుకొన్నంత గొప్పవాడా? అర్జునుడే వస్తే అతనిని నేనే జయిస్తాను." అని అన్నాడు కర్ణుడు. సుయోధనుడు కర్ణుని చూచి "కర్ణా నీవు తప్పు పలికావు. అతడు నిజంగా అర్జునుడే అయితే మరల అరణ్య, అజ్ఞాత వాసములు చేస్తాడు. అతడు అర్జునుడు కాక పోతే నేనే వాడిని జయిస్తాను." అని అన్నాడు సుయోధనుడు. సుయోధనుని మాటలకు భీష్ముడు, ద్రోణుడు, అశ్వత్థామ, కృపాచార్యుడు ఒప్పుకొన్నారు. మనసులో నవ్వుకున్నారు. బృహన్నల తన రథాన్ని జమ్మిచెట్టు దగ్గరకు తీసుకుని వెళ్లి ఆపాడు. "ఉత్తరకుమారా! ఇవి మామూలు ధనుస్సులు. నా ప్రతాపానికి ఆగలేవు. ఈ జమ్మిచెట్టుమీద గాండీవము ఉన్నది. నీవు ఈ జమ్మి చెట్టు ఎక్కి ఆ గాండీవము నాకు తెచ్చి ఇమ్ము. పాండవులు తమ ఆయుధములను కట్టకట్టి ఆ జమ్మి చెట్టుమీద పెట్టారు." అంటూ శవాకారంలో ఉన్న ఆయుధాల కట్టను చూపాడు. "బృహన్నలా! నేను రాజకుమారుడను నన్ను శవాన్ని "" తాకమంటావా! అని అన్నాడు ఉత్తర కుమారుడు.

"కుమారా! అది శవము కాదు అంటకుండా అలా కట్టి పెట్టారు. నేను చెయ్యమని చెపుతానా! మోపు కాని శవము కాదు." మనుష్యలు మనుష్యులు ఎవరూ నిన్ను అలాంటి పని నా మాట నమ్ము. అది ఆయుధముల (మోపు అంటే కట్ట అని నెల్లూరు పరిభాష. తిక్కన నెల్లూరులో ఉన్న వాడుక పదాలు ఎన్నో వాడాడు. నా స్వగ్రామము నెల్లూరు కావడం నా అదృష్టం). బృహన్నల మాటలకు సమాధాన పడ్డ ఉత్తరకుమారుడు

మహా భారతము.

విరాట పర్వము

చతుర్థాశ్వాసము

జమ్మి చెట్టు ఎక్కి ఆయుధములు కట్టను విప్పాడు. ఉత్తరకుమారునికి సర్పముల వలె కనపడ్డాయి. ఆయుధములు అతడు వణికి పోయాడు. బృహన్నల తగు మాటలతో ఆ భయాన్ని పోగొట్టాడు. "బృహన్నలా! ఇక్కడ ఒక ధనుస్సు ఉన్నది. అమ్మో! కొండచిలువ వలె ఉన్నది. దీనిని పాండవులలో ఎవరు ఉపయోగిస్తారు." అని అడిగాడు ఉత్తర కుమారుడు గాండివము వంక ఆశ్చర్యముతో చూస్తూ "ఉత్తరకుమారా! అది గాండీవము దానిని అర్జునుడు ధరిస్తాడు. దాని ప్రభావంతో అర్జునుడు దేవదానవులను జయించాడు. దీనిని పూర్వము బ్రహ్మ లక్ష సంవత్సరములు ధరించాడు. తరువాత ప్రజాపతి అరవై నాలుగు వేల సంవత్సరాలు ధరించాడు. తరువాత ఇంద్రుడు ఎనభయి ఐదేండ్లు ధరించాడు. తరువాత చంద్రుడు ఐదువందల సంవత్సరములు ధరించాడు. తరువాత వరుణుడు నూరు సంవత్సరములు ధరించాడు. అగ్నిదేవుడు వరుణుడి వద్దనుండి దానిని తీసుకొని అర్జునునికి ఖాండవ వన దహన సయమంలో ఇచ్చాడు. ఈ గాండీవాన్ని అర్జునుడు అరవై అరవై ఐదేండ్లు ధరిస్తాడు." అని మిగిలిన ఆయుధముల ను గురించి అవి ఎవరెవరు ధరిస్తారు అని వివరంగా చెప్పాడు బృహన్నల. ఉత్తర కుమారుడికి ఒకసందేహం వచ్చింది. "బృహన్నలా! పాండవులు తమ ఆయుధములు అన్ని ఇక్కడ పెట్టి ఎక్కడు పోయారో నీకు తెలియునా! పాండవులకు నేను మేనల్లుడిని వారు నా బంధువులు మిత్రులు. అయ్యో! ధర్మరాజు ఎక్కడ ఉన్నాడో! భీమార్జునులు ఎక్కడ ఉన్నారో! కవలలు నకుల సహదేవులు ఎలా ఉన్నారో! మహా సాధ్వి ద్రౌపది ఎన్ని కష్టాలుపడుతున్నదో! బాధపడుతూ అడిగాడు ఉత్తరకుమారుడు.

"" అ "ఉత్తర కుమారా! వారి గురించి నీవు ఏమీ చింతించ పనిలేదు వారు అరణ్య వాసము పూర్తిచేసుకొని మన నగరంలోనే అజ్ఞాతంగా ఉన్నారు. కంకు భట్టు ధర్మరాజు. వలలుడు భీముడు. దామగ్రంధి, తంత్రీపాలురు నకుల సహదేవులు. ఇంక దాపరికము ఎందులకు! నేనే అర్జునుడను. మాలిని పేరుతో సైరంధ్రిగా కాలము గడుపుతున్న సాధ్వి ద్రౌపది. ఆమె కారణం గానే భీముడు కీచకుని, అతని తమ్ములను చంపాడు." అని అన్నాడు. ఆ మాటలు వినిన ఉత్తర కుమారుడికి సంభ్రమాశ్చర్యాలు, సందేహము ఒకేసారి కలిగాయి. "బృహన్నలా అర్జునునికి పది పేర్లు ఉన్నాయి అవి చెప్పు నేను నిన్ను అర్జునుడు అని నమ్ముతాను." అని అమాయకంగా పలికాడు. బృహన్నల నవ్వుతో "అర్జునుడు, ఫల్గునుడు, పార్థుడు, కిరీటి, శ్వేతవాహనుడు, బీభత్సుడు, విజయుడు, జిష్ణుడు, సవ్యసాచి, ధనంజయుడు." అని పదిపేర్లు నాకు ఉన్నవి. ఇంకా సందేహము వీడలేదు ఉత్తరునికి. "నీవు నిజంగా అర్జునుడివి అయితే నీకు ఆ పేర్లు ఎలా వచ్చాయో చెప్పు?" అన్నాడు. అర్జునుడు చిరునవ్వు నవ్వి ఇలా చెప్పసాగాడు. "ఉత్తర కుమారా! నేను ఈ ధరణి నంతయు జయించి, ధనములు సముపార్జించితిని కాన నాకు ధనంజయుడు అని పేరు వచ్చినది. నేను ఎలాంటి వారితోనైనా పోరాడి విజయలక్ష్మిని స్వంతం చేసుకుంటాను కాబట్టి నాకు విజయుడు అని పేరు.

నేను ఎల్లప్పుడూ నా రధమునకు తెల్లని గుర్రములను

అమరనాథ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్ధాశ్వాసము

పూనుతాను అనే అనే నియమం కలవాడిని నాకు కాబట్టి శ్వేతవాహనుడు అనే పేరు వచ్చినది. నాకు ఇంద్రుడు ప్రసాదించిన కిరీటము నా తలమీద ప్రభాత సమయమున రవి ఉదయించునట్లు ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది కాబట్టి నన్ను కిరీటి అంటారు. నేను యుద్ధంలో శత్రువులతో యుద్ధం చేసేటప్పుడు ఎలాంటి భీభత్స పరిస్థితులలోనైనను, సంయమనము కోల్పోక, ఎలాంటి జుగుప్సాకరమైన భీభత్సమైన పనులు చేయను కాబట్టి నాకు భీభత్సుడు అనే పేరు వచ్చినది. నేను గాండీవాన్ని ఉపయోగించే సయమున రెండు చేతులతో నారిని సంధిస్తాను. కాని ఎక్కువగా ఎడమ చేతి వాటంగా సమర్ధ వంతంగా నారిని సంధిస్తాను. అందుకని నాకు సవ్యసాచి అనే పేరు వచ్చింది. నేను ఎక్కువగా తెల్లగా ఉంటాను కాబట్టి నన్ను అర్జునుడు అని పిలుస్తారు. నేను ఉత్తరఫల్గునీ నక్షత్ర ము లో జన్మించడం వలన నన్ను ఫల్గునుడు అంటారు. మా అన్నయ్య ధర్మరాజు. నా కంటిముందర ఎవరైనా ఆయనకు హాని కలిగిస్తే, దేవతలు అడ్డుతగిలినా సరే, వారిని చంపుతాను. అందుకని నాకు జిష్ణుడు అనే పేరు. మా అమ్మ అసలు పేరు పృధ. కుంతి భోజుని కుమార్తె కావున కుంతీ దేవి అయింది. పృథా కుమారుడను కావున నాకు పార్ధుడు అనే పేరు వచ్చినది. అయినను ఉత్తరకుమారా! నేను ఎల్లప్పుడూ సత్యమునే పలికెడు ధర్మరాజు సోదరుడను నీతో అబద్ధం చెబుతానా! నాకు ఈ పది పేర్లు ఈ విధంగా వచ్చినవి.

నేను శ్రీకృష్ణుని సాయంతో ఖాండవ వనమును దహించినపుడు, నాకు బ్రహ్మ రుద్రులు ప్రత్యక్షమై నాకు దివ్యాస్త్రాలు, కృష్ణుడు అనే పదకొండవ నామము బహూకరించారు. తరువాత నేను నివాత కవచులు అనే రాక్షసులను చంపాను. దానికి మెచ్చి నాకు ఇంద్రుడు ఈ కిరీటాన్ని బహూకరించాడు. దేవతలందరూ కలిసి నాకు ఈ శంఖమును ఇచ్చారు. అందుకని ఈ శంఖమును దేవదత్తము అంటారు. చిత్రసేనుడు అనే గంధర్వుడు సుయోధనుని బందీగా చేసినపుడు గంధర్వులతో పోరాడి అతనిని విడిపించాను. కాబట్టి నువ్వు భయపడవలదు. కౌరవ సైన్యాన్ని గెలిచి మనము ఆవులను విడిపించు కొని పోయెదము." అని పలికాడు అర్జునుడు. ఉత్తర కుమారునికి సంభ్ర మాశ్చర్యాలు ఒకేసారి కలిగాయి. చెట్టుదిగి అర్జునునికి సాష్టాంగ ప్రమాణము చేసాడు.

అర్జునా! నాకు నువ్వు కనపడటం నా అదృష్ట దేవత నా ముందు సాక్షాత్కరించి నట్టులున్నది. నా ఆనందానికి అవధులు లేవు. నీవు ఎవరివో తెలియక చాపల్యము కొద్దీ నిన్ను ఏమేమో అన్నాను అవన్ని మరిచిపో. నన్ను కృపతో చూడు. ఇప్పుడు నాకు తగిన అండ దొరికిందను కుంటాను." అని చేతులు జోడించి అభ్యర్ధించాడు ఉత్తరకుమారుడు. ఆ మాటలు విన్న అర్జునుడు రధము దిగి ఉత్తరకుమారుడిని ప్రియంగా కౌగలించుకున్నాడు. "అర్జునా! ఇప్పుడు నాకు మనసులో ఉన్న భయం తొలగిపోయింది. నీవు రధం ఎక్కు. నేను నీకు సారధి నవుతాను. నేను ఏమి చేయాలో చెప్పు. కౌరవులను జయించి గోవులను మరల్చుము. నాకు ఎన్నో నాళ్లనుండి అర్జునుని రధమునకు సారధ్యము

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

వహించవలెనని కోరికగా ఉన్నది విధి వశాత్తు అది ఈ నాటికి సిద్ధించింది." అని అన్నాడు ఉత్తరకుమారుడు.

దానికి అర్జునుడు వాత్సల్యంతో వాత్సల్యంతో "కుమారా! నీవు భయపడవలసిన అవసరం లేదు. నీ మీద గాలికూడా సోకనివ్వను. నీకు రక్షణ కల్పించడమే నా ముఖ్య కర్తవ్యము. నీవు ధైర్యంగా ఉండు." అని అన్నాడు అర్జునుడు. "అర్జునా! నీవు అర్జునుడు అని తెలిసినప్పుడే నాలో భయం పటాపంచలయింది. కాని నీకు ఈ పేడి రూపం ఎలా వచ్చిందో తెలుసుకోవాలని ఉంది!" అని అన్నాడు ఉత్తరకుమారుడు. "కుమారా! నేను మా అన్న ధర్మజుని ఆజ్ఞ మేరకు బ్రహ్మచర్య వ్రతము స్వీకరించాను. ఆ సమయంలో దేవేంద్రుని వద్దకు వెళ్లాను అప్పుడు ఊర్వశి నన్నుచూచి కామించింది. నేను నిరాకరించాను. అప్పుడు నన్ను పేడిగా ఉండమని శపించింది. ఆ వరం ఈ అజ్ఞాత వాస సమయంలో అనుభవించాను. అజ్ఞాత వాసంతో పేడితనం కూడా పోయింది. ఇప్పుడు నేను అర్జునుడను." అని అన్నాడు. "

"అర్జునా! ఇప్పుడు నేను ఏమి చెయ్యాలి అని అడిగాడు ఉత్తరుడు. "నీవు గాండీవమును, తూణీరములను, ఇత ఆయుధములను ఆయుధములను తీసుకొని మిగిలిన యధాప్రకారము కట్టగట్టి అక్కడే ఉంచుము." అని అన్నాడు. ఉత్తర కుమారుడు అదే విధంగా చేసాడు. అర్జునుడు అవన్ని ధరించాడు. రధము ఎక్కి గాండీవాన్ని ఎక్కు పెట్టాడు. అల్లెత్రాటిని మ్రోగించాడు. అగ్నిదేవుని తల్చుకున్నాడు. అమోఘమైన కపిధ్వజము సాక్షాత్కరించింది. ఉత్తర కుమారుని ధ్వజము సింహపతాకము శమీవృక్షము మీద పెట్టించి తన రధానికి కపిధ్వజమును అలంకరిపంచేసాడు. మనసులో తలపగానే అర్జునుని చేతికి దేవదత్త శంఖము వచ్చి చేరింది. "ఉత్తర కుమారా! నీవు రధమును జమ్మిచెట్టుకు ప్రదక్షిణ పూర్వకంగా నడిపి ముందుకు పోనిమ్ము. ఇప్పటికే ఆలస్యం అయింది. పశువులు ఎంతో దూరం పోయి ఉంటాయి." అని అన్నాడు అర్జునుడు. ఉత్తరుడు రధం మీద కూర్చుని రధం పోనిచ్చాడు. అర్జునుడు దేవదత్తం పూరించాడు. ఆ ధ్వని భూనభోంతరాళాలలో ప్రతిధ్వనించింది. రధానికి కట్టిన గుర్రాలు కిందపడి మూర్చపోయాయి. అర్జునుడు కిందికి దిగి గుర్రాలను నిమిరి వాటికి చైతన్యం కలిగించాడు. "ఉత్తరుని చూచి కుమారా! యుద్ధసమయంలో ఇవి సహజమే కలత పడకుము. అని అన్నాడు. "అర్జునా! నేను యుద్ధ సమయంలో ఎన్నో శంఖారావాలు విన్నాను కాని ఇది భరింపరానిది. నా చెవులు అవిసిపోయాయి. దిక్కులు తిరిగిపోయాయి. నా మనస్సు నీరు గారిపోయింది. ఈ కపిధ్వజము చూస్తుంటే నా కళ్లు చీకట్లు కమ్ముతున్నాయి. నీ తేజము చూసి వివశుడనైనాను." అని అన్నాడు ఉత్తరుడు. అర్జునుడునవ్వి మరల శంఖం పూరించాడు. ఆ ధ్వని విన్నాడు ద్రోణుడు. "సుయోధనా! ఆ ధ్వని విన్నావా! ఆ ధనుష్టంకారం గాండీవం కాదూ! ఆ శంఖారావం దేవదత్తం కాదూ! ఆ కనపడునది కపిధ్వజము కాదూ! ఉజ్వలంగా మెరయుచున్న ఆ కిరీటము ఇంద్రుడు అర్జునునికి

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

ప్రసాదించినది కాదూ! సమరోత్సాహంతో వచ్చునది అర్జునుడు కాక మరెవరు? అతనిని ఎదుర్కొనడానికి సన్నాహాలు చెయ్యండి." అంటూ కృపాశ్వత్థామలను చూచి "ముందు మనం రారాజు సుయోధనుని పంపుదాము. తరువాత గోసమూహములను పంపుదాము. ఆ వెనక మనము ఉంటాము. అర్జునుడు వచ్చిన మనము అతనితో యుద్ధ ము చేద్దాము." అని అన్నాడు ద్రోణుడు. ఆ మాటలు విన్న "సుయోధనుడు భీష్మ, కృప, కర్ణ, వికర్ణుల వంక చూచి, నేను ఇదివరకే చెప్పాను. పాండవులు జూదములో ఓడిపోయి పండ్రెండు వత్సరములు అరణ్యవాసము, ఒక సంవత్సరము అజ్ఞాతవాసము ఒప్పందం చేసుకున్నారు. ఇంకా ఆ సమయము పూర్తికాకుండానే పార్థుడు బయట పడ్డాడు. కాబట్టి పాండవులు మరల అరణ్యఅజ్ఞాత వాసయులు చెయ్యాలి. ఈవిషయం మనం మోహంతో కాని, పాండవులు లోభంతో కాని గమనించలేదు. తాత భీష్ములు దీనిని నిర్ణయించ అర్హులు.

వచ్చునది ఉత్తర కుమారుడు కాకుండా గాండీవి అయితే మన పని సఫలం అయినట్టే. అసలు సుశర్మ దక్షిణ దిశగా, మనము ఉత్తర విరాటుని గోవులను పట్టుటకు వచ్చినది, మత్స్యనగరమున ఉన్న పాండవులను బయట పెట్టుటకు కదా! ఆ ప్రకారము మనకు నిశ్చయించి చేసిన పనికి ఇప్పుడు విచారమేల? ఆ వచ్చిన వాడు అర్జునుడు ఐతేనేమి ? దేవతలు ఐతేనేమి? మనము గోవులను పట్టుకున్నాము. వాటి కోసం యుద్ధం చేస్తాము. కాబట్టి ముందుగా మనమే యుద్ధం చేద్దాము. వెనకాడడం ఎందుకు? అయినను అర్జునుడు ఒక్కడు ఇంత పెద్ద కురుసైన్యాన్ని ఎలా గెలుస్తాడు? ఎవరైనా విని నవ్వుతారని అని కూడా అనుకో కుండా నా ముందు అర్జునుని పొగుడుతూ ద్రోణుడు అలా పలికాడు. ఐనా పగవారిని వందుల వలె అలా పొగడటం మంచిది కాదు. అయినను ఆచార్యులవారు దూరంగా ఉండి పర్యవేక్షిస్తుంటారు.చెయ్యాలి. యుద్ధానికి సంబంధించిన విషయములను వారిని అడగటం ఎందుకు? భోజన సమయంలో, విలువిద్య గఱపే సమయంలో, నీతి శాస్త్రవిషయములు బోధించేటప్పుడు వారిని మాట్లాడమనటం బాగుంటుందికాని, యుద్ధ సమయంలో కాదు కదా! అయినను వారు యుద్ధం చేయరు. వెనక ఉండి మన విజయం కాంక్షిస్తుంటారు." అని అన్నాడు సుయోధనుడు.

తండ్రిని తూలనాడటం విని అశ్వత్థామ సుయోధనునితో ఇలా అన్నాడు. "సుయోధనా! పశువుల కాచేవారిని బెదిరించి ఆవులను పట్టుకున్నంత మాత్రాన గొప్పలు చెబుతున్నావు. మనం ఇంకా నగరం చేరలేదు. ఇంకా శత్రువులతో యుద్ధం చేయలేదు. యుద్ధంలో గెలిచిన వారు కూడా ఇలా మాట్లాడరు. జూదంలో రాజ్యాన్ని అపహరించి ఇలా మాట్లాడతావా?

ఇక్కడ జూదం ఆడటం కుదరదు సుయోధనా! అయినా నువ్వు పాండవులను జయించేనా పాండవ పత్నిని సభలోకి ఈడ్చుకు రమ్మని ఆజ్ఞాపించినది? అది శకుని కుటిల నీతి కాదా? ఇప్పుడు నీ మీదికి వచ్చు శత్రువును ఆ శకుని వచ్చి

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

ఎదుర్కొంటాడులే! సభలో అవమానింపబడిన ఆ కపికేతనుడు నీ మీదికి యుద్ధానికి వస్తున్నాడు. నీవు గురువును అధిక్షేపించావు కాని, దేవదానవులను జయించిన అర్జునుని ఎదుర్కొనగలవా? వీరుడిని ఎవరైనా పొగుడుతారు. అయినను తన ప్రియశిష్యుడు, పుత్రసమానుడు ఐన అర్జునుని పొగడటం గురువుకు తగదా? ఇన్నిమాటలు అన్న తర్వాత కూడా సిగ్గుమాలి ద్రోణుడు యుద్ధం చేస్తే చేస్తాడుకాని నేను మాత్రం చేయను. సుయోధనా! యముడు చెలరేగినా, అగ్ని ఆగ్రహించినా, మృత్యుదేవత పురులు విప్పినా, కొంతైనా మిగులుతుంది కాని అర్జునుని బాణాలు సర్వనాశనం చేస్తాయి. నీ కుటిల బుద్ధులు ఇచ్చట పని చేయవు. అర్జునుడు పాచికలు విసరడు. గాండీవంతో శరసంధానం చేస్తాడు.

సుయోధనా! మనము మత్స్య దేశాధీశుని గోవులు పట్టు కున్నాము.మత్స ్యదేశాధీశుడు, అతని సైన్యాలు వస్తే ఎదిరిస్తాము అంతే కాని అర్జునుడు వస్తే అతని సమీపానికి కూడా పోము." అని అన్నాడు అశ్వత్థామ. ఆ మాటలకు కర్ణుడు కోపంతో ఊగిపోయాడు. "మనం ఎందుకు వచ్చాము? పాండవులను బయట పట్టడానికి, ఆవులమందలను గ్రహించడానికి మనము వచ్చాము. ఇప్పుడు అర్జునుని చూచి బెదరడం భావ్యమా! సుయోధనుని పిచ్చివాడిని చేయడం ఒప్పుతుందా! మీకు భయంగా ఉంటే దూరంగా ఉండండి. ఒక్కడిని ఎదిరించడానికి ఎంతమంది కావాలి? నేను ఒక్కడినే ఎదిరిస్తాను. కపిధ్వజాన్ని విరగ్గొడతాను. దానిని చుట్టుముట్టిన పిశాచములను నాశనం చేస్తాను. సారధిని చంపుతాను. అర్జునుని శరీరం నా బాణాలతో తూట్లుపడేట్టు అర్జునుడు ఒంటరి వాడు అని నువ్వు అంటున్నావు. ఇంద్రుని తో యుద్ధచేసి ఖాండవ వన దహనం చేసినప్పుడు అర్జునుడు ఒక్కడే కదా!

యాదవ సైన్యాన్ని ఎదిరించి సుభద్రను పరిణయ మాడిన రోజున అర్జునుడు ఒక్కడే కదా! రాజసూయ యాగ సమయమున దిగ్విజయము చేసిన వాడు అర్జునుడు ఒక్కడేకదా!

గంధర్వుడు సుయోధనుని అపహరించినపుడు అతనితో పోరి సుయోధనుని విడిపించిన వాడు అర్జునుడు ఒక్కడేకదా! నివాత కవచులనే రాక్షసులను యుద్ధంలో జయించి దేవతలకు మేలు చేకూర్చినవాడు అర్జునుడు ఒక్కడే కదా!

అర్జునుడు ఒంటరి వాడు అని నువ్వు అంటున్నావు. ఇంద్రుని తో యుద్ధచేసి ఖాండవ వన దహనం చేసినప్పుడు అర్జునుడు ఒక్కడే కదా!
యాదవ సైన్యాన్ని ఎదిరించి సుభద్రను పరిణయ మాడిన రోజున అర్జునుడు ఒక్కడే కదా!
రాజసూయ యాగ సమయమున దిగ్విజయము చేసిన వాడు అర్జునుడు ఒక్కడేకదా!
గంధర్వుడు సుయోధనుని అపహరించినపుడు అతనితో పోరి సుయోధనుని విడిపించిన వాడు అర్జునుడు ఒక్కడేకదా!
నివాత కవచులనే రాక్షసులను యుద్ధంలో జయించి దేవతలకు మేలు చేకూర్చినవాడు అర్జునుడు ఒక్కడే కదా!

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

దేవేంద్రులకు అజేయులైన కాలకేయులను రాక్షసులను జయించిన వాడు అర్జునుడు ఒక్కడేకదా! అంతెందుకు నువ్వూ అక్కడే ఉన్నావు కదా! ద్రౌపదీ స్వయంవరములో అభేద్యమైన మత్స్య యంత్రమును కొట్టి ద్రౌపదిని చేపట్టినవాడు, తన మీద తిరగ బడిన రాజులను జయించిన వాడు అర్జునుడు ఒక్కడే కదా! పాండవులందరూ తమ తమ శక్తి కొద్ది దిగ్విజయం చేసారు. కాని నువ్వు హస్తినాపురంలో కూర్చుని ప్రగల్భాలు పలుకుతున్నావు.

అట్టినీవు అర్జునుని ఎదిరిస్తాను అనడం ఒంటి చేత్తో సముద్రం ఈదటం లాంటిది. కాబట్టి ఆ దుస్సాహసం మంచిది కాదు. మనము ముందు రాజును కాపాడుకోవాలికాని యుద్ధోన్మాదులం కాకూడదు. మనం అందరం కలిసి అర్జునుని ఎదుర్కుందాము పోరాడుదాము. కాని నువ్వు ఒక్కడివే పోరాడుతాను అని అనడం అవివేకం." మందలించాడు కృపాచార్యుడు. కర్ణునికి కోపం వచ్చింది. "కృపాచార్యా! నీవు శత్రువులకు మిత్రుడవని తెలిసి కూడా నిన్ను తోడుగా పిలిచాడే సుయోధనుడు! అమాయకుడు కదా! బాలురు, బంధువులు రాజుగారి సంపదలు అనుభవిస్తారు. సమయానికి తప్పుకుంటారు ఇంటికి వెళ్లి హాయిగా మృష్టాన్నములు ఆరగించు. అనవసరంగా రాజు నిన్ను యుద్ధంలో ప్రవేశపెట్టాడు. మారుమాటాడక వెళ్లు. నేను విల్లు అందుకుంటే పదునాలుగు భువనాలు గడగడలాడతాయి. ఒక్క రథికుడు అర్జునుడు ఎంత." అన్నాడు కర్ణుడు. ఇదంతా మౌనంగా వింటున్న భీష్ముడు "సుయోధనా! ద్రోణుడు అశ్వత్థామ, కృపాచార్యుడు సమయోచితంగా మాట్లాడారు. కర్ణుడు కూడా వీరోచితంగా మాట్లాడాడు. కాని ఒకరిని ఒకరు నిందించుకోవడం మంచిదికాదు. అంత శక్తి యున్నవాడు యుద్ధం చేయాలి కాని ఇలా ఇతరులను నిందించడం ఎందుకు? శత్రువులు ముట్టడించక ముందే, దూరంగా ఉన్నప్పుడే తగిన ఉపాయం ఆలోచించడం మంచిది కదా! శత్రువు పరాక్రమ వంతుడైనపుడు పొగడటం సజ్జనులకు ఉచితం. పెద్దలను గౌరవించాలికాని ఎంత మాట అంటే అంత మాట అన కూడదు కదా! ప్రస్తుత కర్తవ్యం ఆలోచించండి. అర్జునుడుమన మీదికి వస్తున్నాడు. ఆచార్యా! మనం అందరం కలిసి పోరాడుదాము. విభేధాలకు ఇది సమయం కాదు. నన్ను క్షమించండి. ఎవరో ఏదో తెలియక అంటే మీరు కోపగించుకుంటారా! పదండి ఆచార్యా! " అన్నాడు భీష్ముడు. అయ్యో! మీరు క్షమించమనడం ఎందుకు మిమ్మల్ని క్షమించేటంతటి వారం కాదు మేము. ద్రోణులవారు శాంతిస్తే చాలు. మాకు అంత మర్యాద అవసరం లేదు." అన్నాడు. కృపాచార్యుడు. భీష్ముడు కర్ణునితో కూడా పోయి ద్రోణాచార్యుని, అశ్వత్థామను క్షమించమని కోరాడు. ద్రోణుడు శాంతించాడు. "భీష్ములవారి మాటలతోనే నా కోపం పోయింది. పదండి. ముందుకు నడవండి. ముందు మనం రాజును కాపాడుకుందాము. అర్జునుడు చాలా కసితో వస్తున్నాడు. మనం అందరం అర్జునుని ఒక్కసారిగా ఎదుర్కొందాము. అదియును కాక అజ్ఞాత వాసము గురించి సుయోధనుడు ఒక మాట చెప్పాడు. దానికి భీష్ములవారు వివరణ ఇస్తారు." అని అన్నాడు ద్రోణుడు. భీష్ముని వైపుచూచాడు. ద్రోణుని ఆంతర్యం గ్రహించాడు భీష్ముడు. సమయ నిర్ణయం చేయాల్సిన

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

సమయం ఆసన్న మయినది అని అనుకున్నాడు. "సుయోధనా! మన ప్రస్తుత కాలమాన ప్రకారము ప్రతి రెండు సంవత్సరములకు ఒక అధిక మాసము వస్తుంది. ఈ పదమూడేళ్లలో వచ్చిన ఆ అధిక మాసములు అన్ని పరిగణన లోకి
తీసుకొంటే నిన్నటి తోటి పాండవుల అజ్ఞాతవాసం పూర్తి అయినది. ఈ విషయం తెలిసే అర్జునుడు ఈరోజు మనకు నిజరూపంలో కనపడ్డాడు. అతడు ధర్మం తప్పడు. ధర్మం తప్పే వాడే అయితే జూదంలో ఓడిపోయిన రోజునే మూర్ఖత్వంతో యుద్ధం చేసి ఉండే వాళ్లు. ధర్మం కోసం కట్టుపడ్డారు. వేచి ఉన్నారు. కాబట్టి ఇప్పుడు మన మీదికి యుద్ధానికి వచ్చిన వాడు ఫల్గునుడు. అతనిని మనము నిశ్చయంగా గెలుస్తాము అని చెప్పడానికి వీలు లేదు. యుద్ధంలో ఇరుపక్షాలకు జయం లభించదు కదా. మనం గెలవ వచ్చు. ఓడిపోవచ్చు. కాబట్టి ఫలితం గురించి ఆలోచించకుండా సంధి చేసుకోవడం ఉత్తమం." అ అన్నాడు భీష్ముడు. సుయోధనుడు భీష్ముని చూచి "మనకు పాండవులకు పొందు ఎట్లు కలుగును. నేను రాజ్యములో భాగము ఈయను. వాళ్లతో యుద్ధం చెయ్యడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఇది నిశ్చయము." అని తెగేసి చెప్పాడు సుయోధనుడు.

ఇది చూచి ద్రోణుడు యుద్ధ సమయములలో, కార్యమును నిర్ణయించుటలో రాజుకే ప్రాధాన్యము ఎక్కువ. దానిని కాదనలేము కదా. అయినను నాకుతోచిన మాటలు చెప్పెదను. మన బలములో నాలుగవ భాగము తీసుకొని సుయోధనుడు ముందు నడుస్తాడు. మరొక నాలుగవ భాగము సైన్యము గోవులను రక్షిస్తూ ముందుకు కదులుతుంది. మిగిలిన సగం సైన్యంతో మనం వెనకగా కదులుతాము. నేను మధ్యలో ఉంటాను. నాకు కుడి పక్క కృపాచార్యుడు, ఎడమవైపు అశ్వత్థామ, ముందు భాగములో కర్ణుడు ఉంటారు. వికర్ణుడూ, దుశ్శాసనుడూ, శకుని, సైంధవుడూ, సోమదత్తుడూ, బాహ్లికుడూ, భూరిశ్రవుడూ, మొదలగు మహా వీరులు అక్కడక్కడా మోహరిస్తారు. అర్జునుడు ఎవరితో యుద్ధం చేస్తే అతనికి మనం అందరం సాయంగా వెళదాము." అని అన్నాడు.

దీనికి భీష్ముడు తన ఆమోదాన్ని తెలిపాడు. తాను వెనక ఉండి సైన్యాన్ని నడిపించాడు. ఆ పోరు చూడటానికి దేవతలందరూ విమానాలు ఎక్కి వచ్చి ఆకాశంలో నిలబడ్డారు. అర్జునుడు తన దేవదత్తం పూరిస్తూ అమిత వేగంతో కురుసైన్యాన్ని చేరుకున్నాడు. అతని పరాక్రమానికి కురు సైన్యము కొంచెం బెదిరింది. అర్జునుడు ఉత్తర కుమారుని చూచి "కుమారా! చూచితివా! ముందు ఒక సైన్యం నడుస్తూ ఉంది. వెనక మరొక సైన్యం నడుస్తూ ఉంది. ఇందులో సుయోధనుడు ఎక్కడ ఉన్నాడో తెలియాలి. రధాన్ని సేనకు ఎడమ వైపుగా పోనివ్వు. రాజును పట్టుకుంటే కురు సైన్యం విచ్చిపోతుంది. మన పని సులభం అవుతుంది. గోవులను మరల్చుకొని పోదాము. లేదా గోవులు ఎక్కడ ఉన్నాయో అక్కడకు పోదాము. మనం గోవులను పట్టుకుంటే, వాటిని కాపాడటానికి సుయోధనుడు అక్కడకు వస్తాడు కదా! అని అన్నాడు. అర్జునుడు.

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
చతుర్థాశ్వాసము

ఆ ప్రకారంగా ఉత్తరకుమారుడు సైన్యానికి ఎడమ పక్కగా తన రధాన్ని పోనిచ్చాడు. సైన్యాన్ని కలయ చూచాడు అర్జునుడు. "కుమారా! వీరిలో సుయోధనుడు లేడు. వీరితో మనకు పోరు అనవసరం. రధాన్ని గోవులు ఉన్న దెసకు పోనివ్వు. అంటూ గురుడుకి, కృపాచార్యుడికి, భీష్ముడికి తగిలీ తగలనట్లుగా నమస్కార బాణాలు సంధించి వదిలాడు. అర్జునుని గురుభక్తికి, పెద్దల ఎడ అతనికి ఉన్న గౌరవానికి భీష్ముడు, ద్రోణుడు కృపుడు ఎంతో సంతోషపడ్డాడు. "ఆచార్యా! అర్జునుడు మనలను చూచి కూడా, మనతో యుద్ధం సేయక సేయక ముందుకుపోతున్నాడు. అంటే అతడు సుయోధనుని కోసం వెతుకుతున్నాడు. సుయోధనుడు ఒక్కడు అర్జునుని ఎదిరించలేడు. మనకూ సుయోధనునికి మధ్య అర్జునుడు ప్రవేశిస్తే చాలా ప్రమాదం. కాబట్టి మనం సుయోధనుని రక్షించాలి." అంటూ సుయోధనుని వెళ్లిన వైపుగా సైన్యాన్ని నడిపించాడు భీష్ముడు. ఇంతలో అర్జునుని రధం ఆవుల మందలను చేరుకుంది. "" "నేను ఆవులకు రక్షణగా ఉన్న సైన్యాన్ని ఎదిరిస్తాను. వాటి రక్షణ కోసం సుయోధనుడు వస్తాడు. మనచేతికి చిక్కుతాడు.' అంటూ అర్జునుడు రధాన్ని తూర్పు దిక్కు పోనివ్వమన్నాడు. అర్జునుడు గోవులకు రక్షణగా పోతున్న కొద్దిపాటి సైన్యాన్ని ఎదిరించాడు. అర్జునుని శరపరంపర ధాటికి ఆ కొద్దిపాటి సైన్యము నిలువలేక పోయింది. అర్జునుడు గోవులను వెనక్కు మరల్చాడు. గోవులు, గోపాలురు వెంట రాగా వెనక్కు తిరిగి పరుగెత్తుతున్నాయి. అర్జునుడు తన రధాన్ని గోవులకూ, సైన్యానికి మధ్య పోనిచ్చి సైన్యం గోవులను చేరకుండా ఎదిరించాడు. గోపాలురకు "మీరు భయం లేకుండా గోవులను తోలుకుని పొండి. అని చెప్పాడు.

గోపాలురు గోవులు మరల్చు కొని పోతున్నారు. గోగణములు మత్స్య దేశ పొలి మేరలలో ప్రవేశించాయి. ఇంతలో కురు సైన్యము అర్జునుని చుట్టు ముట్టింది.

మహాభారతము - విరాటపర్వము - చతుర్థాశ్వాసము సంపూర్ణము. ఓం తత్సత్.

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

మహా భారత కధను వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు. ఆ ప్రకారంగా గోవులను విరాట నగరం వైపు మళ్లించిన అర్జునుడు, గోసమూహాలకు కురు సైన్యానికి మధ్యలో నిలబడ్డాడు. అల్లంత దూరంలో అర్జునునికి సుయోధనుడు కనిపించాడు. "భూమింజయా! అడుగో సుయోధనుడు. ఆ వైపుగా రధం పోనివ్వు" అన్నాడు. ఇంతలో కౌరవ సేనలోని ప్రముఖులైన భీష్ముడు, కర్ణుడు చెరి ఒక వెయ్యి రధములతో సుయోధనుడి వైపుకు వెళ్లారు. సుయోధనుడికి అర్జునుడికి మధ్య సైన్యం ముందు నిలిచారు. చేత చిక్కిన గోగణమును అర్జునుడు తోలుకుపోవడంచూచి సుయోధనుడు నిట్టూర్చాడు. ఇంతలో మిగిలిన సేనలు రారాజుకు అండగా వచ్చి నిలిచాయి. కురు సేననంతా తేరిపార చూచాడు అర్జునుడు.

"ఉత్తరకుమారా!

అదిగో కురుసేన. అందులో ప్రముఖులను చూపిస్తాను చూడు. అదుగో! కాంచన మయ వేదిక తన గుర్తుగా కలిగిన కేతనము (ఫ్లాగ్) కలవాడు ద్రోణాచార్యుడు. ఎగురుతున్న సింహము తోక కల కేతనము కలవాడు అశ్వత్థామ. బంగారు గోవును కేతనముగా కలవాడు కృపాచార్యుడు. తెల్లని కేతనము కలవాడు కర్ణుడు. పాము పడగను తన కేతనముగా కలవాడు సుయోధనుడు. తాటి చెట్టును తన కేతనము మీద అలంకరించిన వాడు భీష్ముడు. ఈ కేతనములను బట్టి వారిని గుర్తుపెట్టుకో! " అన్నాడు అర్జునుడు. "ఉత్తరకుమారా! ఇప్పుడు మన రధాన్ని గురువుగారు ద్రోణుడికి కుడి వైపుగా ప్రదక్షిణ పూర్వ కంగా పోనిమ్ము. ధనుర్విద్యలో ఆయన శక్తి అసమాన్యము. ఆయనను మనము అవమానించరాదు. ముందుగా మనము ఆయనతో యుద్ధానికి దిగరాదు. ముందుగా నేను సుయోధనునితో యుద్ధం చేస్తాను. సుయోధనుని రక్షించడానికి గురువుగారు వస్తారు.

ఆయన నాతో యుద్ధం చేస్తే అప్పుడు నేను గురువుగారితో యుద్ధం చేస్తాను. ఆయన పక్కనే ఉన్నవాడు గురు పుత్రుడు అశ్వత్థామ. ఆయన శివుడి వరం వలన పుట్టాడు. అతి భీకరంగా యుద్ధం చేస్తాడు. ఆ పక్కనే ఉన్నవాడు కృపాచార్యులు. మాకు చిన్నప్పటి నుండి విద్యనేర్పిన గురువు. ద్రోణుడితో సమానమైన పరాక్రమము కలవాడు. వీరలిరువురు మనకుపూజ్యులు. వీరితో మనం ముందుగా యుద్ధం చెయ్యకూడదు. వారు ఎదురుగా వచ్చినా రధం పక్కగా పోనిమ్ము ఎదురు పడవద్దు. అదుగో అటు చూడు. సుయోధనునికి ప్రేమ పాత్రుడు కర్ణుడు. ఇతడు పరశురాముని వద్ద విలువిద్య నేర్చుకున్నాడు. యుద్ధంలో ఎవరిని లెక్క చెయ్యడు. అత్యంత పరాక్రమ శాలి. ఇతడు నాకు సరిజోడు. కర్ణునితో యుద్ధ చేసే అవకాశం ఈనాటికి లభించింది. మా యుద్ధం జాగ్రత్తగా పరికించు. కర్ణుడు నన్నుచూస్తే ఊరుకోడు నామీదికి యుద్ధానికి వస్తాడు. అతనిమీదికి చిచ్చర పిడుగులా దూకుతాను. నువ్వు సందేహించకుండా కర్ణుని మీదికి రధం నడుపు. ఇంక సుయోధనుడు. మా పెదనాన్న ధృతరాష్ట్రుని కుమారుడు. అభిమానధనుడు. కాని మంచి ఉన్నత మైన మనసున్నవాడు. అత్యంత పరాక్రమవంతుడు. కాని కోపం ఎక్కువ. మా మీద ద్వేషం

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

పెంచుకున్నాడు. అత్యంత దుష్టుడు. సుయోధనుడు ఎదురు పడితే నాకు పండగే. అతని కోసం వెతుకు. ఎలాగైనా సరే మనం మెఱుపు మెఱిసి నట్టు అతనిని సమీపించాలి. అదుగో ఆయన మా తాతగారు భీష్ముడు. అత్యంత పరాక్రమ వంతుడు. ఎంతో బుద్ధి మంతుడు. ఎన్నో ఆయుధరహస్యాలు తెలిసినవాడు. యుద్ధంలో పరుశురాముని ఓడించిన మహావీరుడు. పొరపాటున కూడా అయన దరిదాపులకు కూడా వెళ్లకు. తాతగారికి కోపం వస్తే నన్ను సుయోధనుని దగ్గరకు కూడా పోనివ్వడు. జాగ్రత్త!" అంటూ కురు సేనలో వీరులను పరిచయం చేసాడు అర్జునుడు. ఆ సమయంలో అశ్వత్థామ కర్ణుడుని చూచి ఇలా అన్నాడు: "కర్ణా! ఇందాక నిన్ను నువ్వు పొగుడు కున్నావు కదా! అదుగో అర్జునుడు యుద్ధానికి వచ్చాడు. పద. అతనిని ఎదుర్కొని పోరాడు. ఒక వేళ నీకు చేతకాక పోతే శకుని ఉన్నాడు కదా! అతనితో ఆలోచించు. రారాజు ఈ యుద్ధ కార్య నిర్వహణ నీమీద పెట్టాడు కదా! తప్పుతుందా వెళు!" అని అన్నాడు నవ్వుతూ. "నీ మాదిరి నేను భీరువును కాను యుద్ధం నుండి తప్పుకోడానికి. నేనే శూరుడను. అర్జునుడు కాదు వాడి తండ్రి ఇంద్రుడు వచ్చినా నేను భయపడను. నా పరాక్రమాన్ని కళ్లారా చూడు!" అన్నాడు కర్ణుడు కోపంతో. కర్ణుడు ఆ మాటలు అంటూ ఉండగానే భీష్ముడు, ద్రోణుడు, కృపాచార్యుడు, అశ్వత్థామ సుయోధనునికి రక్షణగా నిలిచారు. వారి వెంట సుయోధనుడు, దుశ్శాసనుడు, బాహ్లీక సోమదత్తులు, వివిధ బలాల సేనాధిపతులు, కురు సైన్యము ముందుకు ఉరికింది. అర్జునుడు గాండీవాన్ని సంధించాడు. గాండీవంనుండి బాణాలు పుంఖాను పుంఖాలుగా వచ్చి కురు సేనను చించిచెండాడుతున్నాయి. తనను చుట్టుముడుతున్న సైన్యాన్ని నుగ్గునుగు చేస్తూ ముందుకు కదులుతున్నాడు అర్జునుడు. అప్పుడు కురు సైన్యము వజ్రవ్యూహముగా ఏర్పడి అర్జునుని చుట్టుముట్టారు. అర్జునుడికి శరీరం పొంగింది. ఉత్తర కుమారుడు అర్జునుని యుద్ధ నైపుణ్యాన్ని ప్రశంసిస్తూ పొగడ్తలతో ముంచెత్తు తున్నాడు. ఆ మాటలు వింటూ అర్జునుడు చెలరేగి పోయాడు. గాండీవం ఎప్పుడూ చక్రము వలె గుండ్రంగానే వెలుగుతూ ఉంది. అంటే అంత వేగంగా బాణాలు వేస్తున్నాడు అర్జునుడు. తనకు ఇరుపక్కల ఉన్న అమ్ముల పొదులలోనుండి రెండు చేతులతో బాణాలు తీసి సంధిస్తున్నాడు. ఆ ప్రకారంగా బాణాలు సంధిస్తూ శత్రు సేనలను నుగ్గు నుగ్గు చేస్తూ అర్జునుడు కౌరవ సేనలను చీల్చుకుంటూ ముందుకు చొచ్చుకుపోతున్నాడు. కురు సేన పన్నిన వజ్ర వ్యూహాన్ని ఛేధించాడు. అర్జునుని బాణముల ధాటికి గుర్రములు రధములను విడిచి పరుగెత్తుతున్నాయి. రధికులు కింద పడి పోతున్నారు. అలాంటి వారిని ఏమీ చేయకుండా ముందుకు సాగుతున్నాడు అర్జునుడు. ఒకసారి అర్జునుడి ఎదుట పడ్డవాడు మరల కనిపించడం లేదు. కాని తన సారధి ఐన భూమింజయుడికి, రధమునకు, హయములకు ఎలాంటి ముప్పు రాకుండా కాపాడుకుంటున్నాడు. అర్జునుడి వీర విహారానికి శత్రు సైనికులు నిస్తేజులవుతున్నారు. అతనితో యుద్ధానికి ఎవరూ సాహసించడం లేదు. అప్రతిహతంగా కురు సైన్యములో కలయ తిరుగుతున్నాడు అర్జునుడు. తరువాత ముఖ్యులైన ద్రోణాదుల మీదికి శరసంధానం చేసాడు.

అమరనాథ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

కర్ణుడి రధసారధిని కొట్టాడు. అతని రధాన్ని విరగ గొట్టాడు. అతని విల్లు విరిచాడు. దేవదత్తాన్ని పూరించాడు. కర్ణుడి అవస్థ చూచి, కురు సేనలన్ని భీష్ముని వెనక చేరాయి. భీష్ముడు వారిని ఉత్సాహ పరుస్తూ యుద్ధానికి సన్నద్ధం చేసాడు.

ద్రోణుడు, కృపుడు, వికర్ణుడు మొదలైన వారు సుయోధనుని ముందు రక్షణ కవచంగా నిలబడ్డారు. అప్పుడు అర్జునుడు ఉత్తర కుమారునితో "కుమారా! కొంచెం సేపు రధం ఆపు. మన ఎదురుగా మోహరించిన సైన్యాన్ని చూడు. అడుగో కర్ణుడు. ముందు వాడి మీదికి రధాన్ని పోనివ్వు. వాడి పొగరు అణిస్తే గాని వాడే దిక్కు అని నమ్ముకున్న సుయోధనుడికి బాధ పుట్టదు." అన్నాడు అర్జునుడు. ఉత్తర కుమారుడు శరవేగంతో రధాన్ని కర్ణుని మీదికి పోనిచ్చాడు. కర్ణుడి వైపు శర వేగంతో దూసుకుపోతున్న అర్జునుని చూచి చిత్రాంగదుడు, చిత్రరధుడు, సంగ్రామచిత్తు, దుష్ప్రహుడు, చిత్రసేనుడు, వివింశతి, దుర్ముఖుడు, దుర్జయుడు, వికర్ణుడు, శత్రుంతపుడు, దుశ్శాసనుడు మొదలైన కురుకుమారులు, ఒక్కసారిగా అర్జునునిమీదికి ఉరికారు. ముందుగా వికర్ణుని విల్లు విరిచాడు. దాంతో వికర్ణుడు పారిపోయాడు. తరువాత శత్రుంతపుని చంపాడు. దానితో మిగిలిన వారు పారిపోయారు. కర్ణుని తమ్ముడు సంగ్రామజిత్తుడు అర్జునుని ఎదుర్కొన్నాడు. అర్జునుడు ఒక బల్లెము తీసుకొని వాడిని పొడిచి చంపాడు. ఇది చూచిన కర్ణుడు కోపంతో అర్జునుని మీదికి బాణాలు సంధించాడు. ఈ విధంగా యుద్ధంలో మొదటిసారిగా అర్జునుడు, కర్ణుడు తలపడ్డారు. కౌరవ సేనలో అందరూ యుద్ధం చెయ్యడం ఆపి వీరి ఇద్దరి యుద్ధం చూస్తూ నిల్చున్నారు. అర్జునుడు కర్ణుని సమీపించి "కర్ణా! నిండు సభలో నాకు ఎదురు లేదు అని పలికావు కదా! ఇదుగో, యుద్ధం వచ్చింది. నీ పరాక్రమము ఇప్పుడు చూపు. ఎవరు గొప్పో తేల్చుకుందాము. సభలలో పలికినట్టు ప్రగల్భాలు పలకడం ఇక్కడ కుదరదు. నీ తమ్ముడి చావు కనులారా చూచావు కదా. ఇంత దాకా వచ్చిన తరువాత పారిపోవడానికి ప్రయత్నించకు. నాడు ద్రౌపదికి జరిగిన అవమానమును నిండు సభలో చూచి నవ్విన దానికి ఫలితం అనుభవించాలి కదా! ఆరోజు ధర్మజుని మాటకు కట్టుబడి కోపాన్ని బలవంతంగా అణచుకున్నాను. కాబట్టి ఆరోజు తప్పించుకున్నావు. కాని ఇప్పుడు చిక్కావు. ఎక్కడకు పోతావో చూస్తాను!" అన్నాడు అర్జునుడు.

"ఏమిటి అర్జునా! ఆరోజు అన్నగారి మీద పెట్టి తప్పుకుంటావా! అంత పోటుగాడివా! రా! నీ శక్తి ఏపాటిదో చూస్తాను! ఏదో ఒక విధంగా అరణ్యఅజ్ఞాత వాసములు గడిపితే రాజ్యం వస్తుందిలే అని అడవుల్లో తిరిగిన వాడివి. నీకు ధైర్య సాహసములు ఎక్కడున్నాయి! ఇంతకు ముందు నువ్వు ఏవేవో చేసావని అనుకుంటున్నారు. కాని నిన్ను చూస్తుంటే అవి నిజాలు కావేమో అని సందేహంగా ఉంది." అంటూనే కర్ణుడు అర్జునుని మీదికి బాణాలు గుప్పిస్తున్నాడు. అర్జునుడు కూడా తగురీతిలో సమాధానం ఇస్తున్నాడు. కర్ణుడి విల్లు అర్జునుడు విరగ్గొట్టాడు. కర్ణుడు శక్తి బాణాన్ని అర్జునుని మీదికి ప్రయోగించాడు. అర్జునుడు దానిని తుత్తునియలు చేసాడు. కర్ణుడు మరొక విల్లు తీసుకొని అర్జునుని రధసారధి ఉత్తరుని

అమరనాథ్ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

మీద ఆరు బాణాలు అర్జునుని మీద పది బాణాలు వేసాడు. అర్జునుడు కోపించి కర్ణుని మీదికి బల్లెములు వర్షంలాగా విసిరాడు. ఆ బల్లెముల ధాటికి తట్టుకోలేక కర్ణుడు పారిపోయాడు. అది చూచి ఉత్తరకుమారుడు సంతోషంతో కేకలు పెట్టాడు. అర్జునుడు విజయ చిహ్నంగా దేవదత్తము శంఖమును పూరించాడు.

' ఉత్తర కుమారా! కురు సేనలో ముఖ్యుడు కర్ణుడు పారిపోయాడు. ఇంక మనకు ఎదురు నిలిచేది ద్రోణాచార్యులు మాత్రమే" అంటూ కురు సేనను చూస్తున్నాడు అర్జునుడు. ఉత్తరకుమారుడు అర్జునుని చూచి "అర్జునా! నిన్ను చూస్తుంటే ఆశ్చర్యము, భయంము, విహ్వలభావము కలుగుతున్నాయి. నీ ధైర్యము, నీ శౌర్యము చూస్తుంటే నా మనసు భయంతో వణికిపోతూ ఉన్నది. కాళ్లు చేతులు ఆడటం లేదు. నాకు ఈ రధం నడపడం శక్యం కాకుండా ఉంది. నేను పుట్టినది మొదలు ఈ మాదిరి యుద్ధం చూడలేదు. నా మనస్సు పరవశించి పోతూ ఉంది. నా శరీరం నేను చెప్పిన మాట వినడం లేదు" అని అన్నాడు వణుకుతూ ఉత్తరుడు. అటు అర్జునుడు ఉత్తరుని చూచి నవ్వి "ఉత్తర కుమారా! నేను ఉండగా నీకేమియు భయము లేదు. నిర్భయంగా రథము తోలుము. చూడు! ఎర్రని గుర్రములు కట్టిన రథం మీద ఉన్నాడే ఆయనే ద్రోణుడు. మా గురువుగారు. ఆయనకు ఎన్నో అస్త్ర, శాస్త్రములు ప్రయోగ సుజన హితుడు. తన ఉపసంహారములతో కూడా తెలియును. కుమారుడు అశ్వత్థామ కంటే నన్ను ఎక్కువగా ఆదరించి నాకు విలువిద్య నేర్పాడు. రాజధర్మము ప్రకారం ఈనాడు ఈవిధంగా ఆయనను యుద్ధంలో ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. నువ్వు మన రథమును ఆయనకు ఎదురుగా పోనిమ్ము. " అన్నాడు అర్జునుడు.

ఉత్తరుడు ఆ ప్రకారం చేసాడు. అర్జునుడు గురువుగారిని చూచి "గురువుగారూ! నమస్కారము. అడవులలో 12 ఏళ్లు, అజ్ఞాతంగా ఒక ఏడు గడపి, ఎన్నో బాధలు పడ్డాము. ఇది మంచి సమయము అని మీ ముందుకు వచ్చాను. నామీద కోపగించకుండా దయచూపండి. మీమీద బాణం వేయడానికి జంకుతున్నాను. కనుక ముందు మీరే నా మీద శరప్రయోగం చెయ్యండి. " అని వేడుకున్నాడు అర్జునుడు. అతని మాటలకు సంతసించి ద్రోణాచార్యులు అర్జునుని మీద 20 బాణాలు సంధించాడు. వాటిని మధ్యలోనే విరిచేసాడు అర్జునుడు. ఇప్పుడు అర్జునుడికి ద్రోణుడికి ద్వంద యుద్ధం ఆరంభం అయింది. ఇద్దరూ అతి రధులు. అస్త్రశస్త్రకోవిదులు. అద్భుతమైన బాహుబలము కలవారు. పరాక్రమోపేతులు. వీరి ఇరువురి యుద్ధం చూడటానికా అన్నట్టు కురు సేనలు యుద్ధం ఆపి వీరినే చూస్తున్నాయి. ద్రోణుడు ప్రయోగించే అస్త్రముల నన్నింటిని సమర్ధవంతంగా ఎదుర్కొంటున్నాడు అర్జునుడు. వాటిని నిర్వీర్యం చేస్తున్నాడు.

కురుసేనను తునుమాడుతున్నాడు. అర్జునుని పరాక్రమం చూచి ద్రోణుడు విస్తుపోయాడు. తన సైన్యం తరిగిపోతూ ఉంది. అర్జునుని గెలవడం అసాధ్యం అనిపించింది. ఇంతలో అర్జునుడు తన బాణాలతో ద్రోణుని శరీరాన్ని, సారధిని, కేతనాన్ని

అమరనాథ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

ఒక్కసారిగా కొట్టాడు. కురు సైన్యం హాహాకారాలు చేసాయి. తన తండ్రి పరిస్థితి చూచి అశ్వత్థామ తండ్రికి సాయంగా యుద్ధంలో కి దిగాడు. అర్జునుని ఎదుర్కొన్నాడు. అర్జునుడు అశ్వత్థామ రధాన్ని గుర్రాలను తన బాణాలతో కొట్టాడు. అశ్వత్థామ తన బాణాలతో అర్జునుని గాండీవం విల్లు త్రాటిని తెంపేసాడు. అర్జునుడు అల్లెత్రాడు బిగించుకుంటూ ఉంటే మరొక ఎనిమిది బాణాలతో అర్జునుని కొట్టాడు. అర్జునుడు గాండీవం సరిచేసుకొని అశ్వత్థామ వేసిన బాణాలు మధ్యలోనే తుంచి, అస్త్రాలను అశ్వత్థామ మీద సంధించాడు. అర్జునునికి అక్షయ తూణీరం ఉంది. కాని అశ్వత్థామకు లేదు. అందుకని అశ్వత్థాము బాణాలు అయిపోయాయి. ఇది గమనించి కృపాచార్యుడు అశ్వత్థామకు సాయంగా వచ్చాడు. అర్జునుడు కృపాచార్యుని ఎదుర్కొన్నాడు. కృపాచార్యుడు విజృంభించి అర్జునుని కపిధ్వజమును కొట్టి జయజయధ్వానములు చేసాడు.

అర్జునుడు కోపించి కృపాచార్యుని రధాన్ని విరుగ గొట్టాడు. రధములకు కట్టిన హయములను చంపాడు. విల్లు విరగ్గొట్టాడు. సారధిని చంపాడు. కృపాచార్యుడు విరధుడు అయ్యాడు. కాని భయపడక శక్తి అనే అస్త్రాన్ని విసిరాడు. అర్జునుడు శక్తిని ముక్కలు చేసాడు. చేసేది లేక కత్తిడాలు తీసుకొని అర్జునుని ఎదిరించాడు. అర్జునుడు కృపుని కత్తి విరగ్గొట్టాడు. వెంటనే కృపుడు పక్కనే ఉన్న అశ్వత్థామ రధం ఎక్కాడు. కృపాచార్యునికి పట్టిన గతి చూచి కౌరవ సేనలన్ని భీష్ముని వెనక చేరాయి. ఇది చూచి వృషసేనుడు అర్జునుని ఎదుర్కొన్నాడు. అర్జునుడు అతనిని చూచి ఒక బల్లెంతో వృషసేనుని విల్లు విరుగ గొట్టి, అతని గుండెలమీద పొడిచాడు. ఆ దెబ్బకు వృషసేనుడు పారిపోయాడు. పక్కనే ఉన్న దుశ్శాసనుడు, దుర్ముఖుడు, వివింశతి, వికర్ణుడు, శకుని అర్జునుని ఒక్కమాటుగా చుట్టుముట్టారు. అర్జునుడు తన వాడి బాణాలతో వారి రధాలను ముక్కముక్కలు చేసి వారి విల్లులను తుంచాడు. వారందరూ అర్జునుని ధాటికి తట్టుకోలేక పారిపోయారు. అర్జునునికి ఎవరూ ఎదురు నిలువలేకపోయారు. అప్పుడు అర్జునుడు ఉత్తరకుమారునితో "కుమారా! అటు చూడు. తాళవృక్షం ధ్వజంతో, మెరుపు వలె మెరుస్తున్న మా తాత భీష్ముని చూడు. ఇంక ఆయన ఒక్కడే మిగిలి ఉన్నాడు. ఆయన వంకకు మన రధం పోనిమ్ము". అన్నాడు అర్జునుడు. ఉత్తరుడు భీష్ముని వంకకు రధం పోనిచ్చాడు.

అర్జునుని చూచి భీష్ముడు తన శంఖం పూరించాడు. అర్జునుడు కూడా దేవదత్తం పూరించాడు. రెండు వృషభములు ఒకటిని ఒకటి ఢీకొట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్టుంది వారిరువురిని చూస్తూ ఉంటే. ముందు భీష్ముడు తన బాణాలతో కపిధ్వజమును, దానిని అనుసరించి ఉన్న భూతములను, రధ సారధిని కొట్టాడు. ఆ బాణములనన్నింటిని మధ్యలోనే తుంచేసాడు అర్జునుడు. తన బాణాలతో భీష్ముని కప్పేసాడు. అర్జునుడు వేసిన బాణాలను తన బాణాలతో పటాపంచలు చేసాడు. భీష్ముడు. అర్జునుడు వేసే ప్రతి అస్త్రాన్ని భీష్ముడు ముక్కముక్కలు చేస్తున్నాడు. అది ఎలా ఉందంటే అర్జునుడు తాను

అమరనాథ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

నేర్చుకున్న అస్త్రాలను తాత గారి ముందు ప్రదర్శిస్తూ, "తాత గారూ! చూడండి! ఈ అస్త్రశస్త్రాలు నేను సంపాదించాను" అని చూపిస్తుంటే, "బాగున్నాయిరా! ఇంకా చూపించు." అని తాతగారు అన్నట్టు ఉంది. తాను వేసిన ప్రతి అస్త్రాన్ని తాతగారు ముక్కలు చేస్తుంటే అర్జునునికి కోపం వచ్చింది. తాతగారి విల్లు విరగ్గొట్టాడు. ఇప్పుడు మనుమడి మీద తాతగారికి కోపం వచ్చింది. అర్జునిని మీదికి శరపరంపర కురిపించాడు. అర్జునుడు తాతగారు వేసిన బాణాలు అన్ని మధ్యలో తుంచి, ఆయన రధాన్ని సారధిని గుర్రాలను కొట్టాడు. భీష్ముడు మరొక విల్లు తీసుకునే లోపల తాతగారి గుండెల మీద కొట్టాడు. భీష్ముడు సోలి రధాన్ని పట్టుకొని పడిపోయాడు. భీష్ముని పరిస్థితి చూచి అతని సారధిని భీష్ముని రధాన్ని పక్కకు తీసుకొని వెళ్లాడు. అర్జునుడు ఇంకా ఎవరు మిగిలి ఉన్నారా అని చూస్తున్నాడు. ఒక పక్క ద్రోణుడు, కర్ణుడు, కృపుడు మొదలగువారు నిలబడి ఉన్నారు. అర్జునుడు వారిని చూచాడు. "ఉత్తరా! వారి వైపుకు రథం పోనిమ్ము" అన్నాడు. అర్జునుడు తమవైపు రావడం చూచి అశ్వత్థామ కర్ణుడితో "కర్ణా! అర్జునుడు మనవైపే వస్తున్నాడు. మనము ఏం చేస్తాం చెప్పు. అర్జునుని ఎదుర్కొనడానికి నువ్వే సమర్ధుడవు. అర్జునుని నువ్వే ఓడించాలి" అని పరిహాసమాడుతూ కర్ణుని ముందుకు తోసాడు. "నేను ఇప్పుడే ఇక్కడే అర్జునుని ఎదుర్కొంటాను. చూస్తూ ఉండు" అని అన్నాడు.

అప్పటికే తనతో యుద్ధం చేస్తున్న వీరులను మట్టికరిపిస్తున్నాడు. అర్జునుడు. కౌరవ వీరులు అలసిపోయారు. ఇంక అర్జునునితో యుద్ధం మనవల్ల కాదని పక్కకు జరిగి దూరంగా నిల్చున్నారు. ఇక్కడ ఉత్తర కుమారుని పరిస్థితి కూడా అలాగే ఉంది. "అర్జునా! నువ్వేమో అలుపూ సొలుపూ లేకుండా యుద్ధం చేస్తున్నావు నాకు దాహంగా ఉంది. కనీసం నీళ్లు తాగడానికైనా విరామం లేకుండా యుద్ధం చేస్తే ఎలాగా! ఇంక నా వల్లకాదు. నేను సారధ్యం చేయలేను." అని అన్నాడు.

"ఉత్తర కుమారా! కాస్త ఓపిక పట్టు. ఇంక సుయోధనుడు ఒక్కడే మిగిలాడు. అతడు అభిమానధనుడు. అతడు మనతో యుద్దాని సిద్ధం అవుతున్నట్టు తోస్తున్నది. కావలిస్తే నేను నీకు రథం నడపడంలో సాయం చేస్తాను. భయపడకుము" అని చెప్పాడు అర్జునుడు. "అడుగో సుయోధనుడు అతని వైపు రధము నడుపుము" అని అన్నాడు. ఉత్తరుడు సుయోధనుడు ఉన్న వైపుకు రథం పోనిచ్చాడు. అర్జునుడు సుయోధనుని మీదికి ఆకలితో ఉన్న పులి మాదిరి విరుచుకు పడ్డాడు. మొదటనే సుయోధనుని గుండెలకు గురిపెట్టి రెండు బాణాలు వేసాడు. సుయోధనుడు కూడా అర్జునుడి నుదుటిని కొట్టాడు. వాటిని సుయోధనుని మీదికి శరపరంపర కురిపించాడు.

విరిచి మరల అర్జునుడు. ఇంతలో సుయోధనునికి సాయంగా వికర్ణుడు ఏనుగు మీద వచ్చి అర్జునునితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. అర్జునుడు ఏనుగు కుంభస్థలం మీద పిడికిటితో గుద్దాడు. ఆ దెబ్బకు ఏనుగు కూలబడింది. వికర్ణుడు పడిపోయిన ఏనుగును వదిలి పక్కనే ఉన్న వివింశతి రథం ఎక్కాడు. మరలా అర్జునుడు సుయోధనుని

అమరనాథ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

గుండెలకు గురిపెట్టి బాణాలు వేస్తున్నాడు. దుర్యోధనుడు గాయపడ్డాడు. సుయోధనునికి సాయంగా ఉన్న వారిని కూడా అర్జునుడు గాయపరిచాడు. చేసేది లేక సుయోధనుడు కూడా వెనకకు మరలాడు. అర్జునుడు సుయోధనుని తరుముకున్నాడు. అప్పుడు కర్ణుడు భీష్ముని చూచి "అర్జునుడు మనలను వెనకనుండి తరుముతున్నాడు. పారిపోతున్నాడు. మనము సుయోధనుని సుయోధనుడు కాపాడుకోవాలి. " అని అన్నాడు.

కర్ణుడి మాటలను భీష్మ ద్రోణ కృపాచార్యులు లెక్క చెయ్యలేదు. అప్పుడు సుయోధనుడు దీనంగా వారిని చూచి "అదేమిటి! అలా వెళ్ళిపోతున్నారు. ఇది మీకు ధర్మమా! మీకు రాజైన నాకు పరాజయం కలిగినపుడు నన్ను ఆదుకోవడం మీ ధర్మం కాదా! అని దీనంగా అన్నాడు. అప్పుడు అందరూ ఆగారు భీష్ముడు సుయోధనుడిని ఓదారుస్తున్నాడు. అర్జునుడు సుయోధనుని సమీపించి "సుయోధనా! ఓ కౌరవరాజా! అదేమిటయ్యా అలా పారి పోతున్నావు. ఇది క్షత్రియ ధర్మమా! నేను ఒక్కడినే నయ్యా! కుంతీ పుత్రులలో చిన్నవాడిని. అశక్తుడను. ఒంటరి వాడిని. కాని నువ్వు గాంధారీ పుత్రులలో అగ్రజుడవు. పైగా అపార సేనావాహినితో, నీ మిత్రులతో ఉన్నావు. ఇలా పారిపోతే నిన్ను నీ సాటి రాజులు, జనం మెచ్చుకుంటారా చెప్పు! కౌరవేశ్వరా! ఇలా యుద్ధంలో పారిపోయిన వాడివి రేపు హస్తినాపుర వీధులలో ఏనుగునెక్కి ఊరేగ గలవా! మణిమయ రత్నభూషణములు ధరించి నిండు పేరోలగమున సింహాసనము అధిష్టించగలవా! కర్పూర, చందన కస్తూరి మొదలగు సుగంధ ద్రవ్యములను సేవిస్తూ భోగభాగ్యములను అనుభవించగలవా! అదియును గాక అత్యంత సౌందర్యవతులైన అంగనలతో నీ ఇష్టానుసారము వేడుకగా భోగింపగలవా! సుయోధనా! నా మాట విను. యుద్ధంలో చనిపోతే స్వర్గ సుఖాలు అనుభవించవచ్చు. యుద్ధంలో గెలిస్తే ఇహలోక సుఖాలు అనుభవించ వచ్చు కాని పారి పోవడం మంచిదికాదు. అయినా సుయోధనా! ఇక్కడ కూడా జూదము ఆడి గెలుద్దాము అని అనుకుంటావేమో! ఇది రణరంగము. ఇక్కడ జూదం ఆడటానికి అయినా నీలాంటి రారాజు పారి పోవడమా! ఛీ ఛీ. పారి వీలులేదు! పోకు" అని అధిక్షేపించాడు అర్జునుడు. ఈ మాటలు విన్న సుయోధనునికి రోషం వచ్చింది. తన సైన్యాన్ని సన్నద్ధం చేసాడు. భీష్మ, ద్రోణ, కృప, అశ్వత్థామ, కర్ణులతో కలిసి ఒక్కుమ్మడిగా అర్జునుని మీద దాడి చేసాడు. అర్జునుని కురు వీరులందరూ చుట్టుముట్టారు. వారందరూ సుయోధనుని రక్షిస్తూ అర్జునుని మీదికి శరప్రయోగం చేస్తున్నారు. అర్జునుడు తన సారధిని, రధాన్ని, గుర్రాలను కాపాడుకుంటూ యుద్ధం చేస్తున్నాడు. అర్జునుడు ఆలోచించాడు. ఇప్పుడు సుయోధనుని చంపడం ధర్మంకాదు. ఎందుకంటే సుయోధనుని చంపడం భీముని ప్రతిజ్ఞ. అప్పటికే అందరితో యుద్ధం చేసాడు. ఇంక అక్కడి నుండి వీరోచితంగా తప్పుకోవడం ఉత్తమం. పైగా ఉత్తర కుమారికి బొమ్మ పొత్తికలు తీసుకుని

వెళ్లాలి. కురు వీరుల తలపాగాలు తీసుకొని వెళ్లడం వల్ల

అమరనాథ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

వారిని అందరిని జయించి నట్టు అవుతుంది. అందుకని కురు వీరులను, కురు సేనలను భంగపాటు చేయ దలంచి, తనకు కుబేరుడు సమ్మోహనాస్త్రాన్ని కురు సేనల మీద ప్రయోగించాడు. బహూకరించిన అది కురు వీరులలోని తేజస్సును హరించి నిస్తేజులుగా చేస్తుంది. అందరూ స్పృహ కోల్పోతారు. ఆ అస్త్రానికి ఇంద్రుడు అధిదేవత. ఒక సారి ప్రయోగిస్తే తిరుగులేని అస్త్రం. అర్జునుడు ప్రయోగించిన సమ్మోహనాస్త్రము మహిమకు కురువీరులందరూ తమ తమ ఆయుధములు విడచి, నిద్ర వచ్చినట్టు స్పృహ కోల్పోయారు. అర్జునుడు ఉత్తర కుమారుని చూచి "కుమారా! కురు సైన్యము అంతా నిద్రావస్థలో ఉన్నది. నీవు పోయి దుర్యోధనుడు, అశ్వత్థామ, కర్ణుడు, ద్రోణుడు కృపాచార్యుడు ధరించిన తలపాగాలు మాత్రం తీసుకొని రమ్ము. మా తాత భీష్ముల వారి వద్దకు వెళ్లకు. ఆయన ఈ అస్త్రానికి బద్ధుడు కాడు. మేలుకొని ఉంటాడు. జాగ్రత్త! ఆయన వద్దకు వెళ్లకు" అని అన్నాడు.

ఉత్తర కుమారుడు సంతోషంగా రథం దిగి అర్జునుడు చెప్పినట్టు కురు వీరుల తలపాగాలు తీసుకొని వచ్చాడు. మరల రథం ఎక్కాడు. "కుమారా! మన రథాన్ని యుద్ధ రంగము నుండి బయటకు " పోనిమ్ము. అని అన్నాడు. ఉత్తరకుమారుడు రథం తోలుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు. అర్జునుడు కొంచెం దూరం వెళ్లి ఆగాడు. సుయోధనుడు ఇక్కడ కురువీరులందరకూ తెలివి వచ్చింది. అర్జునుని అల్లంత దూరంలో చూచాడు. మరల అర్జునునితో యుద్ధానికి తయారయ్యాడు. అప్పుడు భీష్ముడు సుయోధనునితో "సుయోధనా! ఏమి జరిగిందో నీకు తెలియదు. నేను తప్ప మీరు అందరూ తెలివి తప్పిపడి ఉన్నారు. అర్జునుడు కేవలం మీ తలపాగాలు మాత్రం తీసుకొని వెళ్లాడు. అతడు క్రూరత్వంతో మన తలలు కూడా తీసుకొని వెళ్లి ఉంటే ఏమయ్యేది. నువ్వు కూడా మెడ వాల్చి స్పృహ లేకుండా, ఒళ్లు తెలియని పరిస్థితిలో ఉంటే నిన్ను కూడా చంపకుండా వదిలాడంటే అర్జునుడు ఎంత కరుణామయుడో తెలుసుకో. ఆ పరిస్థితులలో మనం ఉన్నప్పుడు మన ప్రాణాలు తీయకుండా వదిలాడు కాబట్టి ఇంక మనం యుద్ధం విరమించడం మంచిది. ఇంత జరిగినా మనం ఇంకా మన బాహు బలాన్ని నమ్ముకొని యుద్ధానికి దిగితే ఈ రోజే పూర్ణాహుతి జరగడం తథ్యం. (పూర్ణాహుతి అంటే యజ్ఞం ముగిసేటప్పుడు పూర్ణాహుతి చేస్తారు. అప్పుడు నెయ్యి, కొబ్బరికాయలు, పూలు, తాంబూలాలు, నవరత్నాలు సమస్తం అగ్నిలో వేసి ఆహుతి చేస్తారు. ఆ మాదిరి ఈ రణ యజ్ఞంలో కూడా కురు వీరులనందరిని చంపి అర్జునుడు పూర్ణాహుతి చేస్తాడు అని భావన.) సుయోధనా! ఇంత జరిగినా ఇంకా పట్టుదల ఎందుకయ్యా! పద మన రాజధానికి వెళదాం. మనం పట్టుకున్న గోవులను అర్జునుడు ఎప్పుడే విడిపించుకుపోయాడు. అవి మత్స్యనగరానికి చేరాయి. ఇంక దేనికోసం ఈ యుద్ధం. ఈ సైన్య నష్టం." అని అన్నాడు భీష్ముడు. ఆ మాటలు విన్న సుయోధనుడు నిట్టూర్చాడు. మనసులో ఇంకా యుద్ధం చేయాలని ఉద్రేకంతో ఊగి పోతున్నా, చేసేది లేక తాత గారి మాటలకు తల వంచాడు. తక్కిన కురువీరులు కూడా ఎలాగైనా సుయోధనుని అర్జునుని బారి నుండి రక్షించు కోడానికి యుద్ధవిరమణ మంచిది అని అనుకున్నారు. భీష్ముడి ఆదేశానుసారం కురు సైన్యం వెనుకకు మరలింది. ఇదంతా

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

దూరం నుండి చూస్తున్న అర్జునుడు దేవదత్తం పూరించాడు. భీష్మ ద్రోణ కృపాచార్యులకు నమస్కార బాణాలు వేసి వీడ్కోలు చెప్పాడు. ఒక్క బాణంతో సుయోధనుడి కిరీటానికి అమర్చి ఉన్న మణులను ఊడగొట్టాడు. ఇంక నేను పోయి వస్తాను అని పెద్దగా అరిచి చెప్పాడు. కౌరవ సేన మరలిపోగానే, ఉత్తర కుమారుని చూచి "కుమారా! మనం అనుకున్నట్టు గోవులను మరల్చాము. మరల్చాము. శత్రుసేనలను జయించాము. కురువీరుల తలపాగాలుగా కట్టుకున్న చీరలు తెచ్చాము. ఇంక మనం కూడా రాజధానికి పోదాం." అని అన్నాడు. అలాగే అంటూ ఉత్తరుడు రధాన్ని రాజధాని వైపు మరల్చాడు. "కుమారా! కురువీరులందరిని నీవే జయించి గోవులను మరలించానని చెప్పు. " అని అన్నాడు అర్జునుడు.

ఉత్తరుడు నవ్వి "అర్జునా! కురు వీరులను జయించడం నా వల్లకాదని అందరికీ తెలుసు. జనానికి నిజం తెలుసు. నీ గురించి చెప్పకుండా నిజం ఎలా దాచగలను. కాని నీమాట కాదనలేను. నీకు ఇష్టం వచ్చినపుడే నీ గురించి బయట పెడతాను." అని అన్నాడు. భూమింజయుడు. రధం శమీవృక్షం చేరుకుంది. గాండీవము మొదలైన ఆయుధములు యధాప్రకారము శమీవృక్షము మీద భద్రపరిచారు. అర్జునుడు ఇదివరకటి మాదిరి బృహన్నల వేషం వేసుకున్నాడు. రధసారధిగా కూర్చున్నాడు. భూమింజయుడు వీరుడిగా రధం ఎక్కాడు. "కుమారా! నీ విజయం గురించి పట్టణంలో చెప్పడానికి గోపాలురను ముందుగా వెళ్లమని." చెప్పు అన్నాడు. ఆ ప్రకారం ఉత్తరుడు గోపాలురను తమ విజయం గురించి విరాట నగరంలో తెలియచెయ్యడానికి వార్తాహరులను ముందు పంపాడు. అప్పటికే దక్షిణ గోగ్రహణంలో విజయం సాధించిన విరాట రాజు నగరం చేరుకున్నాడు. ఉత్తర కుమారుని గురించి అడిగాడు.

సుయోధనుడు, భీష్మ, ద్రోణ, కృప, అశ్వత్థామ ప్రభృతులతో కూడి ఉత్తరగోగ్రహణం చేసాడని, గోవులను విడిపించడానికి బృహన్నలను సారధిగా చేసుకొని ఉత్తరకుమారుడు వారిమీది యుద్ధానికి వెళ్లాడని తెలుసుకున్నాడు. విచారవదనంతో మంత్రులను చూచి "అయ్యో! ఉత్తరుడు పసివాడు. కురు వీరుల పరాక్రమం గురించి తెలియక వారి మీదికి యుద్ధానికి వెళ్లాడు. కౌరవ సేన ఎక్కడ! ఉత్తర కుమారుడు ఎక్కడ! వెంటనే తగిన సేనలను సాయంగా పంపండి. " అని ఆజ్ఞాపించాడు. పక్కనే ఉన్న కంకుభట్టు విరాటుని చూచి "రాజా! అక్కడ మనం సుశర్మను ఓడించాము. ఇక్కడ కూడా మనకు జయం కలుగుతుంది. ఉత్తరుడు ఒక్కడే వెళ్లలేదు కదా పక్కన బృహన్నల కూడా ఉన్నాడు కదా. అతడు అద్భుతమైన పరాక్రమము కలవాడు. దేవతలనైనా జయించగలడు." అని అన్నాడు. కాని విరాటుడు "వెంటనే మన సేనలను ఉత్తరకుమారునికి సాయంగా పంపండి. ఉత్తర కుమారుని క్షేమం గురించి తెలుసు కోండి. " అని ఆజ్ఞాపించాడు.

ఇంతలో ఉత్తర దిక్కున ఉన్న గోపాలురు వచ్చారు. "జయము జయము మహారాజా! ఉత్తర కుమారుల వారు కురు సేనను జయించి గోవులను

అమరనాధ్ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

మరలించారు. ఆ విజయ వార్తను తమకు తెలియచేయమని ముందు మమ్ములను పంపారు" అని చెప్పారు. విరాటునికి ఆనందభాష్పాలు కారిపోతున్నాయి. ఆనందంతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అయ్యాడు. "ఏమిటీ! మన ఉత్తర కుమారుడు కురు సైన్యాన్ని గెలిచాడా! నిజమా! నగరమంతా ఈ విజయ వార్త ను చాటించండి. ఉత్సవాలు జరిపించండి. బ్రాహ్మణులు, సువాసినులు పురజనులువెళ్లి కుమారునికి స్వాగతం పలకండి. " అని ఆజ్ఞాపించాడు. కంకుభట్టును (ధర్మరాజును చూచి "Š05°! ఈ ఆనంద సమయంలో ఒక ఆడ ఆడదామా!" అని అన్నాడు. "రాజా! తమరు మహా సంతోషంలో ఉన్నారు. ఈరోజు నేను తమతో ఆడి గెలువగలనా! అని అన్నాడు కంకుడు. ఆ మాటలకు విరాటుడు పెద్దగా నవ్వాడు. అక్కడే ఉన్న సైరంధ్రిని చూచి "సైరంధ్రీ! నీవు పోయి పాచికలు తీసుకొని రా!" అని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆట ప్రారంభించారు. రెట్టించిన ఉత్సాహంతో ఆడుతూ విరాటుడు "కంకా!

అశేషమైన కురుసైన్యాన్ని జయించి గోవులను మరల్చుకొని వచ్చాడంటే నా కుమారుడు ఉత్తరుడు ఎంతటి వీరుడో! అతని బాహుబలము ఎంతో గొప్పది! మా వంశప్రతిష్ఠను నా కుమారుడు నిలిపాడు" అని పొంగిపోతున్నాడు విరాటుడు. అప్పుడు కంకుభట్టు విరాటునితో "రాజా! దుర్యోధన, భీష్మ, ద్రోణ, కృప, అశ్వత్థామ, కర్ణులతో కూడిన కౌరవ సేనను మన ఉత్తర కుమారుడు జయించి గోవులను మరలించాడంటే మరలించాడంటే అంతకన్నా సంతోషకరమైన విషయం ఏముంటుంది. అతను లోక ప్రశిద్ధుడు కాడా! " అని అన్నాడు. విరాటుడు కంకుభట్టు ను చూచాడు. విరాటుని కన్నులు కోపంతో ఎరుకెక్కాయి. ముక్కు పుటాలు అదురుతున్నాయి. "అంటే నా కుమారుని విజయం గురించి సందేహిస్తున్నావా! ఇంతవరకూ నువ్వు ఏమి మాట్లాడినా సహించాను. ఇంక మీదట ఇలా మాట్లాడకు." అని అన్నాడు విరాటుడు. కాని కంకుభట్టు అనడం మానలేదు. "ఒక్క కౌరవసేన ఏల! దేవతలు రాక్షసులు అందరూ ఒక్కమారుగా యుద్ధానికి వచ్చినా, మన బృహన్నల రధం మీద మధ్యందిన మార్తాండుని మాదిరి ప్రకాశిస్తూ ఉండగా ఉత్తరకుమారుడు గెలవక ఏం చేస్తాడు!" అని అన్నాడు. విరాటరాజు కోపం పట్టలేకపోయాడు. ఊగిపోయాడు. "కంకూ! నువ్వు ఎన్నో వింతలు విశేషాలు చెప్పగా విన్నాను. ఒక సారథి ....అదీ ఒక పేడి...... రధం మీద సారధ్యం చేస్తూ శత్రువీరులను అణిచాడు అని ఎప్పుడూ వినలేదే! అయినా నా కుమారుడు శత్రువీరులతో పోరాడి గెలిచాడు అనే మాట ఎందుకు మాట్లాడవు. నీ మూర్ఖపు మాటలు నేను ఇంకసహించలేను. ఓవిప్రుడా! నీ మాటలు ఇంక కట్టిపెట్టు. " అన్నాడు విరాటుడు.

కాని ధర్మరాజు వినలేదు తన ప్రసంగం కొనసాగించాడు. "అవును విరాటరాజా! బృహన్నలకు మనసులో యుద్ధం చెయ్యాలని కోరిక పుట్టి ఉంటుంది. అందుకని మన ఉత్తరకుమారుని సారధిగా చేసుకొని కౌరవ సేనతో యుద్ధం చేసి ఓడించి ఉంటాడు. మనగోవులను మరలించి ఉంటాడు. నామాట అబద్ధం కాదు. నువ్వే చూడు. వెంటనే బృహన్నల కౌరవ సేన మీద విజయం సాధించి వస్తున్నట్టు పురంలో చాటించు" అన్నాడు.

అమరనాథ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

ఇంక కోపం పట్టలేక పోయాడు విరాటుడు. "ఆ పేడిని నా ముందు పొగుడుతావా! అంటూ చేతిలో ఉన్న పాచికలు కంకుభట్టు మీదికి విసిరాడు. అందులో ఒక పాచిక కంకు భట్టు నుదుటికి తగిలి గాయం అయింది. ఆ విధంగా దెబ్బతిన్న కంకు భట్టు అక్కడేనిలబడి ఉన్న సైరంధ్రి వైపు చూచి తలదించుకున్నాడు. వెంటనే సైరంధ్రి పరుగున వచ్చి కంకుభట్టు నుదుటి మీద అయిన గాయం నుండి స్రవిస్తున్న రక్తాన్ని తన పమిట చెంగుతో అదిమింది. పక్కనే ఉన్న బంగారు కలశము లోనున్న నీటిలో తన చీర చెరుగును తడిపి గాయం మీద అదిమింది. ఇదంతా చూస్తున్న విరాటుడు "సైరంధ్రీ! ఏమిటిది! అతని రక్తం నేలమీద పడకుండా ఎందుకు అదుముతున్నావు?" అని అడిగాడు. "మహారాజా! ఉన్నత వంశ సంజాతుడైన ఈ పుణ్యాత్ముని రక్తం ఎన్ని చుక్కలు భూమి మీద పడితే అన్ని సంవత్సరములు ఆ భూమిమీద వర్షములు కురియవు. ఉత్తమవంశంలో పుట్టిన బ్రాహ్మణుని రక్తం కిందపడటం మనదేశానికి కీడు కలిగిస్తుంది. అందుకని అలా చేసాను" అని చెప్పింది సైరంధ్రి.

ఇంతలో తన అన్నయ్య విజయుడై తిరిగి వస్తుండగా ఉత్తర తన చెలికత్తెలతో ఎదురు వెళ్లి అన్నయ్య ఉత్తర కుమారుని మీద, పక్కనే గురువుగారు బృహన్నలమీద చందనము, కుంకుమ, పుష్పములు చల్లుతూ స్వాగతం పలికింది. మిగిలిన వారుకూడా ఉత్తరకుమారుని కౌగలించుకొని తమ అభినందనలు తెలిపారు. ఈ ప్రశంసలకు తట్టుకోలేక పోయాడు ఉత్తరకుమారుడు. "అయ్యా ఈ విజయం నాది కాదు. ఈ బృహన్నల సహాయ సహకారములతోనే నేను విజయం సాధించాను. ఈ విజయం నా ఒక్కడిది కాదు." అని నర్మగర్భంగా పలికాడు. ఇంతలో ఉత్తరకుమారుడు విజయుడై వస్తున్నాడని విరాటునికి వర్తమానం అందింది. "వెంటనే రమ్మనండి! " అన్నాడు విరాటుడు ఆనందంగా. కంకుభట్టు ఆ భటుని చూచి మెల్లగా "నా నుదుటిమీద గాయం చూచి బృహన్నల కోపిస్తాడేమో! ఆవేశంలో ఏమన్నా చేస్తాడేమో! అందుకని ముందు ఉత్తరకుమారుని ప్రవేశపెట్టు. కొంచెం సేపు ఆగి బృహన్నలను ప్రవేశపెట్టు" అని అన్నాడు. విరాటుడు కుమారుని విజయోత్సాహంలో ఈమాటలు వినలేదు. కంకు భట్టు కోరిక మేరకుముందు ఉత్తరకుమారుని ప్రవేశ పెట్టాడు.

ఉత్తరకుమారుడు వచ్చి తండ్రి పాదాలకు నమస్కరించాడు. విరాటుడు తన కుమారుని లేపి కౌగలించుకున్నాడు. విజయుడై వచ్చినకుమారుని గాఢ పరిష్వంగనంలో పులకించి పోయాడు విరాటుడు. ఉత్తరుడు పక్కనే ఉన్న కంకుభట్టు వేషంలో ఉన్న ధర్మరాజుకు నమస్కరించాడు. అయ్యో అదేమిటి ఈ గాయం ఏమిటి? అని అడిగాడు. దానికి విరాటుడు నేను నీ విజయాన్ని పొగుడుతుంటే ఈ కంకుభట్టు ఈ విజయం నీదికాదు ఆ బృహన్నలది అన్నాడు. కోపం పట్టలేక నేను పాచికలు విసిరాను. గాయం అయింది అని అన్నాడు. విరాటుడు. తండ్రీ! తప్పు చేసారు. మీరు ఇట్లు చెయ్యదుగునా! వీరు ఏమి మాట్లాడినా మనం గౌరవించాలి. ముందు వారిని క్షమాపణ కోరండి. ఇలాంటి మహాత్ములు కోపిస్తే మనకు ఆయువు ఐశ్వర్యము ఎలా కలుగుతాయి.అని

అమరనాధ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

అన్నాడు ఉత్తరకుమారుడు. కుమారుని మాటలు పాటించి విరాటుడు కంకుభట్టును క్షమాపణ కోరాడు. కంకుభట్టు నవ్వునవ్వి అసలు నాకు కోపమే రాలేదు. ఇంక క్షమాపణ ఎందుకు విరాటరాజా! విరాటుడు సత్ప్రవర్తనుడు. ఎందుకో చెడు ఘడియలో ఇలా చేసాడు. అని అన్నాడు. విరాటుని మనసు కుదుట పడింది ఇంతలో బృహన్నల అక్కడికి ప్రవేశించాడు. బృహన్నల రాజుగారికి అభివాదం చేసాడు. అతడిని సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. విరాటుడు. అందరూ కూర్చున్నారు విరాటుడు కుమారుని చూచి కుమారా! భీష్మ, ద్రోణ, కృప, అశ్వత్థామ, కర్ణులతో కూడిన కౌరవ సైన్యాన్ని నువ్వు ఎలాగెలిచావు. నీకు సైన్యమా లేదు. ఒక్కడిని కొడితే వందమంది మీద పడతారు కదా! ఎలా గెలిచావు. పైగా ఒకడు పరశురాముని గెలిచినవాడు! మరొక్కడు ద్రోణాచార్యుడు. మరొకడు శివుని వరమున పుట్టిన వాడు (అశ్వత్థామ) మిగిలిన వారు దేవ దానవులను కూడా గెలువ సమర్థులు. ఇంక ధృతరాష్ట్రుని కుమారులు ఒక్కొక్కరు ఈ భూమినంతా గెలువగల సమర్థులు అలాంటి వారిని నువ్వు ఒక్కడికి శరీరం మీద ఒక్క గాయం కూడా కాకుండా ఎలా గెలిచావు. మన ఆవులను ఎలా మరలించగలిగావు. అభిమానధనుడైన సుయోధనుడు ఏ ప్రకారము పలాయన మైనాడు. ఇదంతా వింటుంటే నాకు ఆశ్చర్యం వేస్తూ ఉంది.

అసలు ఏం జరిగిందో వివరంగా చెప్పు అని అడిగాడు విరాటుడు. (కొంచెం ఆలోచించిన మీదట ఇప్పుడు విరాటునికి బుద్ధి పనిచేసినట్టుంది. తన కుమారుని విజయం మీద అనుమానం తనే వ్యక్తం చేసాడు). తండ్రీ! ఆ కౌరవ సేనలను నేను గెలవలేదు. గోధనమును నేను మరల్పలేదు. మనకు ఉన్న దైవబలమున ఒక మహానుభావుడు దైవాంశ సంభూతుడు వచ్చి నన్ను రక్షించాడు. కౌరవులను గెలిచాడు. గోవులను మరల్చాడు. అని మూడు ముక్కలలో తేల్చి తండ్రి మనసులో అనుమానం నివృత్తిచేసాడు. అసలు యుద్ధం ఎలా జరిగిందో చెబుతాను వినండి. అని చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

ఉత్తరుడు. బృహన్నలను సారధిగా చేసుకొని నేను యుద్ధానికి వెళ్లాను. కురు సేనను చూచాను. నాకు కాళ్లు చేతులు వణకసాగాయి. నేను రథం దిగిపారిపోయాను. అప్పుడు ఒక మహా పురుషుడు వచ్చాడు. నాకు ధైర్యం చెప్పాడు. నన్నురథం మీద కూర్చోపెట్టాడు. నేను రథం తోలు తుంటే అతను కౌరవ సేనలతో యుద్ధం చేసాడు. ఆవుల మందలను మన నగరం వైపు మరలించాడు. సుయోధనుని అడ్డగించాడు. వారిరువురికి ఘోర యుద్ధం జరిగింది. ఆ మహానుభావుడు కౌరవ సేనలను చిత్తుచేసాడు. కౌరవ వీరులను ఓడించాడు. కర్ణుని తమ్ముని చంపాడు. ద్రోణుణ్ణి ఎదిరించాడు. భీష్మునిపై బాణాలు ప్రయోగించాడు. అతడు రణరంగంలో వీరవిహారం చేసాడు. రారాజును గాయపరిచాడు. కౌరవ సేనలను తరిమి తరిమి కొట్టాడు అని తనదైనశైలిలో చెప్పాడు ఉత్తరకుమారుడు. నిజమా కుమారా! ఇంతకూ ఆ మహానుభావుడు ఏడి? ఎక్కడ కనిపిస్తే కాగలించుకోవాలని ఉంది అని అన్నాడు విరాటుడు. తండ్రీ! అతను అక్కడే అంతరానమైనాడు.

అమరనాధ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

అతడు నేడు కాని రేపుకాని కనపడతాడు అని చెప్పాడు. ఇది ఇలా జరుగుతుంటే కంకుభట్టు తన ముఖాన్ని ఉత్తరీయంతో కప్పుకొని తన నుదుటికి తగిలిన గాయం అర్జునుడు చూడకుండా జాగ్రత్త పడుతున్నాడు. అది అంతా అర్జునుని పరాక్రమమే అని మనసులో ఆనందపడుతున్నాడు.

బృహన్నల ఉత్తరకుమారుని చూచి చాలా బాగా సమయస్ఫూర్తి తో చెప్పావు. అని మెచ్చుకున్నాడు. తరువాత ఉత్తరకుమారుడు బృహన్నలతో కలిసి తల్లి సుధేష్ణ దగ్గరకు వెళ్లాడు. ఆమె ఆశీర్వాదం తీసుకున్నాడు, తరువాత తాను తెచ్చిన బొమ్మ పొత్తికలతో ఉత్తర నాట్యం నేర్చుకుంటున్నా నర్తనశాలకు వెళ్లాడు. ఉత్తరా! నేను యుద్ధానికి వెళ్లేటప్పుడు కురు వీరుల తలపాగాలు బొమ్మ పొత్తికలకు తెమ్మన్నావు కదా ఇవిగో తెచ్చాను అని తాను తెచ్చిన తలపాగా చీరలు ఆమెకు ఇచ్చాడు. అన్నయ్య పరాక్రమానికి ఉత్తర మురిసిపోయింది. తరువాత పాండవులు అందరూ ద్రౌపదితో కలిసి కంకుభట్టు మందిరంలో ఒక రహస్య ప్రదేశంలో సమావేశమయ్యారు. అర్జునుడు జరిగినది అంతా చెప్పాడు. తరువాత అర్జునుడు భీముని చూచి అన్నయ్య ఎందుకు నా వైపు చూడటం లేదు అని అడిగాడు. ఇంక దాచడం కుదరదని ధర్మరాజు ఇలా అన్నాడు. ఏమీ లేదు అర్జునా! విరాటుడు తన కుమారుని పరాక్రమాన్ని పొగుడుతుంటే నేను మహా బలశాలి బృహన్నల ఉండగా ఉత్తరకుమారు జయించడంలో గొప్ప ఏముంది అని అన్నాను. ఆమాటలకుకోపించి నా ముందు ఒక పేడిని పొగుడుతావా అంటూ వివేకహీనుడై విరాటుడు పాచికలు విసిరాడు. చిన్న దెబ్బతగిలింది. అని అన్నాడు. ఆమాటలకు భీముడు ఉగ్రుడై ఇప్పుడే వెళ్లి ఆ దురాత్ముని సకుటుంబంగా యమలోకానికి పంపిస్తాను అని అన్నాడు. అవును అన్నయ్యా! వీడిని చంపి వీడి రాజ్యం మనం వశం చేసుకుందాము అని అన్నాడు. వారిద్దరినీ వారించాడు ధర్మరాజు. అయ్యో! అదేమిటి అలా అంటారు మనకు కష్టకాలంలో ఆశ్రయ మిచ్చిన వాడు విరాటుడు. అతని కి మనము ఎవరో తెలియదు కదా. అతనికి మనం కృతజ్ఞత చూపాలి కాని చంపకూడదు. ఇప్పుడు మనం ఎవరమో తెలియచేద్దాము. అప్పుడుకూడా గర్వంగా మాట్లాడితే అప్పుడు చూద్దాము అని అన్నాడు. మరునాడు పాండవులు ద్రౌపది ఉదయమే మంగళ స్నానములాచరించి, తమతమ యధారూపములతో అలంకరించుకొని, ధవళవస్త్రములు ధరించి, రాజకుమారులకు ఉచితమైన ఆభరణములు ధరించి, విరాటరాజు కొలువుకూటమునకు వెళ్లారు. అప్పుడు ధర్మరాజు విరాటుని సింహాసనము మీద కూర్చున్నాడు. విరాటుడు యధాప్రకారము కొలువు కూటమునకు వచ్చాడు. తన సింహాసనము మీద కంకుభట్టును చూచాడు. కోపం పట్టలేకపోయాడు. ఏమిటిది కంకా! నీవు ఉన్మాదుని వలే ఏ మాత్రం భయం లేకుండా మా సింహాసనం మీద కూర్చున్నాడు. నేనువచ్చినా దిగకుండా గర్వంతో, అహంకారం తో అలాగే కూర్చున్నావు. అని అడిగాడు. అప్పుడు అర్జునుడు విరాటుని చూచి విరాట రాజా! ఈయన ధర్మరాజు. ఎంతోమంది సామంతులను తన కనుసన్నలతో ఆజ్ఞాపించగల చక్రవర్తి. భూమి నాలుగు చెరుగులా జయించి రాజసూయ యాగమునిర్వహించిన మహానుభావుడు. నిత్యసత్యవ్రతుడు.

అమరనాథ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

ధర్మమూర్తి. అజాత శత్రువు. ఇంద్రుని సింహాసనము కూడా ఎక్కడానికి అర్హుడు. నీ చిన్న రాజ్యంలో ఉన్న సింహాసము ఎక్కడానికి తగడా! అని అన్నాడు. అది విన్న విరాటునికి ఆశ్చర్యము, ఆనందము, అనుమానము ఒకేసారి కలిగాయి. మరి ఈయన ధర్మరాజు అయితే మిగిలిన పాండవులు, ద్రౌపది ఏరి? అని అడిగాడు. విరాటరాజా! ఇప్పటిదాకా నీ వంటశాలలో రుచికరమైన వంటలు చేసి, మల్లయుద్ధములు చేసి, నిన్ను మెప్పించిన వలలుడే భీమసేనుడు. బకాసురుని కిమ్మీరుడిని, హిడింబాసురుని చంపిన మహాబలశాలి. ఇంక నీ అశ్వశాలలో అశ్వములను రక్షిస్తూ తామగ్రంధి అనే పేరుతో నిన్ను సేవించినవాడు నకులుడు. మాతల్లి మాద్రి పెద్దకుమారుడు. నీ గోశాలలో ఉన్న గోవులను కాపాడుతున్న తంత్రీపాలుడు సహదేవుడు. మాద్రి రెండవకుమారుడు. నీ అంతఃపురములో సైరంధ్రీగా కొలువు చేస్తూ నీ భార్య సుధేష్ణాదేవిని సేవిస్తున్న మాలిని ద్రౌపది. ఆమెను అవమానించినందుకే భీముడు కీచకుని, ఉపకీచకులను సంహరించాడు. అని అన్నాడు. పక్కనే ఉన్న భీముడు అందుకని నీ అంతఃపురములో కాంతలకునాట్యం నేర్పుతూ బృహన్నల పేరుతో ఉన్న పేడి అర్జునుడు. అతడే ఖాండవవనదహన కాలంలో ఇంద్రుని జయించాడు. నివాతకవచులను సంహరించాడు. కాలకేయులను చంపాడు. ఇదంతా కలా నిజమా అని సంభ్రమాశ్చర్యాలతో కొట్టుమిట్టాడుతున్నా విరాటుని వద్దకు వచ్చి ఉత్తరకుమారుడు అవును తండ్రీ! నేను చెప్పిన మహానుభావుడు! మహాపురుషుడు! ఇతడే. అర్జునుడు. నిన్నటి యుద్ధం లో నాకువిజయం చేకూర్చిని దివ్యపురుషుడు ఇతడే. నేను భయంతో వణుకుతుంటే నాకు ధైర్య చెప్పి, నన్ను సారథిగా ఉండమని తాను యుద్ధం చేసాడు.

అంత ఘోర యుద్ధం నేను ఇంతకు ముందు చూడలేదు. నేను తేరును నడపలేకపోతేనాకు ధైర్యం చెప్పి, కురు సైన్యంతో యుద్ధం చేసిన వీరుడు. అతని అభ్యర్ధన మేరకు నిన్న నేను ఇతని పేరు వెల్లడించలేదు. కుమారుని మాటను విన్న విరాటుడు పరవశించి పోయాడు. అర్జునుని గట్టిగా కౌగలించుకున్నాడు. ధర్మరాజు పాదాలకు నమస్కరించాడు. ధర్మరాజు అతనిని లేవదీసాడు. విరాటుడు భీముని నకుల సహదేవులను కౌగలించుకున్నాడు. అర్జునుడు తన తమ్ములను ఉత్తరకుమారునికి పరిచయం చేసాడు. మంత్రులను, కుమారులను, అన్నదమ్ములను, ఇంకా యోగ్యులైన వారినందరినీ పాండవుల దర్శనానికి పిలిపించాడు. ద్రౌపది గురించి చెప్పమని, తగురీతిగా గౌరవించమని, సుధేష్ణకు వర్తమానం పంపాడు. అర్జునుడు విరాటుని చూచి రాజా! చాలా దుస్తరమైన అజ్ఞాతవాసము ఒక సంత్సరము నిర్భయంగా మీ కుటుంబసభ్యులమాదిరి గడిపాము. అదేమిటి అర్జునా! నేను పరాయివాడినా! అలామాట్లాడకు.

మీరు అరణ్య వాసములో నానా అవస్థలు పడి, అజ్ఞాతవాసము నా రాజ్యంలో గడపడం విరాటుడు తన నాపూర్వజన్మ సుకృతంగా భావిస్తున్నాను. ఇంకమీదట ఈమత్స్యదేశం మీది. మేము అందరం మిమ్ములను

అమరనధ్ అమర్

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

సేవించుకుంటాము. కౌరవులమీదికి దండెత్తాల్సివస్తే నేను కూడా సాయం చేస్తాను అని అన్నాడు. అదేమిటి తండ్రీ! మనకంటూ ఒక రాజ్యం ఉందా చెప్పండి. నన్ను నిన్ను రక్షించి మన రాజ్యాన్ని రక్షించిన వాళ్లు వీరు కారా! ఇది వీరి రాజ్యం. వారి రాజ్య వారికివ్వడం ఏమిటి వింత కాకపోతే! పైగా ఇంతకాలము వీరు నివురు గప్పిన నిప్పులవలె మన దగ్గర అణిగి మణిగి ఉన్నారు మనం కూడా వారిని అనకూడని మాటలు అన్నాము. ఇప్పుడు వీరిని క్షమాపణ కోరడం మన ధర్మం. పైగా ఇందాక నేను చెప్పినట్టు ఈ రాజ్యం ధనం, సంపద అంతా వీరిదే. కాబట్టి మనం వీరికి ఒక కొత్త కానుక ఇవ్వాలి తండ్రీ వెంటనే ఉత్తరకుమారిని తీసుకురమ్మని చెప్పండి అని విరాటుడి తో చెప్పాడు. వెంటనే ఉత్తర కుమారిని తీసుకు రమ్మని మంత్రులను ఆజ్ఞాపించాడు విరాటుడు. వారు వెంటనే వెళ్లి సుధేష్ణాదేవి అనుమతితో ఉత్తరు సకలాలంకారభూషితురాలిని చేసి తీసుకొని వచ్చారు. మహాలక్ష్మీదేవి లాగా వస్తున్న ఉత్తరకు తండ్రి విరాటుడు ఎదురు వెళ్లి ఆమెను సాదరంగా ధర్మరాజు ఎదుటికి తీసుకొని వచ్చాడు. ధర్మజా! అజ్ఞానంతో నీ పట్ల నేను చేసిన అపరాధములనన్నింటినీ క్షమించమని ప్రార్థిస్తున్నాను. నా కుమార్తెను అర్జునునికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడం మా అందరికి సమ్మతమే. మీతో బంధుత్వం మాకు ఎంతో శ్రేయోదాయకం. అని అన్నాడు విరాటుడు.

అర్జునుడు ధర్మరాజు వంక చూచాడు. అన్నగాని అనుమతితో అర్జునుడు విరాటునితో విరాటరాజా! నేను ఉత్తరకు గురువును నాట్యం నేర్పాను. గురువుతండ్రితో సమానం. కాబట్టి ఈమెను నా కోడలిగా స్వీకరిస్తాను. నా కుమారుడు అభిమన్యునికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యండి. అభిమన్యుడు శ్రీకృష్ణునికి మేనల్లుడు. సుభద్ర కుమారుడు అమితమైన బాహుబలం, పరాక్రమం కలవాడు. అత్యంత సౌందర్యవంతుడు, ఉదారుడు, ఆర్యులకు సమ్మతుడు. విద్యావైభవం కలవాడు. అని తన కుమారుని గుణగణాలను వివరించాడు. మాటలకు విరాటుడు సంతోషించాడు. అర్జునా! నీతో వియ్యమందడం కన్నా మాకు కావలసినది ఏమున్నది. అన్నగారు ధర్మరాజు కార్యము నిశ్చయం చేస్తే మేము ఆచరిస్తాము. దానికి ధర్మరాజు! అర్జునుడు మాట్లాడిన ది ఎంతో ఉచితంగా ఉన్నది. ఇది నాకూసమ్మతమే. వెంటనే మన బంధు మిత్రులకు ఈ వార్తను తెలియచేయండి. అని అన్నాడు. ధర్మరాజా! మీ కురు వంశంతో సంబంధం కలవడం వలన మా మత్స్య వంశం పావనం అయింది. అని పలికి ధర్మజ భీమార్జున నకుల సహదేవులకు తనకుమార్తె ఉత్తర చేత ప్రణామము చేయించాడు. వారు ఆమెను మనసారా దీవించారు. ఉత్తరకుమారి చెలులతో అంతఃపురానికి వెళ్లింది. వెంటనే పురోహితులను పిలిపించి ముమర్త నిర్ణయం చేయించారు. ఇరుపక్షములవారికి పెళ్లికి రావాల్సింది.

ఆహ్వనాలు పంపారు. ధర్మరాజు విరాటుని చూచి విరాటా! నీవు మాకు మా అజ్ఞాతవాస కాలమున ఆశ్రయ మిచ్చి మమ్ములను కాపాడావు. మాకు శ్రీకృష్ణుడు ఒకటి నువ్వు ఒకటీ కాదు. ఇరువురు మాకు సమానమే అంటే విరాటుని

అమరనాథ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

కౌగలించుకొని తన అభినందనలు తెలిపాడు. (ఇక్కడ మనం ఒకవిషయం ప్రస్తావించుకోవాలి. భారత భాగవతాలు, భగవద్గీత ఎప్పుడో 60 ఏళ్ల తరువాత చదువుకోవాల్సినవి మాకు ఎందుకు అని ఈనాటి యువత అభిప్రాయం. కాని భారతం అన్ని వయసులవారికి వర్తిస్తుంది. పై సంఘటన నే ఉదాహరణగా తీసుకోండి. అర్జునుడి స్వభావం ఏమిటి? ఎక్కడికి వెళ్లినా అక్కడ ఒక అమ్మాయిని పెళ్లి చేసుకొని వెంట తీసుకొని వస్తుంటాడు. ఇక్కడ కూడా విరాటుడు అర్జునుని తన కుమార్తెను వివాహం చేసుకోమని కోరాడు. సాధారణం గా అయితే అర్జునుడు ఠక్కున ఒప్పుకోవాలి. కాని అర్జునుడు ఒప్పుకోలేదు. ధర్మంగా ఆలోచించాడు. విజ్ఞత ప్రదర్శించాడు. తాను ఆమెకు గురువు కాబట్టి తనకు పుత్రికతో సమానం అన్నాడు. అందుకే గురువును తల్లి తండ్రి సరసన చేర్చారు. కాని నేడు జరుగుతున్న పరిణామాలు ఎలా ఉన్నాయి. మీరే చూస్తున్నారు. నాటి సుందర కాండ సినిమా మొదలు కొని నేటిదాకా అమ్మాయిలు తమ టీచర్లను, లెక్చరర్లను ప్రేమించడం చేస్తున్నారు. టీచర్లు లెక్చరర్లు కూడా తమ విద్యార్థినులను ప్రేమిస్తున్నారు. కాదంటే కిడ్నాపులు చేస్తున్నారు. పెళ్లి చేసుకోమని బలవంతం చేస్తున్నారు. అది తప్పు అని చెప్పేవాళ్లు లేరు. అది ధర్మంకాదు అని భారతం చెబుతున్నది అనే విషయం వారికి తెలియదు. ఎందుకంటే వారికి భారతం అంటే ఏమిటో తెలియదు. విరాటపర్వము అంటే ఏదో సినిమా పేరు అని మాత్రం తెలుసు. అందుకని భారతం అన్ని వర్గాలవారికి అన్ని వయసుల వారికి వర్తిస్తుంది. కాబట్టి భారతం మనం చదవడమే కాకుండా మన పిల్లలతో కూడా చదివించాలి అని నా మనవి). విరాటరాజు కొలువులో ఇలా పెళ్లిసంరంభం జరుగుతుండగా అక్కడ సుయోధనుడు తన సేనతో సహా హస్తినాపురం వెళుతూ మార్గ మధ్యంలో బస చేసాడు. అతనికి భీష్ముని మాటల మీద నమ్మకం లేదు. కర్ణ, శకుని మాటలు నమ్మాడు. ధర్మరాజు దగ్గరకు ఒక దూతను పంపాడు. వాడు ధర్మరాజు వద్దకు వచ్చాడు. "ధర్మరాజా! మీ అజ్ఞాత వాస కాలం పూర్తికాక ముందే అర్జునుడు బయటపడ్డాడు. నీవు లెక్కచూచి ఏది ఉచితమో అది చెయ్యి. అని సుయోధనుని మాటలుగా " విన్నవించాడు. ఆ మాటలలో మీరు చేసిన నిర్ణయం తప్పారు. కనుక మీరు మరల అరణ్యవాసం వెళ్లాలి అనే మాటధ్వనించింది.

ధర్మరాజు ఆ మాటలు విని నవ్వి "మేము సమ్మతించినట్టు 13 ఏళ్లు పూర్తిగా నిండాయి. వేరే మాట లేదు. నీవు పోయి పాండవులు అనుకున్నప్రకారము అరణ్యఅజ్ఞాతవాసములు పూర్తిచేసారు అని భీష్ముడు, మా గురువు ద్రోణుడు వినుచుండగా సుయోధనునితో చెప్పు." అని పలికాడు. ఈ దూత అదే ప్రకారం సుయోధనునితో చెప్పాడు. తాను దూతను ధర్మరాజు వద్దకు పంపిన విషయం దాచి, సుయోధనుడు భీష్మ ద్రోణులతో ఇలా అన్నాడు. "తాతగారూ, ఆచార్యా! మనం మోసపోయి అనవసరంగా అర్జునునితో యుద్ధం చేసాము. అసలు అర్జునుడు తాము చేసిన ప్రతిజ్ఞ ప్రకారము 13 ఏళ్లు నిండిన తరువాత వచ్చాడో లేదో అన్న నిజాన్ని మనం విచారించలేదు." అని అన్నాడు. దానికి భీష్ముడు "సుయోధనా! ఏమిటా మాటలు ఎవరన్నా వింటే నవ్వి పోతారు. ప్రతిజ్ఞా భంగం కాలేదని

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

నేను
అర్జునుడు వచ్చినపుడే చెప్పాను. మారు మాటాడక హస్తినకు పద. " అని అన్నాడు. చేసేది లేక సుయోధనుడు హస్తినకు బయలుదేరాడు.

పాండవులు అందరూ శమీ వృక్షమువద్దకు పోయి అక్కడ తాము శమీ వృక్షము కొమ్మ మీద దాచి పెట్టిన తమ తమ ఆయుధములను పూజించి తమ వెంట తెచ్చుకున్నారు. పాండవులు అందరూ ఉపప్లావ్యము అను చోట నివాసం ఏర్పరచుకున్నారు. విరాటరాజు ఆజ్ఞ ప్రకారము అక్కడ ఉన్న జనులు పాండవులకు ఎన్నో కానుకలు సమర్పించారు. విరాటుడు కూడా వారికి సమస్త సౌకర్యములు సమకూర్చాడు. పాండవులు ఉపప్లావ్యము లో సుఖంగా ఉన్నారు. ఈ విషయం అంతా తెలుసుకున్న శ్రీకృష్ణుడు. బలరాముడు, రుక్మిణి సత్యభామ, సాత్యకి మున్నగు ప్రముఖులు, సుభద్ర, అభిమన్యుని తీసుకొని, కృతవర్మ, ప్రద్యుమ్నుడు, సాంబుడు, యుయుధానుడు, రుక్మడు, అక్రూరుడు, ఇంద్రసేనుడు మొదలగు వీరులతో కూడి, అనేక మంది యాదవులు వెంటరాగా, పాండవులను చూడటానికి ఉపప్లావ్యం వచ్చాడు. పాండవులు శ్రీకృష్ణునికి ఎదురేగి స్వాగతం పలికారు. ద్రుపదమహారాజు, కాశీరాజు శైబ్యుడు, పతీపుత్రసమేతంగా, తమతమ సైన్యములతో ఉపప్లావ్యమునకు వచ్చారు. వీరందరికి విరాటరాజు తగు మర్యాదలు చేసాడు. అనేక దేశములనుండి రాజులు ఉత్తరాభిమన్యుల పెళ్లికి ఆహూతులుగా వచ్చారు.

పెళ్లిపనులు అత్యంత శోభాయమానంగా జరుగుతున్నాయి. వివాహ వేదిక తయారయింది. ఉత్తరను పెళ్లికూతురిగా అలంకరించారు. విరాటరాజు పెళ్లి తరలి రావలసిందిగా పాండవులకు పురోహితుల ద్వారా వర్తమానం పంపాడు. ఇక్కడ అభిమన్యుని కూడా పెళ్లి కుమారుని చేసారు. అందరూ పెళ్లికి తరలి వెళ్లారు. విరాటుడు పాండవులను, శ్రీకృష్ణుని సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. పెళ్లి తంతు ప్రారంభం అయింది. శ్రీకృష్ణుడు, బలరాముడు, ధర్మరాజు, అర్జునుడు, విరాటరాజు మొదలగు వారి ముందు వధూవరులను తెరదగ్గర నిలిపారు. జ్యోతిష్యుడు శుభలగ్నం సమీపించింది అని తెలిపాడు. మంగళవాద్యాలు మోగాయి. తెర తొలిగించారు. ఉత్తరాభిమన్యులు ఒకరిని ఒకరు చూచుకొన్నారు. వారి మనసులలో మన్మధభావాలు అంకురించాయి. అభిమన్యుడు తనకు కాబోయే భార్య ఉత్తర ముఖం వైపు తదేకంగా చూస్తూ ఆమె అందాలను తాగేస్తున్నాడు. ఉత్తర కూడా కొంచెంగా తల ఎత్తి క్రీగంటితో అభిమన్యుని చూచి మరల సిగ్గుతో తలదించు కుంటూ ఉంది. తమ తమ దోసిళ్లతో పోసిన తలంబ్రాలు ఒకరి శిరస్సున ఒకరు పోసుకున్నారు. అభిమన్యుడు ఉత్తర చేతిని పట్టుకొని పాణిగ్రహణం చేసాడు. ఇద్దరూ ఒకే ఆసనం మీద పక్క పక్కన కూర్చున్నారు.

విరాటరాజు పాండవులకు శ్రీకృష్ణుడికి మణిభూషణములు, ప్రకాశించే వస్త్రములను బహూకరించాడు. ద్రౌపదీ సుభద్రలకు అనేక ఆభరణాలు వస్త్రములు

అమరనాథ్ అమర

మహా భారతము.
విరాట పర్వము
పంచమాశ్వాసము

బహూకరించారు. ఈ విధంగా ఉత్తరాభి మన్యుల వివాహం అత్యంత వైభవోపేతంగా జరిగింది.
వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు మహాభారత కధలో విరాట పర్వము వివరించాడు.

మహాభారతము,

విరాటపర్వము చతుర్ధాశ్వాసము సంపూర్ణము.

ఇంతటితో విరాటపర్వము పూర్తిఅయింది.
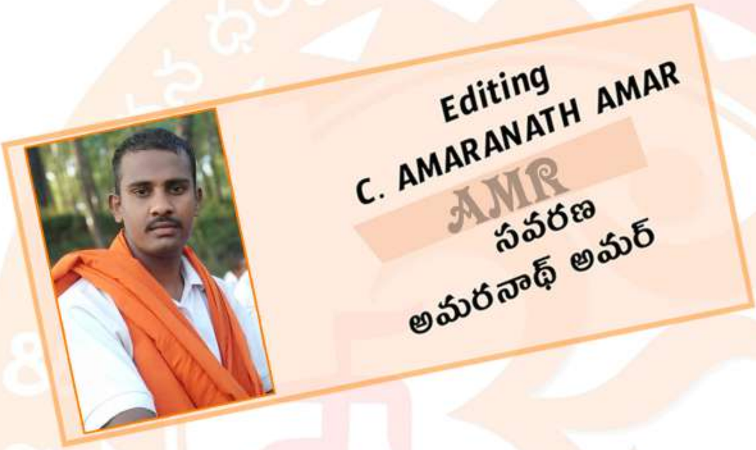
ఓం తత్సత్.